CONSILIUL SECURITĂȚII STATULUI
DIRECȚIA ÎNVĂȚĂMÎNT

UN A…
A…

FBI

POVESTEȘTE

CONSILIUL SECURITĂŢII STATULUI
DIRECŢIA ÎNVĂŢĂMÎNT

Pentru uz intern

UN AGENT AL F. B. I. POVESTEŞTE

Seria 0906

1969

Traducere executată de:

lt. maj. CONSTANTIN SĂPĂTORU

lt. IOAN ROTAR

DIN PARTEA REDACȚIEI

Capacitatea de a evita capcanele întinse și de a descoperi prompt, fără a da greș, pe agenții serviciilor de contraspionaj constituie o condiție de bază pentru executarea cu succes a misiunilor informative, mai ales dacă se ține seama că, în general, serviciile de contraspionaj cunosc datele, locurile și categoriile de oameni care prezintă interes pentru adversar și, pe această bază, elaborează măsuri complexe de apărare.

O atenție deosebită se acordă măsurilor de identificare și neutralizare a spionilor cît mai devreme posibil, înainte ca aceștia să pătrundă în obiectivele vizate pentru a-și îndeplini misiunile.

În lucrarea de față este vorba tocmai despre o astfel de acțiune.

John Huminik, agent al F.B.I., a fost plasat cu multă abilitate în calea unor lucrători ai serviciului de informații sovietic care acționau în S.U.A. sub acoperire diplomatică și care încercau să intre în posesia unor informații referitoare la industria de război și programul american de cucerire a spațiului cosmic. Prin folosirea corespunzătoare a acestui agent și întreprinderea altor măsuri, F.B.I.-ul a reușit să con-

tracareze acțiunile lucrătorilor de informații sovietici, să-i dezinformeze în mod sistematic și, în cele din urmă, să-i demaște.

In această lucrare sînt prezentate selecțiuni din relatările lui John Huminik referitoare la activitatea pe care a desfășurat-o împotriva lucrătorilor de informații sovietici și în care el subliniază cu precădere modul de acțiune a acestora, precum și comportarea sa în diferite situații.

Despre felul cum a fost instruit nu amintește decît rareori, și atunci se referă la aspecte neesențiale. Subliniază însă frecvent că ar fi fost bine pregătit, că legăturile cu el ar fi fost bine organizate de F.B.I., că lucrătorii F.B.I. au lucrat cu multă perspicacitate și că, în relațiile cu el, s-au comportat ca niște adevărați gentlemeni. Prin astfel de aprecieri, el încearcă să evidențieze superioritatea modului de acțiune a agenților F.B.I. în comparație cu cel al lucrătorilor de informații sovietici. Cu toate acestea, în anumite momente, John Huminik nu ezită să facă aprecieri elogioase la adresa lucrătorilor de informații sovietici, asupra tenacității cu care aceștia acționau ca să-și atingă țelurile.

In ansamblul lor, relatările lui John Huminik ridică în fața cititorului probleme interesante, care permit desprinderea unor concluzii utile.

Un prim aspect pe care il ridică cartea se referă la alegerea de către F.B.I. a lui John Huminik. Din cuprinsul ei rezultă că acesta ar fi fost de origine rus, om de știință care efectua cercetări în industria de război americană, și că avea foarte multe relații în rîndul oamenilor de știință și al armatei. Pe deasupra, mai avea o firmă nerentabilă pe care el se străduia din răsputeri s-o scoată din impas, solicitind cu insistență încheierea unor contracte comerciale avantajoase.

Ce este adevărat și ce nu din toate acestea e greu de spus! Cert este însă faptul că Huminik apare ca un om pretabil la recrutare și capabil să furnizeze informațiile căutate de sovietici. Deși el pretinde că a intrat în legătură cu F.B.I. numai după ce a fost contactat de lucrătorii de informații sovietici, din relatarea faptelor reiese că a acționat ca agent instruit cu mult înainte. Edificatoare în acest sens sînt, spre exemplu, și vizitele făcute de el la ambasada sovietică sub anumite pretexte plauzibile.

Calitățile personale și instruirea adecvată l-au ajutat pe Huminik să adopte o conduită cît mai firească în relațiile sale cu lucrătorii de informații sovietici, determinîndu-i pe aceștia să creadă că era într-adevăr omul potrivit pentru acțiunile lor. Trebuie remarcat în acest sens faptul că, ori de cîte ori lucrătorii de informații sovietici atingeau punctele vulnerabile ale situației lui Huminik, el punea capăt discuțiilor, reproșîndu-le că problemele asupra cărora ei insistau nu aveau legătură cu intenția lui de a încheia contracte comerciale și amenințîndu-i că, dacă vor continua să-i mai pună asemenea întrebări, va refuza să mai aibă relații cu ei. Deci, se poate afirma că, în cazul de față, F.B.I.-ul a menținut inițiativa și în cele mai dificile momente, datorită instruirii corespunzătoare a lui Huminik, fapt ce i-a conferit acestuia naturalețe și siguranță în comportare.

Cu ocazia instruirii s-a ținut seama de eventualitatea ca serviciul de informații sovietic să afle că Huminik era agent al F.B.I. In consecință, acesta a primit instrucțiuni precise asupra modului de acțiune într-o astfel de situație. Dar, pentru a se reduce totuși la minimum posibilitatea aflării adevărului de către sovietici, s-a acționat cu multă precauție, acordîndu-se o atenție deosebită conspirării legăturii lui Huminik cu F.B.I. și filajului care se executa pe timpul întîlnirilor lui Huminik cu lucrătorii de informații sovietici.

In această acțiune F.B.I.-ul a dat dovadă de foarte multă siguranță, contracarînd cu răbdare și calm acțiunile lucrătorilor de informații sovietici și documentînd activitatea lor în mod temeinic. La demascarea lui Revin, principalul lucrător de informații sovietic, s-a trecut numai atunci cînd acesta devenise foarte periculos. De reținut este și modul în care F.B.I.-ul l-a dezinformat pe Revin, furnizîndu-i „materiale informative“ bine concepute de către specialiști din domeniul respectiv de activitate.

Nu este lipsită de interes nici „reflecția" lui Huminik în legătură cu eventuala determinare a lui Revin ca să-și trădeze țara. Această „reflecție" oglindește probabil intenția F.B.I.-ului de a studia și a incerca recrutarea lui Revin.

★

Evidențierea acestor aspecte nu epuizează, desigur, concluziile și invățămintele pe care cititorii le pot trage în urma lecturii. Totodată, pentru a ajunge la concluzii corecte, în deplină concordanță cu realitatea, cititorii nu trebuie să uite nici o clipă că această carte a fost scrisă de un om ce se situează pe poziții anticomuniste și care, în consecință, prezintă în mod apologetic activitatea sa și a F.B.I.-ului. De aceea, este necesar ca toate aspectele din cuprinsul lucrării să fie privite în mod critic și cu discernămînt.

PIESA A FOST PUSĂ ÎN SCENĂ

Totul a început la Washington, unde m-am născut în iunie 1935, și unde am crescut alături de un frate mai mic și două surori. Tata a fost instrumentist în orchestra marinei militare americane. Eram încă un copil firav cînd m-am îmbolnăvit de astmă cronică, fiind nevoit să întrerup școala cîteva luni de zile. După ce am învățat să citesc, la vîrsta de 7 ani, cărțile au devenit una din marile mele pasiuni. Mergeam des la biblioteca publică și rămîneam acolo ore în șir. Cînd plecam, duceam în brațe atîtea cărți cîte puteam lua cu mine, iar peste cîteva zile mă întorceam să iau altele. Cel mai mult îmi plăceau povestirile științifico-fantastice și despre animale.

Viața de cercetaș a fost una din plăcerile copilăriei mele, fiind un înfocat membru atît al Club Scout-ului (cercetașii cei mici) cît și al Boy Scout-ului (băieții cercetași), devenind ajutorul șefului „bătrînei" trupe. Am strîns un mare număr de băieți cercetași și exploratori cu care am parcurs munții Blue Ridge din Virginia. Mai tîrziu, mecanica auto a devenit o altă preocupare plăcută pentru mine.

Școala am făcut-o la Washington. O parte din tinerețe mi-am petrecut-o în magazine, iar în anii în care urmam gimnaziul, vindeam ziare și reviste. În ciuda faptului că am intrat de timpuriu în „afaceri", aveam diverse ocupații în cadrul școlii : cîntam în orchestra elevilor, alergam în echipa

de atletism și, în general, mă bucuram de viață. Am continuat să citesc din răsputeri. Revistele științifice, psihologia, medicina, metalurgia și poveștile adevărate de spionaj îmi luau tot timpul liber. Mai tîrziu, interesul mi-a fost atras de cercetările din domeniul metalurgiei și al sudurii metalelor. Biblioteca Congresului a fost locul unde mi-am continuat studiile în aceste două domenii, întrucît aici găseam cărți de specialitate mai numeroase decît în orice alt loc. La bibliotecă am frunzărit și studiat o serie de cărți tehnice de autori nemți care mă interesau și din ele am preluat multe idei.

După absolvire, în 1953, am fost luat în armată, la aviație, unde am făcut 7 luni de serviciu activ la baza Forțelor Aeriene din Chanute, Illinois. In timp ce mă aflam acolo am urmat o școală de sudură. M-am calificat ca sudor, terminînd primul din clasă. Pe acest considerent am obținut dreptul să urmez cursuri militare prin corespondență în domeniul metalurgiei și al materialelor de construcție folosite în aviație.

In noiembrie 1954, am obținut o slujbă la Melpar, una dintre firmele în plină dezvoltare din suburbia Falls Church. Am continuat să studiez metalurgia la Institutul tehnic Columbia, urmînd cursurile serale. Am citit tot materialul din care puteam procura date despre metale și am fost primit ca membru al Societății americane de metalurgie și al Societății americane de sudura metalelor. In ultimii ani am devenit președinte al filialelor din Washington ale celor două societăți. Se înțelege că am citit toate publicațiile editate sub auspiciile societăților din care făceam parte și am participat la toate ședințele organizate lunar de ele. In ciuda faptului că nu aveam o diplomă universitară, Melpar m-a promovat curînd în postul de expert în probleme de sudură și apoi, în metalurgie. Datorită faptului că posedam cunoștințe temeinice despre metalurgie și metale am reușit să rezolv multe probleme într-un timp record.

In septembrie 1955, m-am însurat cu Alice. In februarie 1958 s-a născut Yvonne. Sheldon a venit pe lume în cursul anului 1959, iar Valerie în anul următor. In martie 1966 s-a născut Burton, cel de-al patrulea copil al nostru.

John Huminik în fața Ambasadei U.R.S.S. din Washington.

Intre timp, lucram pentru aviația militară. După 5 ani de serviciu în cadrul acesteia, am cerut să fiu numit într-o comisie specială și avansat sublocotenent în Corpul chimic al armatei dar, spre dezamăgirea mea, comisia respectivă s-a desființat.

Totuși, după un an de studii neîntrerupte am susținut examene la chimie, biologie și materiale radioactive, examene pe care le-am trecut cu succes. La 27 septembrie 1960 am fost avansat locotenent și numit în cel de-al 2213-lea corp chimic.

După un an de la nașterea lui Sheldon am părăsit Melpar-ul pentru un post de vicepreședinte la Value Engineering Company, rămînînd la această firmă pînă cînd mi-am înființat, în aprilie 1963, propria mea corporație chimică — Chemprox.

★

Aventura mea neprevăzută și periculoasă în lumea spionajului a început într-o după-amiază de toamnă tîrzie, în anul 1960. Vărul meu, împreună cu toată familia sa, a stat cîteva zile la mine. Una din fetele lui și-a exprimat dorința să vadă ambasada sovietică, deoarece învăța despre U.R.S.S. la școală. Trecusem de sute de ori pe lîngă clădirea ambasadei sovietice, dar niciodată nu mă gîndisem să intru să văd cum arată pe dinăuntru.

In inima Washington-ului, pe o stradă din cele mai aglomerate din zona financiară a orașului, îngropată în rădăcini groase de iederă, se află o clădire cenușie. In această clădire se găsește sediul ambasadei sovietice din S.U.A.

Obiectiv principal al demonstranților anticomuniști, ambasada este protejată de o lege care stabilește că grupurile ostile și manifestanții nu se pot apropia la mai mult de 200 de metri de clădire. Această reglementare specială rezultă dintr-o necesitate : refugiații din țările blocului comunist, precum și alte categorii de excentrici postează pichete în fața a o serie de clădiri oficiale și magazine aflate lîngă ambasadă. Totuși, nu toți respectă legea celor 200 de metri și poli-

ția din Washington poate fi adesea văzută fugărindu-i pe cei care au încălcat legea.

In ziua în care am vizitat ambasada sovietică, pe aleea circulară pe care încap doar două automobile se vedea un Cadillac negru purtind numărul C.D. D.P.L. Mașina aparținea ambasadorului Anatoli F. Dobrinin. Un alt automobil care putea fi, de asemenea, văzut în fața sumbrului edificiu era un Buick negru folosit, de obicei, de Alexandr J. Zinciuk, însărcinatul cu afaceri care își petrecea timpul mai mult la Departamentul de Stat, explicînd acțiunile diplomaților ruși care sînt tot mai des demascate de F.B.I. ca infracțiuni avînd atingere cu securitatea Statelor Unite.

Strada din fața clădirii este ocupată de automobile, în majoritate marca Volkswagen, cu număr D.P.L., aparținînd personalului ambasadei. Aproximativ 78 diplomați sovietici lucrează în afara ambasadei, în cadrul diferitelor organe ca : Secția consulară, Secretari comerciali, Secretariatul de presă, Direcția de informații, Direcția culturală, Secția pentru agricultură, Direcția științifică, Biroul atașaților militari, Biroul atașaților aerului și navali.

Diplomații sovietici sînt însoțiți în Statele Unite de soții și copiii care n-au vîrsta majoratului. Familiile rusești sînt puțin numeroase. Sînt rare cazurile în care într-o familie sînt mai mult de doi copii (în U.R.S.S. avorturile sînt permise prin lege). Copiii care au depășit vîrsta de 12 ani sînt trimiși să studieze în școlile și universitățile din Moscova, Leningrad, Harkov, Odesa, Kazan, Saratov, Tomsk, Kiev, Sverdlovsk, Tbilisi, Alma-Ata, Tașkent, Minsk, Gorki și Vladivostok.

Cu toate că este situată la mai puțin de cinci străzi de Casa Albă, în comparație cu alte ambasade, ambasada sovietică nu este plasată într-o clădire bună.

Majoritatea ambasadelor sînt instalate în clădiri maiestuoase, asemănătoare celor de pe Massachusetts Avenue. Sovieticii cer de mulți ani să li se dea o clădire mai impozantă și acum un an erau pe punctul de a-și atinge scopul, dar sediul oficial din Washington al Kremlinului a rămas tot pe strada 16. Cînd am condus pe verii mei spre această clădire

era o zi rece și bătea vîntul. Am deschis porțile grele de la intrare și am luat-o pe o alee care ducea spre biroul de informații.

Aici, o rusoaică de vreo 40 de ani ne-a întîmpinat cu neîncredere :

— Ei ?

— Vrem să știm dacă e voie să vizităm ambasada, m-am interesat eu.

Imediat, de după un copac, și-a făcut apariția un om de vreo 40 de ani și a spus în rusește, morocănos : „O să am eu grijă de ei". Ghidul nostru s-a prezentat ca fiind Alexandr N. Izvekov, inginer economist. Mic de statură și bine legat, dădea impresia de forță dar, în general, era o prezență plăcută. Era îmbrăcat într-un costum făcut după moda americană și avea în mod vădit o comportare milităroasă. Cu toate că se recomandase că e inginer economist, îmi făcea impresia că este sau a fost ofițer.

Mica mea companie a fost foarte atentă la explicații, deoarece toți se trăgeau din ruși. Eu însumi sînt fiul unui rus adevărat (tatăl meu s-a născut la Veliki Unaciki, lîngă Kiev, și a venit în America în 1913, pe cînd avea 2 ani. Mama era născută la Chicago din părinți ruși, care emigraseră din Grodno, un orășel din estul Rusiei).

Ghidul nostru ne-a condus pe niște trepte impresionante, acoperite cu covoare roșii, spre una din marile încăperi decorate în stilul popular rusesc de la începutul secolului. In sala de recepții nu era nimic, cu excepția unui pian și a draperiilor grele care acopereau ferestrele.

Indeplinindu-și cît se poate de serios sarcina de ghid improvizat, domnul Izvekov ne-a prezentat pe scurt istoricul clădirii. „Acest edificiu a fost una din casele lui George Pullman, ne-a spus el, inventatorul vagoanelor de dormit. Țara noastră l-a achiziționat în 1914".

Văzînd interesul manifestat de noi pentru fotografiile din holul de la etajul I, el ne-a explicat că „fotografiile reprezintă aspecte de la Congresul P.C.U.S. care are loc în momentul de față la Moscova".

Am vrut să știu ce se află în încăperile de la celelalte etaje, iar el a precizat că acolo este biroul ambasadorului și cîteva birouri de lucru.

(Mai tîrziu, peste ani de zile, am aflat că birourile experților în spionaj se găseau răspîndite în toată clădirea. O încăpere conținea echipament de ascultare, magnetofoane și alte materiale tehnice. La parter se afla o cameră obscură pentru prelucrarea materialului fotografic, un cabinet medical, o încăpere pentru păstrarea cadourilor și o cameră pentru ședințe secrete.)

După cîteva luni, am vizitat din nou ambasada sovietică, de data asta cu ocazia unei cereri primite de filiala din Washington a Societății americane de metalurgie de la un oarecare dr. Serghei N. Stupar, consilier științific, în vederea primirii lui ca membru al societății. Cererea a provocat multe discuții asupra faptului dacă să-i primim sau nu pe ruși în societățile noastre științifice. S-a hotărît să se ceară sfatul F.B.I.-ului asupra legalității primirii străinilor într-o societate științifică.

F.B.I.-ul ne-a spus să facem ce credem noi că-i mai bine.

După o consultare a membrilor S.A.M., s-a hotărît primirea dr. Stupar ca membru al societății. Stupar era metalurgist și acordîndu-i calitatea de membru S.A.M. s-a considerat că vom putea afla unele date despre industria metalurgică din Rusia, însă cuvîntul de ordine era ca toți membrii societății să fie foarte atenți și să nu discute despre cercetările din domeniul apărării în prezența dr. Stupar.

Imediat ce a fost primit ca membru al S.A.M., dr. Stupar a și participat la o ședință de lucru a societății. Venise însoțit tocmai de Alexandr Izvekov. Cînd ni s-au întîlnit privirile, amîndoi ne-am dat seama că ne mai văzusem undeva. El mă privea din ce în ce mai bănuitor și era în mod vădit contrariat de această împrejurare neașteptată. Chipul său mi se întipărise în memorie și imediat mi-am reamintit cine era.

— Pe dumneavoastră vă cunosc! Ne-am cunoscut la ambasada sovietică cu cîteva luni în urmă, cînd ați avut amabilitatea să-mi fiți, atît mie cît și însoțitorilor mei, ghid în timpul acelei frumoase vizite.

Datorită acestei primiri prietenești, Izvekov s-a liniștit și am început o discuție vie, care a durat mai bine de o jumătate de oră. Izvekov și-a reamintit că de fapt sînt rus, că avem același sînge, conversația evoluînd rapid de la cum e vremea la Moscova, la apărarea civilă și la întrebări amicale despre alți membri ai S.A.M.

Vorbind cu un pronunțat accent străin, rusul m-a întrebat dacă vizitasem vreodată Uniunea Sovietică.

— Probabil că aveți rude acolo, a insinuat el.

— Nu, n-am nici o rudă în Rusia, dar sper că într-o zi voi vizita țara voastră. Cum găsiți Statele Unite?

— Domnule Huminik, cred că țara dumneavoastră e minunată! Sînt atîtea lucruri interesante aici. Această clădire este foarte frumoasă și majoritatea clădirilor pe care le-am văzut sînt demne de admirat. (Mai tîrziu am aflat că lui Izvekov îi plăcea cu adevărat viața din S.U.A. Era un om ahtiat după mîncare gustoasă, băutură bună, femei frumoase și multe altele. Izvekov s-a obișnuit mult cu viața din America, cu toate că cei mai mulți dintre rușii pe care i-am cunoscut în activitatea mea de contraspionaj păreau că tînjesc după viața din Rusia. Eu niciodată nu l-am auzit pe Izvekov zicînd că vrea să se întoarcă acasă.)

Fiind interesat în problemele apărării civile, am reluat discuția pe această temă:

— Domnule Izvekov, am înțeles că problemele apărării civile sînt la ordinea zilei. Aveți, țara dumneavoastră vreau să spun, un program de pregătire în acest sens?

— Nu, a replicat el scurt. Nu avem un astfel de program. (Minte, îmi ziceam în gînd. Pe cînd eram în armată mi s-a spus că fiecare cetățean sovietic este pregătit în acest sens.) Am zis cu voce tare:

— Domnule Izvekov, credeți că nu au fost făcute nici un fel de provizii de medicamente, cereale și hrană pentru un caz deosebit?

Am vrut să știu ce se află în încăperile de la celelalte etaje, iar el a precizat că acolo este biroul ambasadorului și cîteva birouri de lucru.

(Mai tîrziu, peste ani de zile, am aflat că birourile experților în spionaj se găseau răspîndite în toată clădirea. O încăpere conținea echipament de ascultare, magnetofoane și alte materiale tehnice. La parter se afla o cameră obscură pentru prelucrarea materialului fotografic, un cabinet medical, o încăpere pentru păstrarea cadourilor și o cameră pentru ședințe secrete.)

După cîteva luni, am vizitat din nou ambasada sovietică, de data asta cu ocazia unei cereri primite de filiala din Washington a Societății americane de metalurgie de la un oarecare dr. Serghei N. Stupar, consilier științific, în vederea primirii lui ca membru al societății. Cererea a provocat multe discuții asupra faptului dacă să-i primim sau nu pe ruși în societățile noastre științifice. S-a hotărît să se ceară sfatul F.B.I.-ului asupra legalității primirii străinilor într-o societate științifică.

F.B.I.-ul ne-a spus să facem ce credem noi că-i mai bine.

După o consultare a membrilor S.A.M., s-a hotărît primirea dr. Stupar ca membru al societății. Stupar era metalurgist și acordîndu-i calitatea de membru S.A.M. s-a considerat că vom putea afla unele date despre industria metalurgică din Rusia, însă cuvîntul de ordine era ca toți membrii societății să fie foarte atenți și să nu discute despre cercetările din domeniul apărării în prezența dr. Stupar.

Imediat ce a fost primit ca membru al S.A.M., dr. Stupar a și participat la o ședință de lucru a societății. Venise însoțit tocmai de Alexandr Izvekov. Cînd ni s-au intîlnit privirile, amîndoi ne-am dat seama că ne mai văzusem undeva. El mă privea din ce în ce mai bănuitor și era în mod vădit contrariat de această împrejurare neașteptată. Chipul său mi se intipărise în memorie și imediat mi-am reamintit cine era.

— Pe dumneavoastră vă cunosc! Ne-am cunoscut la ambasada sovietică cu cîteva luni în urmă, cînd ați avut amabilitatea să-mi fiți, atît mie cît și însoțitorilor mei, ghid în timpul acelei frumoase vizite.

Datorită acestei primiri prietenești, Izvekov s-a liniștit și am început o discuție vie, care a durat mai bine de o jumătate de oră. Izvekov și-a reamintit că de fapt sînt rus, că avem același sînge, conversația evoluînd rapid de la cum e vremea la Moscova, la apărarea civilă și la intrebări amicale despre alți membri ai S.A.M.

Vorbind cu un pronunțat accent străin, rusul m-a întrebat dacă vizitasem vreodată Uniunea Sovietică.

— Probabil că aveți rude acolo, a insinuat el.

— Nu, n-am nici o rudă în Rusia, dar sper că intr-o zi voi vizita țara voastră. Cum găsiți Statele Unite?

— Domnule Huminik, cred că țara dumneavoastră e minunată! Sînt atîtea lucruri interesante aici. Această clădire este foarte frumoasă și majoritatea clădirilor pe care le-am văzut sînt demne de admirat. (Mai tîrziu am aflat că lui Izvekov îi plăcea cu adevărat viața din S.U.A. Era un om ahtiat după mîncare gustoasă, băutură bună, femei frumoase și multe altele. Izvekov s-a obișnuit mult cu viața din America, cu toate că cei mai mulți dintre rușii pe care i-am cunoscut în activitatea mea de contraspionaj păreau că tînjesc după viața din Rusia. Eu niciodată nu l-am auzit pe Izvekov zicînd că vrea să se întoarcă acasă.)

Fiind interesat în problemele apărării civile, am reluat discuția pe această temă:

— Domnule Izvekov, am înțeles că problemele apărării civile sînt la ordinea zilei. Aveți, țara dumneavoastră vreau să spun, un program de pregătire în acest sens?

— Nu, a replicat el scurt. Nu avem un astfel de program. (Minte, îmi ziceam în gînd. Pe cînd eram în armată mi s-a spus că fiecare cetățean sovietic este pregătit în acest sens.) Am zis cu voce tare:

— Domnule Izvekov, credeți că nu au fost făcute nici un fel de provizii de medicamente, cereale și hrană pentru un caz deosebit?

— Ei bine... există un metrou, frumosul nostru metrou, care poate proteja populația, a început el, dar a fost întrerupt de dr. Stupar, care a apărut deodată lîngă noi dintr-un colț al sălii de ședințe.

Căutînd pe ocolite să-mi distragă atenția de la acest subiect delicat, Stupar a reluat fraza despre metrou.

— Da, domnule Huminik, trebuie să veniți să vedeți metroul. De fapt, sînt sigur că o să aveți posibilitatea să vedeți Rusia !

Curiozitatea nu-mi era încă satisfăcută și încăpățînarea mea înnăscută mă determina să încerc să obțin cîteva informații de la ruși despre programul lor de apărare civilă și am insistat.

— Dr. Stupar, aș vrea să vorbim din nou despre apărarea civilă. Domnul Izvekov nu mi-a răspuns la o întrebare. Ați putea să-mi răspundeți dumneavoastră ?

— Nu cunosc nimic din acest domeniu, mi-a retezat-o el scurt, și nici Izvekov nu știe.

Inainte de a avea timp să mă gîndesc la un răspuns adecvat, am fost invitați să mergem la masă și conversația a luat sfîrșit.

In timpul mesei am observat că Stupar și Izvekov mă studiau atent. In timp ce veneau spre mine pentru a-și lua rămas bun, mă întrebam de ce au făcut treaba asta. Amîndoi mi-au spus cît de mult ar dori să mă vadă și la viitoarea ședință a S.A.M.

Le-am promis cu amabilitate că voi fi prezent, conform dorinței lor.

Cei doi ruși și-au îmbrăcat apoi trenciurile de culoare închisă, au salutat în stînga și-n dreapta și au ieșit în aerul rece de afară, astfel terminîndu-se prima lor participare la o ședință a S.A.M.

Am continuat să discut cu dr. Stupar în timpul următoarelor ședințe lunare, convorbirile noastre fiind axate pe teme de interes general, reușind să cunosc destul de bine pe noul nostru membru. Avea vreo 42 de ani, o față palidă și vreo 6 picioare înălțime. Era o prezență aparte. Avea un păr

negru, purta un costum gri și pantofi maro. Ținuta sa era tipic rusească.

Insoțitorul obișnuit al dr. Stupar la ședințele S.A.M. era Izvekov. La una din ultimele ședințe, dr. Stupar a fost însoțit și de Anatoli Kuznețov. Atît Izvekov cît și Kuznețov erau secretari III. Examinîndu-i pe cei doi îngeri păzitori ai dr. Stupar, am constatat că au caractere opuse. Alexandr Izvekov era prietenos și se angaja în conversații cu oricine i se adresa, în timp ce Anatoli Kuznețov era foarte circumspect și reținut în discuțiile sale. Avea o privire impresionantă și pătrunzătoare.

Dr. Stupar avea o funcție importantă, fiind consilier științific și secretar I, dar este interesant că, în orice împrejurare, Kuznețov comanda „corectîndu-l" pe primul cînd acesta încerca să abordeze o discuție delicată, iar dr. Stupar asculta întotdeauna de privirea pătrunzătoare a lui Kuznețov. Părerea mea este că cel mai important personaj era Kuznețov, cu toate că era numai secretar III, în realitate însă avînd un rang mai înalt în ierarhia comunistă decît dr. Stupar, și, probabil, era ofițer K.G.B. (Comitetul Sovietic al Securității Statului). La ședințele lunare ale S.A.M. participau în jur de 150 de oameni de știință și ingineri, mulți din ei lucrînd în agențiile federale ale Biroului național de standarde, Laboratorului naval, Comisiei pentru energia atomică, ale Administrației naționale pentru aeronautică și cercetări spațiale (N.A.S.A.), precum și în cadrul Forțelor militare navale, aeriene și terestre. In general, reprezentanții acestor agenții îi evitau pe ruși.

Dr. Stupar mi-a făcut întotdeauna impresia că era sincer interesat în progresul științei și că era obligat să se ocupe de afaceri și de politică. El este, sînt sigur, metalurgist, un foarte competent metalurgist ! Indiscutabil că ducea dorul laboratorului de metalurgie din Moscova. Iși cunoștea bine meseria. (Dr. Stupar mi-a spus că și bunicul său fusese metalurgist.)

Altădată, el mi-a destăinuit cît de mult dorește să se înapoieze la Moscova. Indrăgea viața din orașul în care s-a năs-

cut şi îi era dor de fiul său. Dr. Stupar venise în S.U.A. cu soţia şi cu băiatul mai mic, iar băiatul cel mare, pe atunci în vîrstă de 15 ani, studia la Institutul tehnic din Moscova.

In timpul şedinţelor S.A.M. am observat că atît dr. Stupar cît şi Alexandr Izvekov nu numai că erau foarte inteligenţi, dar lucrau mult şi bine împreună. In timpul unei conferinţe din toamna anului 1963, care avea loc într-o mare sală a Asociaţiei americane a femeilor, Izvekov s-a aşezat de o parte a mea, iar dr. Stupar de cealaltă şi au început să mă întrebe de unele probleme mai personale. Toate întrebările se învîrteau în jurul educaţiei mele. Cred că Izvekov avea la el un magnetofon. Probabil că voiau să asculte banda la ambasadă ca să-şi dea seama cum am reacţionat la întrebările puse de ei.

Era foarte clar la ce se gîndeau. Hotărîseră să mă recruteze ca agent — un agent secret pentru Uniunea Sovietică. Acea după-amiază de toamnă a fost începutul unui proces lung prin care m-au lămurit şi s-au lămurit şi ei, că eu aş putea lucra pentru Uniunea Sovietică.

Reanalizînd situaţia pînă în momentul respectiv, era evident pentru ruşi că aveam o atitudine de simpatie faţă de ei, demonstrată de prietenia arătată cu ocazia şedinţelor S.A.M. şi de faptul că le-am vizitat ambasada. Am continuat să răspund cu plăcere la numeroasele relaţii pe care le-au cerut cu privire la funcţia mea — eram încă vicepreşedinte şi cel mai vechi membru al lui Value Engineering Company —, precum şi la alte întrebări privind părerile mele despre evenimentele internaţionale şi despre guvernul şi poporul sovietic.

Ceea ce nu le-am spus atunci sovieticilor a fost faptul că eram în contact permanent cu F.B.I.-ul, căruia îi redam toate discuţiile purtate cu ei. De fapt, de la prima noastră întîlnire am bănuit că ruşii vor încerca să se folosească de autoritatea mea pentru influenţarea membrilor societăţii să aibă o atitudine binevoitoare faţă de ei, mai ales că unii membri ai S.A.M. au întrebat F.B.I.-ul dacă primirea dr. Stupar este dezirabilă sau nu.

Dr. Serghei N. Stupar.

Imediat după primirea dr. Stupar în societate am fost vizitat de un om manierat, cu o voce calmă, care s-a recomandat ca fiind agent F.B.I. Agentul a venit direct la Value Engineering Company și a luat loc în biroul meu, unde am discutat problemele legate de o activitate secretă, adică despre modul în care să informez F.B.I.-ul despre toate legăturile și discuțiile mele cu sovieticii.

Agentul mi s-a părut un om educat, manierele sale erau plăcute și am început să-l simpatizez. Am discutat despre funcția mea de vicepreședinte al lui Value Engineering Company și i-am relatat agentului, al cărui nume va trebui să rămînă secret, că noi eram angajați în proiectarea unor rachete și că activitatea noastră era secretă. Am adăugat că asta este, după părerea mea, cauza pentru care sovieticii încercau să mă atragă de partea lor.

Sugestiile primite de la F.B.I. erau simple. Mi s-a cerut să informez în permanență F.B.I.-ul asupra discuțiilor purtate cu sovieticii despre probleme mai neobișnuite.

In anii care au urmat am ținut, în principal, legătura cu doi agenți ai F.B.I.-ului, ajutați cîteodată de alți agenți și specialiști, care au afectat un număr impresionant de ore elucidării și rezolvării cazului meu. Știu că dosarul acestui caz este voluminos, cuprinzînd rapoarte și filme, un volum imens de timp fiind consacrat analizării strategiei agenților sovietici și elaborării unor planuri de activitate pentru culegerea de probe în vederea demascării lor.

Pe măsură ce lucrurile au evoluat, s-a desprins o concluzie privitoare la intențiile rușilor. Rolul meu în acest caz, după cum mi-au spus agenții F.B.I., era acela al unui cetățean oarecare.

Serviciile mele urmau să ajute la întărirea securității S.U.A. Prin ele țara avea să fie mai bine apărată împotriva agenților serviciilor de spionaj străine, iar pentru serviciile mele nu aveam să fiu remunerat cu bani. De asemenea, mi s-a spus că eu nu eram considerat ca angajat al statului, totuși, oriunde și oricînd situația sau problemele reclamau ajutorul F.B.I.-ului, acesta mi-l va acorda. Am fost asigurat că

timpul ce mi-l pierdeam pentru a descoperi pe eventualii agenţi de spionaj era în folosul ţării mele. Timpul pe care agenţii străini îl pierdeau cu mine îi împiedica să extragă informaţii de la alţi cetăţeni cinstiţi, care nu bănuiau nimic despre intenţiile lor, şi nu le dădea posibilitatea să acţioneze asupra unui individ slab, care putea deveni un trădător al Statelor Unite.

Deci, din aceste considerente, m-am hotărît să fac primii paşi în labirintul întunecos al spionajului, neştiind nimic despre ceea ce se va întîmpla mai tîrziu.

Fiecare şedinţă a S.A.M. însemna un dr. Stupar şi un Izvekov tot mai prietenoşi. Incetul cu încetul, ruşii îmi disecau biografia. Ei ştiau că am fost reprezentantul lui Value Engineering Company la Alexandria, Virginia, şi că această firmă întocmea nişte studii asupra motoarelor de rachetă şi asupra materialelor rezistente la temperaturi înalte. De asemenea, ştiau că eu am scris o carte referitoare la îmbrăcămintile motoarelor de rachetă şi a conurilor cu cavităţi pentru boturile de avioane. Mai tîrziu, au aflat că sînt ofiţer de rezervă în Corpul chimic al armatei, specializat în chimie, biologie şi apărarea nucleară. A. Izvekov şi cu mine ne-am întîlnit de mai multe ori întîmplător, fiecare exclamînd cît de surprinşi eram. De exemplu, în timpul unui spectacol la Shoreham Hotel, din Washington, eu şi soţia mea ne-am ciocnit de Izvekov şi de un străin care nu ne-a fost prezentat. Altă dată Izvekov, conducînd un Plymouth, a apărut brusc la colţul unei străzi în timp ce eu aşteptam să se schimbe semaforul.

La 8 ianuarie 1962, dr. Stupar se număra printre conferenţiarii la „seara internaţională", organizată de S.A.M. Tema referatului său era „Metalurgia rusească". Şi-a ilustrat prelegerea cu cîteva date despre uzinele metalurgice din U.R.S.S., dar numai din acelea care arătau ca ale noastre în 1939. Mulţi dintre membrii S.A.M. au susţinut că în U.R.S.S. e necesară o oarecare modernizare a industriei. Totuşi, comunicarea a fost bine primită şi dr. Stupar a fost felicitat pentru cunoaşterea excelentă a limbii engleze. Cu această

ocazie s-a confirmat că Stupar era un metalurgist foarte bine documentat.

Dr. Stupar participa la toate şedinţele şi conferinţele S.A.M., unde lega prietenii cu cei prezenţi, însă întotdeauna găsea timp să schimbe cîteva amabilităţi şi cu mine şi de fiecare dată căuta să obţină noi informaţii pentru dosarul secret la care lucra.

O dată mi-a pus o întrebare la care îi mai răspunsesem. M-am făcut că nu observ şi i-am dat acelaşi răspuns. Acesta era unul din procedeele de verificare folosite de ruşi. In felul acesta, dacă cineva nu spunea adevărul, după o anumită perioadă de timp putea fi descoperit. De asemenea, prin folosirea magnetofonului le era uşor să confrunte răspunsurile. Sînt sigur că cele discutate cu ruşii erau trecute pe hîrtie după fiecare întîlnire, îngroşînd dosarul meu de la ambasada sovietică. In felul acesta se pregăteau să mă recruteze, dar eu nu ştiam încă la ce aveam să le folosesc în viitor, la ce gîndeau ei să mă folosească.

RUŞI NEVINOVAŢI

In vara anului 1963, F.B.I.-ul era sigur că fusesem punctat de către serviciul de informaţii sovietic care acţionează în cadrul ambasadei. Mi s-a dat un număr de telefon secret şi mi s-a cerut să-l învăţ pe dinafară, interzicîndu-mi-se să-l notez undeva. Am fost, de asemenea, sfătuit ca să nu am acasă nici o notiţă referitoare la întîlnirile avute cu ruşii, întrucît ar fi posibil ca aceste note să cadă în miinile lor.

In octombrie 1963, la o şedinţă a S.A.M., Stupar s-a apropiat de mine şi m-a felicitat cu ocazia publicării primei mele lucrări : „Imbrăcăminţi anorganice rezistente la temperaturi înalte". Părea impresionat de faptul că cunoştea pe autorul unei lucrări tehnice. „Am văzut că ţineţi un curs despre îmbrăcăminţi anorganice la Universitatea catolică. Sper să particip şi eu la acest curs şi să învăţ ceva despre aceste îmbrăcăminţi", mi-a spus el.

După şedinţa de la S.A.M. am plecat împreună. Cînd ne-am luat la revedere l-am întrebat :

— O să vă văd la Universitatea catolică ?

— Cred că voi veni în seara zilei de 29 octombrie.

Această zi a căzut într-o marţi, cînd bătea un vînt rece. După ce mi-am parcat automobilul în faţa Universităţii catolice, m-am îndreptat spre Corpul inginerilor unde urma să ţin prima expunere. M-am gîndit la dr. Stupar care mă studia continuu în scopuri de spionaj. Nu îmi puteam închipui

cît va dura studiul și mi-am zis : „Poate că mă înșel. Se poate ca toate întrebările care mi le pune să fie doar niște curiozități ale lui, iar el să nu fie altceva decît un metalurgist obișnuit".

Urcînd scările mi-am aruncat privirea spre terenul de parcare să văd dacă nu zăresc cumva pe dr. Stupar sau vreun agent al F.B.I.-ului. N-am văzut pe nimeni. Mi-am continuat drumul spre sala de curs de la etaj și mi-am pregătit notițele și însemnările. Tocmai cînd voiam să încep, în sală a intrat dr. Stupar. După terminarea celor două ore de curs, dr. Stupar a așteptat pînă a plecat un grup de studenți care mi-au mai pus cîteva întrebări, apoi s-a apropiat și am schimbat cîteva amabilități neinsemnate.

Pînă la încheierea acestui curs nu s-a mai întîmplat nimic deosebit, excepție făcînd vizitele, acum obișnuite, ale lui Stupar și Izvekov la adunările lunare ale S.A.M. Apoi, în martie 1964, doi ruși necunoscuți au apărut la S.A.M., iar cu această ocazie am făcut o cotitură în relațiile mele cu sovieticii.

Stăteam pe culoarul de la Asociația americană a femeilor, salutînd membrii S.A.M. ce veneau la ședință și ajutînd la pregătirile pentru prelegerea din după-amiaza aceea (o trecere în revistă a programului capsulei spațiale Gemini de către MacDonnell, de la Aircraft Corporation). Observînd doi străini, care păreau a fi ruși, am rămas surprins cînd s-au îndreptat spre mine.

— Dumneavoastră sînteți domnul Huminik ? Mă numesc Butenko, iar dînsul este domnul Zorov. Sîntem prieteni ai doctorului Stupar.

— Vă salut ! Bucuros de cunoștință ! Sper că o să vă placă prelegerea din seara aceasta. Îmi dați voie să vă servesc cu ceva de băut ?

— Nu, a replicat Butenko.

— Totuși, este de datoria mea să fac așa ceva, e numai un gest de prietenie.

Ne-am dus spre bar și fiecare am comandat cîte ceva de băut. Tocmai începusem să discutăm, cînd l-am văzut pe Stupar intrînd. „Numai ruși peste tot", mi-a trecut imediat prin cap. Am devenit atent și am hotărît să-i supraveghez de aproape.

În timpul mesei am constatat că Butenko discuta despre oțelul rezistent la acizi, iar Zorov se uita în jur, avînd aerul unui tip hotărît și voluntar.

În timpul ședinței am stat în spatele rușilor și am văzut că-și luau notițe amănunțite. Butenko era foarte activ, în timp ce Zorov continua să pozeze în soacră și paznic. După ședință, Zorov a venit la mine și m-a întrebat dacă nu vreau să merg să iau masa cu ei.

— Da, cu plăcere. Probabil că vom putea discuta despre niște aranjamente comerciale între Chemprox și țara dumneavoastră. (Părăsisem Value Engineering Company pentru a înființa o mică firmă de produse chimice, Chemprox Corporation.)

Am părăsit clădirea, ne-am urcat în mașina mea și ne-am îndreptat spre restaurantul Hot Shoppes de peste Potomac, lîngă Pentagon. Atît Butenko cît și Zorov m-au lăudat pentru modul în care am condus Cadillac-ul. Zorov a menționat că și mașina ambasadorului rus e tot marca Cadillac.

După ce am luat loc într-un separeu și am comandat ceva de mîncare, am început o discuție despre firma mea.

— Ce sortiment de produse fabricați ? dorea Butenko să știe.

— Mai multe feluri de detergenți chimici și chimicale sanitare. Probabil că veți vizita uzina și am să vă arăt cîteva mostre.

— Da, am putea trimite cîteva mostre în țară pentru apreciere.

— Și credeți că s-ar putea încheia un acord între firma mea și țara dumneavoastră ?

Zorov a intervenit prompt :

— Totul e posibil cînd este vorba de Uniunea Sovietică.

Apoi a făcut o afirmație care m-a uimit :

— Domnule Huminik, dumneata știi că țara noastră este dispusă să plătească foarte bine orice fel de informații ?

Am rămas stupefiat de modul direct în care a fost pusă această problemă. Mi-am dat seama că acest om era capabil de orice, chiar de crimă.

M-am uitat la Zorov și, pe un ton obișnuit, am zis :

— Da ?!

— Da ! Țara noastră poate folosi posibilitățile pe care le aveți în multe feluri.

Butenko ne-a întrerupt, schimbînd subiectul discuției.

— Ce mai face soția dumneavoastră, domnule Huminik ?

— Bine, mulțumesc ! Toată ziua cu copiii.

— Cîți copii aveți ?

— Trei, două fete și un băiat.

— Eu am doar unul, un băiat de 2 ani.

M-am întors spre Zorov și l-am întrebat dacă are copii.

— Am doar o nevastă, a răspuns acesta.

A urmat apoi o altă bombă a lui Zorov.

— Domnule Huminik, noi ne îngrijim atît de prieteni cît și de dușmanii noștri, dar în special de dușmani.

Ce i-a inspirat această amenințare străvezie, mai ales în momentul acela, n-am înțeles niciodată.

Conversația a alunecat apoi spre ședința de la S.A.M. de la care tocmai plecasem. Butenko m-a întrebat dacă cred că programul Gemini a fost bine pregătit și dacă, din punct de vedere tehnic, acesta e un program realist.

— Se pare că va avea un succes deplin, dar eu nu dețin detalii ca să mă pot pronunța cu toată convingerea.

Zorov a schimbat din nou firul discuției :

— Ce-ar fi dacă ne-am întîlni într-o seară cu soții cu tot ?

— Minunat ! Dacă doriți, luați-vă soțiile și veniți la mine la masă.

Am căzut de acord asupra unei după-amieze de sîmbătă, apoi am plecat. Zorov și Butenko au coborît din mașină pe o stradă slab luminată, la trei străzi de locul unde îi întîlnisem. S-au urcat apoi într-un Chevrolet tip 1955, cu număr de Washington. De ce n-aveau număr de corp diplomatic ?

Faptul m-a intrigat și mi-am zis că ceva nu este în ordine.

M-am îndreptat în viteză spre casă pentru a transmite celor de la F.B.I. cele întîmplate. Conducînd, mă gîndeam la neobișnuita propunere a lui Zorov, de a furniza informații, și la numărul mașinii lor.

După ce am sosit acasă și am început să-mi fac nota informativă pentru F.B.I., am făcut o pauză și m-am uitat în cărțile de vizită pe care mi le dăduseră : „Vladimir M. Zorov, secretar III al Ambasadei U.R.S.S." și „Vladimir P. Butenko, consilier comercial adjunct al Ambasadei U.R.S.S.". In cărțile de vizită nu era nici un număr de telefon și nici o adresă. „Iată, mă gîndeam eu, cum procedează ei ca să nu fie găsiți de cei care le-ar cauza neplăceri. In schimb, pot oricînd lua legătura cu cetățenii americani care prezintă interes pentru ei, și asta fără știrea F.B.I.-ului".

Butenko a fost primit în S.A.M. și, cîteva săptămîni mai tîrziu, la 20 martie 1964, împreună cu soția și cu fiul lor Andrevski, precum și doamna și domnul Zorov au venit în vizită la mine. Aceasta se întîmpla seara. Mai tîrziu am aflat că ei au traversat strada pe care locuiam, s-au întors și au luat-o înapoi pentru a se asigura că nu erau urmăriți. Butenko a luat cu el un prospect cu date despre produsele chimice fabricate în U.R.S.S., iar Zorov adusese o sticlă de votcă.

Copiii mei erau foarte bucuroși că au un băiețel străin cu care să se joace. Cînd Yvonne, care avea doar 5 ani, l-a auzit pe Andrevski vorbind rusește, a exclamat :

— Vorbește spaniolește ! Soția mea Alice a corectat-o :

— Yvonne, el este rus, nu spaniol.

— Bine, bine, a zis Yvonne, bucuroasă. De mult doream să mă joc cu cineva care vorbește o limbă străină. E atît de deștept ! Și după asta l-a luat în altă cameră să se joace cu jucăriile ei.

Ceilalți doi copii ai noștri, Sheldon, în vîrstă de 4 ani, și Valerie, de 3 ani, se jucau în altă parte a casei. Cînd au auzit voci străine, și numai după ce și-au învins timiditatea, au venit și s-au așezat tiptil pe niște scaune, fără a le scăpa nimic din ceea ce vedeau. N-a trecut mult și bariera impusă de

limba străină a fost depășită, toți cei 4 copii jucîndu-se cu colecția de automobile a lui Sheldon.

Am băut ceva și, deși atmosfera a fost cordială, se vedea că toți eram foarte precauți. Rușii făceau din această vizită un nou prilej pentru studierea mea. Prin întrebările puse soției despre modul în care trăim, au verificat exactitatea datelor furnizate de mine, precum și celelalte informații pe care le aveau despre persoana mea. Era un joc dublu. Le puneam și eu întrebări ca să pot contribui la întocmirea, de către F.B.I., a dosarelor lui Zorov și Butenko.

Ne aflam cu toții în salonul casei mele din Washington, suburbia Camp Springs și am început să discutăm despre viața de la Moscova în comparație cu cea din Washington.

Alice pregătise sandvișuri și tartine, care au fost mîncate de ruși numai după ce eu și Alice servisem cîte ceva din fiecare. Era vădit că oaspeții noștri nu prea aveau încredere în noi. Rușilor le era teamă să nu fie drogați.

Soția lui Butenko era o femeie frumoasă și era foarte mult impresionată de modul de viață american. Era inteligentă, avea ochii mari și era plină de grație. Soția lui Zorov era liniștită și nu se descurca prea bine cu engleza. Era mai înaltă ca Zorov, care avea o talie relativ mică în comparație cu alți ruși. Toți erau politicoși, chiar și micul Andrevski.

Seara a trecut mai repede decît mă așteptam. Eram fascinat de povestirile lor despre Rusia și cucerit totalmente de d-na Butenko. La plecare, eu le-am dat cîteva pachete de detergenți chimici fabricați la Chemprox, iar soția mea le-a dat mai multe rețete de tartine și fursecuri.

Cînd vizita a luat sfîrșit, mi-am dat seama că am făcut un pas înainte. Rușii își vor scrie raportul mîine dimineață, iar eu voi avea o discuție cu agenții F.B.I., care se interesau de această întîlnire. Se părea că nu mai era decît o chestie de timp pînă cînd mi se va propune în mod direct să lucrez pentru ruși.

Ca să complice și mai mult lucrurile, deja destul de încurcate, în primăvara aceea, dr. Stupar a încercat să mă cîștige sufletește — adică sovieticii doreau să mă atașez de ei și

în felul acesta să mă determine să lucrez pentru Rusia. Asta s-a întîmplat în timpul unei ședințe la S.A.M. Stupar mi-a propus să mergem undeva ca să luăm o gustare și să discutăm puțin.

— Îmi surîde această propunere!

— Știți unde e motelul Howard Johnson?

— Da!

— Eu voi fi în fața motelului, a zis Stupar cu voce înceată, așa că atunci cînd veți trece pe acolo să micșorați viteza pentru a mă vedea.

Această discreție denota că Stupar va întreprinde ceva decisiv. Am mers pe Virginia Avenue pînă cînd l-am văzut. Niciodată n-am fost sigur unde erau plasați oamenii F.B.I.-ului și nici nu eram sigur că aceștia sînt de față la aceste întîlniri misterioase.

Privind nervos în jur, Stupar s-a urcat în mașină și am plecat spre centrul orașului. Am vorbit foarte puțin tot drumul. Am spart tăcerea vorbind despre expunerile și activitățile de la S.A.M., dar însoțitorul meu era prea preocupat ca să mai acorde atenție celor spuse de mine. A propus să mergem la barul hotelului Hamilton ca să bem ceva acolo.

După ce am parcat și am mai mers puțin pe jos, Stupar a început să-și revină.

— Vezi tu, John, anumite elemente din S.U.A. consideră că nu e indicat ca un cetățean american să fie văzut împreună cu un diplomat rus, și de aceea eu trebuie să iau măsuri de precauție ca să te feresc de neplăceri. (Cu cîteva luni mai înainte dădusem telefon la ambasadă, în calitate de secretar al S.A.M., pentru a-l anunța că o ședință S.A.M. fusese amînată. Dr. Stupar fusese foarte nervos și contrariat, grăbindu-se să termine cît mai repede convorbirea.) Te voi căuta eu pe tine, a accentuat el.

Ne-am așezat în parcul de lîngă hotel, lîngă trei arbori țepoși. M-am uitat la ceas și am văzut că era 11,30. Stupar mă întrebă:

— Ce ceas ai?

— Un Omega. Cred că e cel mai bun ceas din lume. Precizia lui este menținută de un mecanism bine pus la punct. (Este interesant de menționat că 2 ani mai tîrziu am primit cadou tot un ceas Omega, nou, de la un alt rus, Valentin Revin, care probabil că citise și despre asta în rapoartele lui Stupar.)

Stupar m-a surprins cu o întrebare :

— John, tu știi că am verificat și am stabilit că ai niște rude în Georgia, lîngă Marea Neagră ?

Iritat, am răspuns răspicat :

— Ascultă ! N-am nici un fel de rude acolo, sau mai bine zis n-am rude care să însemne ceva pentru mine, de aceea mai bine să vorbim despre afacerile pe care vrem să le încheiem. Nu încerca să mă șantajezi ! Intre noi nu discutăm decît despre afaceri și atît.

Stupar n-a mai pomenit niciodată despre rudele mele din Rusia.

Am comandat ceva de băut și am ascultat în liniște fîșiitul copacilor din apropiere.

Spre sfîrșit am spart tăcerea :

— Dr. Stupar, singurul lucru care mă interesează este mica firmă pe care am fondat-o. Am nevoie de tranzacții comerciale și eu apreciez țara ta ca un client potențial. Dacă aceasta înseamnă prea mult, atunci eu nu voi mai reveni asupra acestui subiect. De fapt, nu mi-ați spus niciodată că un astfel de acord comercial n-ar fi posibil. Mai mult decît atît, domnul Butenko mi-a spus că nu vede de ce nu s-ar putea încheia un acord între firma mea și Uniunea Sovietică.

— John, eu am o simpatie deosebită pentru tine, nu pentru că am avea aceeași țară de origine, deși ar trebui să te consideri rus, ci pentru că amîndoi sîntem metalurgiști. Poți conta pe mine că voi face tot ce este posibil în vederea încheierii unui acord comercial avantajos. Totuși, trebuie să mă ajuți în munca pe care o desfășor aici. O serie de lucruri de care am nevoie sînt foarte greu de procurat în America. Am avut neplăceri cu Departamentul de Stat și o serie de oameni îmi urmăresc fiecare pas.

Se vedea că e necăjit și a început să bea. Vorbea cu un ton scăzut, mișcînd foarte puțin buzele :

— Data viitoare cînd mă va mai urmări cineva am să mă intorc și o să-l fotografiez, iar fotografia o s-o dau Departamentului de Stat.

„Băiete — mi-am zis — ăsta are neplăceri ! O fi pățit-o ! Cu toate astea, vrea să mă recruteze în vederea unor acțiuni de spionaj." Niciodată n-am înțeles ce voia să demonstreze cu fotografia aceea.

La sfîrșit, am spus că am petrecut o seară plăcută, stabilind să ne întîlnim peste cîteva săptămîni. Stupar a precizat că mă va suna el și tot el va stabili și data întîlnirii.

F.B.I.-ul n-a confirmat niciodată, dar nici n-a infirmat ipoteza că două servicii de spionaj se înfruntau în încercarea de a mă recruta. Părerea mea este că Stupar lucra pentru K.G.B., iar Butenko pentru G.R.U. (făcea spionaj în domeniul militar). Cei de la F.B.I. mi-au atras atenția asupra faptului că s-ar putea să fiu supravegheat de ruși și mi-au cerut să notez numerele automobilelor suspecte pe care le vedeam că se învîrtesc în jurul casei sau al biroului meu, precum și ale celor pe care le zăream cînd mă duceam sau mă întorceam de la întîlnirile cu alți ruși. Agenții m-au asigurat că nu e nimic periculos în această acțiune și că nu trebuie să-mi fac griji dacă lucrurile se vor încurca.

Nu eram omul care să mă impacientez, dar eram permanent în stare de alarmă. Am citit toate articolele și cărțile care mi-au căzut în mînă despre activitatea de spionaj și contraspionaj. Cumpăram cărți cu acest subiect la aeroport, înaintea plecării într-o călătorie, le citeam și apoi mă dispensam de ele înaintea sosirii acasă. Nu căutam cărți de povești. Mi-am îndreptat atenția asupra întîmplărilor adevărate și numai cele petrecute de la primul război mondial încoace. Așa m-am pregătit pentru ceea ce urma să vină.

La scurt timp după discuția cu Stupar, Vladimir Butenko a vizitat Chemprox-ul, în ziua de 17 aprilie 1964. El dorea să continue investigațiile asupra adevăratei mele identități, să se convingă că nu eram agent de contraspionaj. Investigațiile sale urmăreau studierea și cunoașterea mea (este interesant că nu pomenea nimic de dr. Stupar).

— John, ce îți place cel mai mult ?

— Nimic, în mod deosebit ! Imi place să mă ocup de mașină, dacă asta poate fi numită plăcere.

— Unde îți vei petrece concediul ?

— Nicăieri. Eu nu-mi pot lua concediu. Am atît de mult de lucru și, afară de asta, n-am bani pentru așa ceva. Toți banii mei sînt investiți în afaceri.

Răspunsul meu era foarte greu de înțeles de un rus, deoarece sovieticii primesc concedii de odihnă și se supără atunci cînd cineva le strică planurile făcute pentru fiecare sfîrșit de săptămînă. In plus, după o perioadă de doi ani, rușii pleacă la Moscova pentru un concediu de 32 de zile și pentru instruire.

Butenko m-a întrebat din nou :

— Cine cumpără produsele firmei tale ?

— Noi vindem firmei Crown Supply din Arlington și firmei de restaurante Hot Shoppes Restaurant. Avem, de asemenea, sucursale în 15 state din S.U.A. Livrările ating

suma de 100.000 dolari pe an deocamdată, dar nu este sufi-
cient ca firma să fie rentabilă, pentru că cheltuielile sint
mari în acest domeniu. De aceea, iți poți da seama cît de bine
mi-ar prinde un contract comercial cu U.R.S.S. Sînt sigur
Vladimir, că gospodinele din U.R.S.S. ar aprecia favorabil
produsele noastre.

— John, dacă ai putea să-mi mai dai niște mostre și, mai
ales, documentație, atunci o să mă interesez ce pot face. Să
mergem să mîncăm.

In drum spre restaurantul Royal Arms din Hyattsville
Maryland, Butenko m-a întrebat dacă mi-ar suride o călăto-
rie la Moscova pentru a vizita Uniunea Sovietică.

Un moment n-am știut ce să răspund. Aflase că sînt în
legătură cu F.B.I.-ul sau era un alt pas pe drumul recrutării
mele ? La această întrebare, era un singur răspuns de dat

— Vladimir, întotdeauna am vrut să vizitez Rusia, din
moment ce de acolo se trag strămoșii mei, dar, deocamdată
nu am bani pentru treaba asta.

Butenko a rîs și a spus mîndru :

— Cînd țara mea te invită, cheltuielile legate de călă-
torie nu mai sînt o problemă.

Parcînd în fața restaurantului l-am întrebat dacă în
cursul acestei călătorii s-ar putea încheia un acord comercial

— Probabil că da. Am să vorbesc cu șefii mei și o să
mi se spună ce avem de făcut.

Am intrat în restaurant și eu am comandat o votcă Col-
lins, iar Butenko whisky and soda, după care am continuat
discuția.

— John, eu am sarcina de a obține anumite lucruri
pe care le cer șefii mei și nu întotdeauna îmi este ușor să le
găsesc sau să le cumpăr. Nu vrei să mă ajuți și să le cum-
peri tu ? Banii o să ți-i dau eu, bineînțeles. Ce zici ?

— Iți dai seama că nu pot cumpăra lucruri secrete pen-
tru tine, dar dacă se vînd pe piață, sînt gata să te ajut cu
plăcere, dacă și tu vei face totul ca să mă ajuți la încheierea
unui contract comercial cu țara ta.

A zîmbit.

Vladimir P. Butenko.

— Imi placi foarte mult, John. Poți fi sigur că țara mea va încheia un contract cu tine.

„Da, cu mine, nu cu firma", mi-am zis în sinea mea.

In continuare, la masă, Butenko mi-a mai pus cîteva întrebări despre pregătirea profesională, unde am lucrat, cu ce se ocupă soția, ce a fost tata, dacă-mi iubesc familia și multe altele. La sfîrșit, eu am plătit consumația și, urcîndu-ne în mașină, am stabilit să ne întîlnim peste cîteva săptămîni la Chemprox.

★

— Vladimir, sînt bucuros că ai venit azi. A fost foarte plăcut ! Ne vom vedea peste două săptămîni. Sper că-mi vei aduce noutăți referitoare la contract. Intre timp, eu am să mă interesez care sînt formalitățile pentru exportul produselor noastre în U.R.S.S. și o să cer aprobarea pentru export. La plecare, am observat că mașina lui Butenko era destul de departe de fabrică, deși se găseau locuri de parcare chiar în fața fabricii. Asta însemna că nu dorea să se știe că a vizitat Chemprox-ul.

Am înaintat o cerere la Departamentul Comerțului, rugînd să mi se dea indicații asupra exportului de produse chimice sau de linii tehnologice de fabricație a produselor chimice în U.R.S.S. Răspunsul a fost că pot vinde produse chimice, dar livrarea de linii tehnologice se va face numai pe baza unor avize date de specialiști, astfel încît să nu încălcăm legile țării.

In această perioadă am participat la ședințele Societății americane de sudură de la motelul „Virginia". Butenko a participat și el împreună cu un alt rus, Aleksei R. Malinin (un inginer care, mai tîrziu, la 1 noiembrie 1966, a fost expulzat pentru spionaj, iar colaboratorul său, un sergent din Forțele Militare Aeriene, Herbert W. Boeckenhaupt, a fost arestat de F.B.I. în momentul în care voia să-i dea lui Malinin informații privind sistemul de comunicații folosit de aviația militară americană).

3

Eram curios ce va aduce nou în viața mea acesta din urmă.

— Bună ziua, domnule Malinin! Sînteți inginer specialist în sudura metalelor?

Malinin mi-a răspuns cu o voce gravă:

— Da. Înainte de a veni în S.U.A. am fost în Anglia pentru a duce tratative în vederea procurării de utilaj pentru sudură. Doresc să studiez ceea ce s-a făcut în acest domeniu în țara dumneavoastră și de aceea am venit la această ședință.

— O, atunci să vă primim în societate.

Butenko a intervenit:

— Domnul Huminik este președintele societății și sînt convins că te va sprijini în acest sens.

— In mod sigur. Poftiți, domnule Malinin, vă voi prezenta domnului Gibson, din conducerea societății, care vă va pune la dispoziție toate hîrtiile necesare pentru treaba asta.

In timp ce lui Malinin i se explica cum să completeze o serie de formulare, eu discutam cu Butenko. L-am invitat să-mi facă o vizită împreună cu soția și cu fiul său, Andrevski.

— Oricînd vrei tu, John. Imi face plăcere.

— Perfect. Ce-ai zice de duminică la ora 14,00?

— S-a făcut! Voi fi la tine!

Malinin s-a așezat lîngă mine la masă și am purtat o discuție neinteresantă. In timpul ședinței eu am stat de vorbă în fundul sălii cu Butenko, iar Malinin a dormit tot timpul cu capul pe masă. Acest rus părea plictisit de viață, dar uneori spunea lucruri foarte interesante, dovadă că era un om inteligent, care vorbea doar cînd trebuia.

După consfătuire, așteptam să văd ce se mai întîmplă. Cînd am coborît scările m-am întîlnit nas în nas cu un agent al F.B.I.-ului cu care lucram. Ii urmărea pe cei doi ruși.

Butenko împreună cu nevastă-sa și cu Andrevski mi-a făcut o vizită pe 24 mai 1964. I-au adus soției o sticlă de parfum „Nopțile Moscovei", iar noi i-am reținut la masă.

După masă am privit aproape o oră cum se joacă copiii prin grădină. Butenko s-a dus la mașină și a adus un aparat

de fotografiat rusesc, întrebîndu-mă dacă poate face o fotografie nevestelor și copiilor. Această fotografie, fără îndoială, era menită a fi o piesă la dosarul meu pe care continua să-l completeze. I-am spus să-mi trimită și mie o fotografie. M-a asigurat că-mi va trimite cîteva bucăți de îndată ce le va face, și s-a ținut de cuvînt. Fotografia fusese făcută în așa fel încît se putea vedea soția mea și copiii în jurul ei. Rușii încropeau adeseori „familii" în scopuri operative și acum voiau să se convingă că familia mea nu era ceva ticluit pentru a-i duce pe ei de nas. Ei făceau totul pentru a mă verifica și pentru a se convinge că nu sînt agent al F.B.I.-ului. Butenko nu mi-a propus să mă fotografieze și pe mine, ceea ce m-a convins că avea fotografia mea din anuarele S.A.M.

In noaptea de 19 iunie 1964, lucram ceva acasă și voiam să-i telefonez vecinului meu, Ray McGough, ca să-l întreb cîteva lucruri. Am ridicat receptorul, dar nu venea tonul. L-am ținut așa și am ascultat. Tot ce am putut auzi erau niște sunete metalice, ca niște pîrîituri. Mă întrebam dacă lucrează cineva la circuit. După 30 secunde s-a auzit o voce voalată:

— Alo, domnul Huminik? Imediat am recunoscut vocea lui Butenko. Deci, el purta vina pentru pîrîiturile din aparat.

— Da! Tu ești, Vladimir?

— Bună, John. Ce mai faceți?

— Bine, mulțumesc! Dar voi?

— Nici noi n-avem de ce ne plînge. Ascultă, pot să trec pe la fabrică pe 23 iunie? Am ceva de discutat cu tine.

Engleza vorbită de el nu era de loc rea.

— O clipă, să mă uit în agendă. După cîteva secunde de liniște, timp în care mi-am cercetat agenda zilnică, am răspuns:

— Da, e bine. Vino și o să prînzim împreună.

El a fost de acord și, după obișnuitul „la revedere", am închis telefonul. Am ascultat în continuare zgomotele din jurul casei sperînd că voi auzi pașii vreunui om care se învîrtea prin apropiere. N-am auzit nimic și am mers să-mi iau aparatul de fotografiat. Ieșind afară, am stat și am ascultat

din nou zgomotele nopții de vară. N-am auzit nimic în afara fișiitului copacilor din pădurea care se afla chiar lîngă casă.

M-am gîndit că ar fi mai bine să iau legătura cu F.B.I.-ul, așa că m-am dus pînă la Ray McGough și am bătut la ușă. Am fost întîmpinat de Marian, soția lui Ray, care m-a invitat în bibliotecă, unde l-am găsit pe Ray scriind ceva despre războiul antisubmarin.

Am discutat cu el cîteva minute și l-am rugat să-mi dea voie să dau un telefon de la el, din altă cameră. Mi-a permis să folosesc telefonul și am format numărul secret pe care îl știam. După primirea legăturii am descris misterioasele zgomote din aparat și faptul că domnul Butenko era la telefon. Am raportat apoi despre întîlnirea fixată de Butenko și am închis. M-am inapoiat acasă, gîndindu-mă la aceste evenimente nocturne.

Cîteva zile mai tîrziu, cînd domnul Butenko a trecut pe la Chemprox, i-am dat o scrisoare din partea Departamentului Comerțului, pe care a citit-o foarte rapid.

— Minunat, John. Sînt fericit să constat că în acest domeniu guvernul Statelor Unite nu ne face greutăți !

I-am sugerat să mergem să mîncăm și să discutăm totodată despre progresele înregistrate în perfectarea acestui acord comercial. A fost de acord cu propunerea mea, așa că am mers la restaurantul Royal Arms.

— John, îmi place acest restaurant. Este un restaurant bun. Putem folosi mașina ta ? Imi place foarte mult.

Am constatat că Butenko se exprima mai greu și engleza lui nu mai era așa de coerentă. Probabil că lucrase numai în birou toată săptămîna și a vorbit numai rusește, ori, probabil, era nervos.

Inainte de a se urca în mașină a privit în jur cu multă atenție, probabil căutînd să descopere agenți ai F.B.I.-ului.

In mașină, s-a uitat la mine cu oarecare teamă, voind să-mi spună ceva.

— Am nevoie de cîteva date pe care nu le pot obține singur. Mă poți ajuta ?

„Ce-o fi vrînd să obțină ?" m-am întrebat eu.

— Vladimir, cu ce pot, te ajut, am spus eu cu voce tare. Spune-mi de ce ai nevoie și să vedem ce pot face pentru tine.

A înghițit în sec.

— Vreau să știu ce hîrtii și documente sînt necesare pentru a fi angajat ca funcționar de stat.

— Vrei să obții o slujbă specială ?

— Nu, John, eu nu vreau să capăt nici un fel de slujbă. Am nevoie numai de lista cu ceea ce se cere ca să poți primi un post oficial. Mă interesează formularele de completat și hîrtiile necesare.

— Înțeleg, înțeleg ! Să văd ce pot face pentru tine. „Iată deci, mă gîndeam, că această pasăre rară vrea să plaseze pe cineva în aparatul de stat". Eram mai sigur ca oricînd că ei întrețineau legături cu mine în scopuri de spionaj și că contractul comercial nu era decît o momeală.

Intrebările puse în continuare, la masă, nu au fost deosebite. Toate se refereau la situația mea. Intrebări despre salariu, cît aduc eu în casă, cît mă costă mașina, ce cred eu despre conflictul Est-Vest. Am dat răspunsuri adevărate la toate întrebările despre viața mea, iar chestiunile politice le-am ocolit spunînd că nu mă interesează, deși doresc să existe pace în lume.

— Probabil că acest acord comercial va ajuta și el puțin la întărirea păcii, i-am sugerat plin de speranță.

Ne-am îndreptat apoi spre Chemprox și ne-am înțeles să ne întîlnim din nou după ce am să-i fac rost de informațiile cerute de el.

Lunile au trecut fără a se întîmpla ceva deosebit, exceptînd prezența lui Stupar și Butenko la ședințele S.A.M. și faptul că ei strîngeau noi și noi date despre persoana mea. Strîngerea, în paralel, de informații despre mine, denota faptul că Stupar lucra pentru K.G.B., iar Butenko pentru G.R.U.

Intr-o seară liniștită din vara anului 1964, în timp ce mă aflam cu Alice și copiii în grădină, am auzit zbîrnîind telefonul. Cel ce telefona era Stupar, care mă ruga să iau masa împreună cu el pe 24 iulie. Părînd foarte vesel, lucru ne-

obișnuit pentru el, a propus să aleg eu un loc de intîlnire. Am hotărît de comun acord să ne intîlnim la ora 12, la intersecția străzii H cu strada 14, în partea de nord-vest a Washingtonului, a 3-a clădire de la Casa Albă. Mi-a recomandat să-l aștept în mașină în apropierea colțului străzii.

In ziua respectivă am căutat să fiu mai devreme la locul intîlnirii, înconjurînd de trei ori blocul la colțul căruia urma să ne intîlnim. Am oprit mașina la semafor. Strecurîndu-se prin furnicarul de mașini, am văzut traversînd strada și venind spre mine un agent al F.B.I.-ului. Imi făcea semn cu mîna s-o iau înainte și să nu mai înconjur din nou blocul. Am deschis fereastra Cadillac-ului chiar cînd agentul trecea pe lîngă mine uitîndu-se drept înainte. Acesta mi-a șoptit:

— Mergi drept la el și ia-l. Vine în susul străzii.

Neașteptatul meu interlocutor a dispărut imediat în mulțime.

De îndată ce s-a schimbat lumina semaforului, am intrat în intersecție. In clipa următoare am observat un om îmbrăcat în gri, plimbîndu-se pe marginea drumului. Mi-am zis că individul respectiv nu putea fi altcineva decît Stupar. Am frînat și am deschis portiera, întîmpinîndu-l bucuros pe nervosul om de știință.

— John, îmi pare bine că te văd. Nu știam că o să am nevoie de atîta timp ca să ajung de la ambasadă pînă aici. Imi era teamă că n-ai să mă aștepți.

Intorcînd ușor mașina, l-am întrebat:

— Serghei, unde zici că vom prînzi azi? Eram sigur că s-a gîndit deja la un restaurant și așteptam să-i aflu preferințele.

După o scurtă pauză, a venit și răspunsul.

— John, de ce n-ai alege tu un local? Cunoști orașul mai bine ca mine și probabil nici n-ai prea mult timp de pierdut, a conchis el îngrijorat.

— Am destul timp pentru asta, l-am asigurat eu, și, în fond, e vorba de afaceri. Esențialul e să mă ajuți, Serghei. Tu dispui de relații excelente la Moscova și îmi dau seama

că fără ajutorul tău n-am nici o șansă de reușită. Apoi îți dai seama că încheierea unui astfel de acord ar însemna o afacere excelentă pentru firma mea.

Stupar s-a mai liniștit întrucîtva.

— Imi face plăcere să te ajut, John. Tu ești unul din prietenii mei foarte buni din această țară.

— Există un restaurant drăguț și retras în Georgetown numit Cei patru Georgi. Sper că te vei simți bine acolo. Ce zici, mergem?

— Cum crezi tu! Astăzi vreau să mă odihnesc. Am fost foarte ocupat în ultimul timp cu cititul revistelor științifice și cu întocmirea de rapoarte. Simt nevoia să mă destind și să mă odihnesc puțin.

Indreptînd mașina spre Georgetown, m-am uitat în oglindă să văd dacă ne urmărește vreun agent F.B.I. sau dacă, și asta ar fi fost posibil, nu eram urmăriți de alți ruși. Chiar dacă eram urmăriți, acest lucru era făcut de cineva mai isteț decît mine, deoarece n-am observat nimic.

Intrînd în elegantul restaurant, rusul a fost vizibil încîntat, deși mai era încă îngrijorat.

— John, este un local foarte plăcut. N-am fost niciodată aici.

Tot timpul a iscodit cu privirea pe ceilalți clienți.

După ce am comandat ceva, diplomatul, privind din nou nervos și fiind mai iritat decît înainte, spuse dintr-o dată:

— Ca să putem proceda la încheierea contractului, trebuie să dovedesc șefilor mei că tu prezinți încredere și că ești interesat în relațiile cu Uniunea Sovietică.

A urmat o pauză. Așteptam nerăbdător ce va mai spune.

— Ei bine, ce trebuie să fac ca să dovedesc că-s om de încredere?

— Buna credință e foarte importantă, John. Și din nou te previn că nu trebuie să vorbești cu nimeni despre aceste lucruri, în afară de mine. Acum, iată ce vreau: informații despre materialele speciale de construcții pe care țara mea nu le poate obține de pe piața americană.

Stupar a continuat, dîndu-mi detalii despre materialele

ce dorea să le obţină, iar eu eram numai ochi şi urechi. In sfîrşit, cînd specialistul şi-a încheiat trecerea în revistă a materialului de care avea nevoie, i-am spus :

— Imi voi da toată silinţa ca să-ţi procur ce mi-ai cerut. Plăteşti pentru acest material ?

Stupar mi-a aruncat o privire rece şi a zis cu voce scăzută :

— Aş vrea să înţelegi că acest contract comercial va însemna multe mii de dolari. Ar fi bine dacă n-ai mai pune problema în felul acesta.

L-am privit uimit, nevenindu-mi să cred că a ajuns pînă aici.

— Bine ! Sper însă că acest acord va fi perfectat foarte curînd !

— Aşa va fi ! Nu te îngrijora. Peste cîteva luni plec la Moscova şi voi urgenta încheierea lui, mi-a promis Stupar.

Masa şi conversaţia terminîndu-se, Stupar a achitat nota de plată şi am părăsit restaurantul. In drum spre maşină, am observat că rusul se uita încolo şi încoace pentru a vedea dacă nu ne urmăreşte cineva.

— Serghei, nu-i nimeni în urma noastră, am căutat eu să-l liniştesc. Iţi faci griji degeaba.

— Intr-adevăr, am impresia că sînt puţin cam nervos. Dacă nu te grăbeşti, du-mă pînă la intersecţia străzilor 9 şi F, deoarece vreau să-i cumpăr un cadou unui prieten din Moscova. Iţi voi telefona peste trei săptămîni pentru a aranja o întîlnire.

L-am lăsat la locul indicat de el, la numai şase clădiri de sediul F.B.I. După ce am demarat, mi-am aruncat privirea peste umăr, pentru a vedea dacă nu se ţine după mine vreun agent sovietic. Douăsprezece blocuri mai încolo, mulţumit de faptul că nu mă urmărea nimeni, am oprit la o staţie de benzină ca să iau legătura telefonică cu F.B.I.-ul. Agentul şi-a exprimat dorinţa să mă vadă şi am stabilit o întîlnire într-un loc secret pentru ziua următoare. La întîlnire am discutat despre evenimentele petrecute în zilele ce au trecut. După ce am relatat totul, agentul şi-a exprimat convingerea că Stupar a mai făcut un pas spre atragerea mea în plasa spionajului.

Vreau să menţionez că toate materialele şi informaţiile pe care, mai tîrziu, le-am furnizat ruşilor au fost văzute de F.B.I. A fost o treabă obositoare pentru mine. Trebuia să procur materiale de aşa natură încît să pară că ele ar putea fi de folos Uniunii Sovietice. Dădeam materialele respective F.B.I.-ului, care le analiza şi aproba ca să fie date sovieticilor, apoi materialele mi se înapoiau, iar la viitoarea întîlnire cu sovieticii, le înmînam acestora.

Următoarea întîlnire cu Stupar a avut loc mai tîrziu, pe 30 iulie, o lună de caniculă insuportabilă pentru ruşi. Mercurul termometrului urcase foarte mult şi nu se simţea nici o adiere de vînt. Stupar se sufoca în maşina lui, un Dodge, tip 1961, verificînd dacă nu cumva e urmărit. A sosit la prînz la Chemprox şi a intrat în biroul meu palid, obosit, nervos şi foarte grăbit. Totuşi, a încercat să vorbească calm, ca întotdeauna.

— John, putem merge să mîncăm undeva ? Eu sînt ocupat cu pregătirile de plecare la Moscova. Plec peste 8 zile.

— Unde vrei să mănînci ? E bine la Royal Arms ?

— E bine. Fac cinste dacă mergem cu maşina ta, deoarece are instalaţie de aer condiţionat.

Masa a fost aproape plăcută, iar Stupar a vorbit numai despre întoarcerea lui acasă.

— Aş fi bucuros să-l vezi pe fiul meu cel mai mare. Are 16 ani şi este la institut. Mie mi-e foarte dor de el. Am mulţi prieteni la Moscova şi vreau să-mi petrec zilele de concediu plimbîndu-mă prin parcuri şi flecărind despre trecut şi viitor. In toată viaţa mea n-am fost aşa de obosit, dar sînt fericit că plec la Moscova pentru totdeauna. Ştii, am 45 de ani, este timpul să mă retrag şi eu.

— Serghei, nu arăţi de loc bine. Eşti palid. Nu ţi-a priit şederea la Washington ?

In ochii săi se citea o amărăciune ciudată. Răspunse :

— Am să-ţi spun ceva. Şederea mea aici mi-a creat multe probleme. Apartamentul mi-a fost percheziţionat şi multe

dintre lucruri mi-au fost luate, printre acestea aflîndu-se și o colecție de monede și un magnetofon. Activitatea mea aici nu a fost întotdeauna la înălțime. Șefii mi-au cerut să fac multe lucruri pe care eu nu voiam să le fac, iar unele din acestea au ieșit prost.

— In ce măsură afectează toate aceste eșecuri cariera ta, Serghei ?

— Aș vrea să spun doar atît : ele nu-mi ajută cu nimic, nici în ce privește cariera și nici în ce privește sănătatea. Sînt bolnav din cauza lor.

Amintindu-mi de materialele pe care le aveam asupra mea, am schimbat subiectul discuției.

— Serghei, ți-am adus ce mi-ai cerut, mai puțin un lucru pentru obținerea căruia am întîmpinat dificultăți. Dacă fac rost de el, ți-l trimit la Moscova.

S-a uitat la mine uimit.

— Să nu trimiți *nimic*. *Nimic*, auzi ? Să nu trimiți nimic la Moscova ! Voi ține legătura cu tine printr-un prieten. Il va lua el.

— In regulă ! Nu voi trimite nimic la Moscova. Coborînd vocea i-am spus să nu se mai enerveze și să se îngrijească de sănătate.

Terminînd de mîncat, am plecat încet spre mașină plîngîndu-mă din cauza caniculei și remarcînd că aș dori foarte mult să merg undeva unde e mai răcoare.

Stupar s-a folosit imediat de această remarcă pentru a-mi spune :

— Poate vii la Moscova, unde vremea e răcoroasă mai tot timpul ?

— Aș vrea să văd Moscova, dar mai întîi trebuie să mă ocup de afaceri. Serghei, sper că nu mă uiți și vei pune o vorbă bună ca să obțin o ofertă din U.R.S.S. ?

M-a asigurat că va face tot ce-i stă în putință pentru a mă ajuta.

Cînd am ajuns la Chemprox, rusul s-a oprit.

— John, vreau să-ți spun la revedere. Ai fost unul dintre cei mai buni prieteni pe care i-am avut aici. Imi voi re-

aminti de tine și mă voi strădui să te ajut în afacerile cu Uniunea Sovietică. Ai la tine ceea ce mi-ai promis să-mi aduci ?

— Am, dar n-a fost ușor să le obțin. De ce nu-ți parchezi mașina în fața uzinei pentru ca să încărcăm și niște mostre ? A fost de acord cu această propunere și s-a dus să aducă mașina, neștiind că F.B.I.-ul ne filma toate mișcările.

Am dus mostrele pe platforma de încărcare, știind că-s unul din actorii care apar într-un film turnat de F.B.I. Celălalt actor al filmului a sosit foarte curînd, zîmbind. A deschis portbagajul și eu l-am ajutat la încărcat, apoi, după o strîngere de mîini călduroasă, a plecat. M-am reîntors în uzină și am început să-mi scriu raportul pentru F.B.I., cînd am auzit pe cineva trîntind ușa. Nu cumva se întorsese Stupar ? Am strîns grăbit notițele și le-am acoperit cu niște hîrtii.

Teama mi-a pierit cînd am văzut apărînd lîngă mine un agent F.B.I. Zîmbea. Am remarcat :

— Treaba a mers repede. Nu te-au văzut rușii cînd ai intrat aici ?

— Nu. Toată zona a fost supravegheată. Nu era nimeni prin apropiere.

Convorbirea noastră a fost scurtă și la obiect. Am spus agentului despre faptul că Stupar m-a anunțat că voi ține legătura cu un prieten al său și că se va strădui să mă ajute la încheierea contractului. Agentul m-a felicitat pentru felul în care am acționat, spunîndu-mi să mențin și în continuare legătura cu ei. Amîndoi așteptam următoarea mutare în această partidă internațională de șah.

SALUTĂRI DE LA MOSCOVA

Prin martie 1965, rușii erau aproape de țelul lor final — recrutarea unui cetățean american ca agent, violind astfel prevederile titlului 18 din Codul penal al Statelor Unite. Pedepsele, conform Codului penal, sînt foarte aspre pentru americani. Personalul ambasadelor se bucură de imunitate diplomatică și singura pedeapsă ce se poate aplica diplomaților — dacă sînt prinși — este declararea ca „persona non grata".

Ca să strîngă lațul în jurul gîtului meu, un nou agent sovietic se pregătea să intre în scenă. Intr-o seară, Alice mi-a spus că un bărbat, a cărui voce nu o auzise niciodată la telefon, a întrebat de mine. Acesta acționase puțin cam suspect, întrucît nu și-a spus numele. Ea a sesizat faptul că respectivul vorbea cu un ușor accent rusesc. Au mai trecut cîteva zile, dar n-a mai încercat nimeni să ia legătura cu mine. Am anunțat F.B.I.-ul, fiind atent la toți cei care mă înconjurau. Așteptam telefonul de care eram sigur că aveam să-l primesc.

Intr-o seară friguroasă, la 22 martie 1965, mi-a telefonat Valentin A. Revin. Era ora 9,30 seara. Mă aflam la birou și rezolvam corespondența Chemprox-ului, ascultînd urletul vîntului de afară. Tocmai începusem să scriu o scrisoare cînd a sunat telefonul.

Vocea de la celălalt capăt al firului, calmă și cu un ușor accent străin, a rostit :

— Aici este Revin, un prieten al dr. Stupar.

— Încîntat!

— Vă transmit salutări de la Moscova, de la dr. Stupar.

Mi-am dat seama că acesta era începutul unor evenimente deosebite, Revin fiind expertul, omul care încerca să mă atragă într-o acțiune de spionaj. Știam că o să vină și clipa asta și acum sosise.

Străinul a continuat:

— Domnule Huminik, aș dori să luăm într-o zi masa împreună, o să discutăm și despre contractul dumneavoastră.

— Tocmai mă întrebam dacă e cazul să mai sper sau nu, dar, după acest telefon, speranțele au renăscut. Am așteptat cam mult, nu credeți?

— Aveți dreptate! Acum sper că lucrurile o să meargă mai repede.

Am fost impresionat de engleza lui Revin. Era foarte bună, aproape fără nici un cusur. Probabil că era bine pregătit. Se vedea că nu-i din categoria celor care bat apa în piuă și fac doar apropouri.

— Domnule Huminik, aș dori să stabilim un loc de întîlnire. Sper că nu mă veți refuza și veți lua masa cu mine, nu!

— Desigur! Cînd și unde doriți să ne întîlnim?

Revin a răspuns fără să ezite.

— Vă convine vineri la prînz, la intersecția lui Rhode Island cu Eastern Avenue?

— E bine. Dar cum vă recunosc?

— Nu-i nici o problemă. Am șase picioare înălțime, părul negru, nu-s gras și port, cum le spune acelora pentru ochi?

— Ochelari?

— Da, exact. Eu știu cum arătați, întrucît dr. Stupar mi-a arătat fotografia dumneavoastră într-o revistă. Vă doresc noapte bună! Cu aceasta convorbirea a luat sfîrșit.

După acest prim contact cu noul agent sovietic, am rămas nemișcat, inima îmi bătea puternic și mă gîndeam la situația nou creată. Telefonul lui Revin denota faptul că rușii nu știau că lucrez pentru F.B.I. și că ei mă considerau ca fiind un posibil agent. Tot timpul îmi fusese teamă să nu fi făcut vreun pas greșit, care să le trezească bănuieli în legătură cu colaborarea mea cu F.B.I.-ul, fapt care i-ar fi determinat să renunțe la mine. Toate aceste întîlniri și apeluri telefonice făceau încă parte din mutările unei partide de șah. Știam că jocul putea avea consecințe grave dacă făceam o mutare greșită, dar, încetul cu încetul, m-am obișnuit cu gîndul și eram pregătit să plătesc pentru greșeală, asta înainte de a-l cunoaște pe Revin.

Pe 25 martie, am părăsit biroul în care lucram, la 12 fără 10, pentru a-l întîlni pe Valentin Revin. Ajungînd la locul convenit am parcat mașina și am privit în jur. Nu se vedea nimeni, nici agenți F.B.I. și nici agenți sovietici pe care să-i cunosc. Este interesant de menționat că rușii lucrau întotdeauna în doi: unul supraveghea întîlnirea, iar celălalt o realiza. Cel care executa observarea se uita după agenții F.B.I. sau după alte persoane periculoase pentru acțiune. El raporta, de asemenea, ce făcea tovarășul său.

Pe o vreme mohorîtă am așteptat să-și facă apariția noul agent sovietic. Eram foarte nervos și agitat, dar atenția mi-a fost atrasă de un autobuz care a oprit la colțul străzii. Din autobuz au coborît mai mulți pasageri îmbrăcați gros, ca de iarnă, cei mai mulți venind din centrul orașului, unde fuseseră după cumpărături. Apoi, brusc, a apărut și el.

L-am recunoscut imediat pe Revin. Agenții F.B.I. mi-au spus că arăta ca un student. Acum știu de ce aveau ei impresia asta. Era îmbrăcat cu un pardesiu pe care îl poartă, de obicei, studenții, făcea pașii mari ca flăcăiandrii înalți cînd se plimbă cu fetele pe Corso. Pe față avea un zîmbet prietenesc care m-a făcut și pe mine să zîmbesc.

— Salut, John. Sînt fericit să te cunosc. Dr. Stupar mi-a spus o mulțime de lucruri frumoase despre tine!

Mi-a dat o carte de vizită pe care scria: „Valentin A. Revin, consilier științific adjunct, Ambasada U.R.S.S.“.

Dîndu-i la rîndul meu cartea de vizită, am spus:

— Sînt mort de foame. Să ne urcăm în mașină și să mergem să mîncăm undeva.

— Iată o idee bună, a remarcat el, urcîndu-se rapid în mașină. Imediat ce am pornit, s-a uitat prin geamul din spate al mașinii și apoi, satisfăcut că nu ne urmărește nimeni, privind înainte, a arborat o mină serioasă. Am pornit cu mașina în timp ce la radio se transmitea muzică ușoară.

Rupînd tăcerea, l-am întrebat pe Revin :

— Domnule Revin, unde mergem ?

— De ce nu mergem unde doriți dumneavoastră ? Este orașul dumneavoastră și sînt sigur că puteți găsi un restaurant bun. Sînteți oaspetele meu azi. Și, domnule Huminik, mi-ar face plăcere să-mi spuneți Val, iar eu să vă zic John, bineînțeles dacă nu aveți vreo obiecție !

Pentru a doua oară am fost surprins de engleza excelentă pe care o vorbea. Ușorul accent pe care-l avea nu-l trăda că e rus ; putea fi foarte bine luat drept un străin oarecare, dar nu neapărat rus.

— Din contră, îmi face plăcere, l-am asigurat eu. De acum încolo vom fi Val și John. Ce mai face dr. Stupar ? Se simte bine ? In august trecut, cînd a plecat din Washington, părea puțin cam obosit și mi-a spus că are necazuri cu sănătatea. Sper că clima de la Moscova i-a prins bine. Amîndoi ne-am văzut de mai multe ori, așa că ne cunoșteam bine.

— John, crezi că dr. Stupar a fost bine primit de membrii S.A.M.-ului ?

— Da, era foarte popular. Am apreciat prelegerea lui de acum cîțiva ani. Pe mine personal m-a încîntat ca om, este foarte bine informat și are multe alte calități.

Revin părea contrariat :

— Ce înțelegi prin *alte calități* ?

„Nu trebuia să mă exprim așa", mi-am zis alarmat.

— Val, vreau să spun că era un om pregătit multilateral. Ii plăcea muzica, era un interlocutor interesant, îi plăcea știința și, în general, părea foarte interesat de psihologia oamenilor.

Pe fața lui Revin a apărut un zîmbet ușor.

— De asemenea, am continuat eu, dr. Stupar are mulți prieteni în Uniunea Sovietică. A spus că se va folosi de in-

Valentin A. Revin.

fluența sa pentru a aranja o afacere pentru mine. Dacă va putea, sînt sigur că o va face.

După acest răspuns, Revin a amplificat aparatul de radio la maximum. Aceasta este o măsură de precauție luată de toți spionii experimentați, care vor să se ferească de o interceptare a discuțiilor. Puțini oameni știu că undele radio și vorbele omenești se suprapun, discuțiile devenind neinteligibile, indiferent ce microfon s-ar folosi.

După această acțiune, secretul convorbirilor urma să fie asigurat pentru el.

— O, îți place muzica ! E un lucru bun. Și mie îmi place foarte mult !

— Da, John, îmi place muzica ! a răspuns el rece. Aș vrea să-ți spun însă altceva. Acum am primit eu sarcina să perfectez acordul dintre firma ta și U.R.S.S. Voi lua legătura cu dr. Stupar pentru a vedea ce s-a făcut și ce trebuie să facem în continuare.

In liniștea care a urmat mă gîndeam și ascultam muzica ce venea de la aparatul de radio. „Ce mincinoși ! Vorbesc de încheierea contractului ca să se afle în treabă ! Cît timp cred ei că mă vor mai duce cu zăhărelul ?"

O pală de vînt a șuierat peste mașină.

— Ce mai face Butenko ? Il cunoști ? Era atașat comercial adjunct. El mi-a spus că ar putea aranja ceva.

— Da, John, ne-ar putea ajuta, dar el nu este decît un funcționar inferior. Eu, prin dr. Stupar, te pot ajuta mai mult și fără mine nu se poate încheia acest contract.

Ne-am îndreptat spre restaurantul Royal Arms din Hyattsville. După o scurtă trecere în revistă a împrejurimilor, a remarcat :

— Frumoasă e partea asta a orașului ! Uitîndu-se bănuitor în jur și-a aprins o țigară, ferindu-se de vînt. Pare a fi un restaurant nou. Am intrat.

Șeful de sală ne-a întrebat ce vrem să bem.

— Aș vrea un whisky and soda, whisky și apă minerală, a zis Revin.

— Eu, o votcă Collins.

Vădit surprins, Revin m-a întrebat :

— Iţi place votca ?

— Cred că e cea mai bună băutură, iar votca rusească e fără egal. Butenko mi-a făcut cadou o sticlă, dar acum s-a terminat.

— Data viitoare cînd ne vom întîlni, îţi voi aduce şi eu o sticlă.

L-am întrebat apoi ce părere are despre Washington.

— John, este un oraş minunat. Sînt multe lucruri demne de văzut. Imi plac în mod deosebit magazinele. Se găsesc mărfuri din belşug. Trebuie, însă, să vezi Moscova pentru a aprecia corect viaţa în lumea asta. Este foarte diferită de ceea ce este aici. Clima este mai blîndă, iar peisajul este mai plăcut. In Moscova sînt colinele Lenin, unde se schiază, o grădină botanică şi o mulţime de parcuri. Nimic din America nu seamănă cu ele. De asemenea, fantastica cetate a Kremlinului aşezată pe rîul Moscova. Trebuie să mergi la Moscova. Te asigur că ai avea ce vedea.

„Da — mă gîndeam în sinea mea — ar fi ceva dacă tu ai şti că eu lucrez pentru F.B.I. Aş vedea numai Moscova pentru vecie !"

— Mi-ar place să văd Moscova şi o să o văd într-o zi, am zis eu, dar nu îmi pot permite luxul ăsta acum. Dacă, probabil, vom încheia un contract, aş putea vizita minunata capitală rusească cu ocazia unei călătorii de afaceri.

Revin a făcut o pauză. Apoi a intervenit :

— John, cînd te-ai gîndit să-ţi plasezi produsele chimice pe piaţa sovietică ?

— Cred că la acest lucru nu m-am gîndit mai serios înainte de a-l cunoaşte pe dr. Stupar, asta fiind destul de tîrziu, după ce am înfiinţat corporaţia Chemprox. Dacă nu-l cunoşteam pe dr. Stupar poate că nici nu m-aş fi gîndit la asta.

Procedînd ca şi predecesorii săi, rusul a zis :

— Dr. Stupar mi-a spus că tatăl tău e originar din Uniunea Sovietică. Cînd s-a stabilit în America ?

— In 1913 sau aşa ceva ! Nu sînt sigur. S-a născut un-

deva prin vestul Rusiei. Mama mea este născută din părinţi ruşi, la Chicago.

— Mai ai fraţi sau surori ?

— Da, Val. Am două surori şi un frate.

Intrebările astea care au avut în vedere trecutul meu, ce am făcut, ocupaţiile şi vocaţiile mele, ce am citit şi ce părere am despre politica internaţională, nu m-au surprins. Am răspuns la întrebări — ca şi celorlalţi ruşi — pînă la sfîrşitul mesei, cînd am părăsit restaurantul. Consumaţia a plătit-o Revin.

M-a mai întrebat de ce nu l-am întrebat nimic despre viitoarea noastră întîlnire şi dacă am timp să mă ocup de perfectarea acordului comercial. I-am răspuns că i-aş fi recunoscător dacă ar face ceva pentru mine şi, în acelaşi timp, l-am asigurat că dacă se va ivi ocazia să-l pot servi şi eu cu ceva, o să fac acest lucru cu cea mai mare plăcere.

Discuţia noastră, în timpul înapoierii, s-a referit la vreme şi la locurile pe lîngă care treceam. Revin mi-a spus că maşina lui era parcată lîngă intersecţia unde ne-am întîlnit şi că avea să-mi spună el unde să-l las.

Imediat ce am intrat în periferia oraşului, mi-a zis să o iau la dreapta, să trec pe lîngă două cvartale de clădiri şi apoi să virez la stînga. Arătîndu-mi un Rambler alb cu număr de C.D., mi-a spus :

— Aia e maşina mea !

Inainte de a ne despărţi, i-am propus :

— Val, am cîteva chimicale, produse de Chemprox. Sînt pentru tine. Du-le acasă şi vezi cît de bune sînt !

Mi-a mulţumit pentru cutia de detergenţi chimici pe care i-am oferit-o. Am căzut de acord să mă caute el pentru a stabili viitoarea noastră întîlnire.

M-am îndreptat apoi spre casă pentru a-mi pregăti notele informative în vederea întîlnirii cu agenţii F.B.I.

La 30 martie, Revin m-a sunat la birou pentru a-mi propune să ne întîlnim în ziua următoare. A sugerat pentru aceasta restaurantul Royal Arms, iar întîlnirea să aibă loc la amiază.

Sosind din nou înaintea rusului, m-am postat în fața lui Federal Building, în care se găsește și Royal Arms, așteptîndu-l să apară. O mulțime de oameni, bărbați și femei, intrau și ieșeau din clădire, unii după cumpărături, alții pentru a lua masa. Vîntul sufla tare în ziua aceea, răvășind părul fetelor.

La 12,10 omul meu a ajuns la locul de parcare, care se afla la 50 de metri distanță de unde îl așteptam eu.

După ce l-am văzut m-am uitat după alte elemente de interes pentru întîlnirea noastră, respectiv după agenții F.B.I., dar nu am văzut nici unul.

Revin a grăbit pasul.

— John, iartă-mă, dar am avut un mic necaz cu mașina.

— Nu face nimic. Ai reparat-o ?

A zîmbit.

— Da, John, am reparat-o. Să intrăm și să discutăm. Ultima întîlnire a fost atît de plăcută încît am așteptat cu nerăbdare această nouă întrevedere. Sîntem prieteni și sînt sigur că ne vom înțelege de minune.

Ne-am îndreptat spre intrarea în Royal Arms. Am observat că are un pas grăbit. In acest timp, am remarcat că avea înălțimea mea — aproximativ 6 picioare — și o greutate, după cît îmi puteam da seama, de cca 165 funți. De fapt, continuînd să mă gîndesc la aceste lucruri, asemănarea dintre noi era foarte mare. Ne asemănam și în comportare. Chiar modul de a vorbi era asemănător ; vorbea repede și nu pierdea timpul cu prostii. Era grăbit mai tot timpul. Aveam ce să le spun celor de la F.B.I. După părerea mea, acest lucru era unul din secretele rușilor : căutau oameni asemănători cu cei pe care voiau să-i recruteze ca agenți. Probabil că la origine eram din aceeași parte a Rusiei, deoarece amîndoi aveam gîturi mai subțiri ca rușii născuți la răsărit de Moscova.

Avînd în vedere scopurile urmărite, n-ar fi înțelept să folosești oameni scunzi și grași ca să recruteze oameni înalți. Folosirea oamenilor care se aseamănă din punct de vedere biologic era probabil un criteriu important în tehnica de spionaj a rușilor. Oare rușii, cînd l-au ales pe Revin pentru această misiune, au avut în vedere acest criteriu, sau era o simplă coincidență ?

Am intrat în restaurant și am comandat băuturile noastre obișnuite, o votcă Collins pentru mine și un whisky și apă minerală pentru Revin. Niciodată nu am comandat mai mult de un pahar. Sînt sigur că fiecare dintre noi dorea să fie cu mintea cît mai limpede. Nici unul n-aveam încredere în alcool, eu putînd trăi foarte bine și fără băutură. Bănuiam că Revin era la fel ca mine. Sorbind din pahar, îmi aruncam privirea prin local ca să observ dacă nu cumva se ivește vreun pericol. Dacă aș fi fost cu adevărat trădător, întîlnirile astea ar fi fost foarte periculoase. Tot așa stăteau lucrurile în ceea ce îl privește pe Revin, întrucît el intenționa să fure secrete, fapt care, în cele din urmă, ar fi dus la expulzarea lui din S.U.A. și ar fi creat neplăceri ambasadorului U.R.S.S. și chiar Kremlinului. In caz de nereușită, cariera lui lua sfîrșit.

In această zi de 31 martie 1965, Revin s-a lansat în primele acțiuni concrete pentru a mă determina să fac spionaj în favoarea Uniunii Sovietice. A început cam așa :

— Spune, John, mă poți ajuta să obțin cîteva date care nu-mi sînt la îndemînă ? Sînt trecute pe această bucată de hîrtie.

Mi-a dat o bucățică de hîrtie de 3/5 pe care erau notate titlurile a două materiale secrete. Amîndouă erau niște rapoarte guvernamentale greu de obținut.

— Val, dar mai întîi ce se aude cu acordul comercial ? Vreți să cumpărați produsele mele ? Tu și colegii tăi mi-ați promis un contract încă din 1963. Bine, se va realiza ? Eu nu doresc să mă expun la riscuri procurîndu-ți niște informații foarte delicate, iar tu să mă amîni la nesfîrșit.

— In ce mă privește, fac tot ce îmi stă în putință pentru a te ajuta, însă șefii mei vor mai întîi să verifice sinceritatea ta în relațiile cu noi.

— Dar aceasta este o treabă periculoasă. Iți dai seama ce s-ar întîmpla dacă aș fi descoperit că te ajut pe tine, un diplomat sovietic, mai ales acum cînd relațiile dintre țările noastre sînt așa cum sînt ? Aș putea fi pus într-o situație care

mi-ar pricinui multe necazuri. Am destule probleme și fără asta, întrucît afacerile nu merg prea bine și sînt nevoit să muncesc toată ziua pentru un cîștig foarte mic. Nu am nevoie de alte greutăți, mai ales de una ca asta.

— In acest caz, John, nu ai nici o problemă. Uniunea Sovietică te apără de orice neplăceri. A avut întotdeauna grijă de prietenii ei.

I-am replicat cu o ușoară tremurare în glas, dinainte studiată :

— Dacă zici că vei avea în vedere orice amănunt, atunci îți voi procura materialele. Insă, te rog să nu uiți că ai promis să-mi obții o ofertă de contract din partea Uniunii Sovietice.

După încă cîteva replici, am chemat chelnerul pentru a ne lua banii. Și de data aceasta a plătit Revin. La plecare, el și-a expus planurile pentru viitoarele noastre întîlniri.

— John, mă întreb dacă tu ai putea să faci în așa fel încît să ne întîlnim peste cîteva săptămîni. Te voi chema eu dacă totul va fi în regulă.

— Imi face plăcere să mă întîlnesc cu tine. Am să aștept telefonul tău.

— John, am o sticlă de votcă pentru tine.

Ne-am îndreptat spre mașina lui. A deschis ușa și mi-a dat o sticlă de votcă și un prospect în limba engleză despre industria metalurgică sovietică.

— Val, apreciez în mod deosebit aceste cadouri și te rog să-mi spui cu ce mă pot revanșa față de tine.

— Asta încă nu-i nimic. In clipa în care țara mea va aprecia aportul tău, o să-ți dea cu mult mai mult decît ceea ce ți-am oferit eu acum.

In cele două săptămîni care au urmat, am încercat să analizez modul de apropiere și contactare folosit de Revin. Cîteva discuții purtate cu agentul F.B.I., căruia i-am adus la cunoștință cele petrecute, au dus la concluzia că Revin caută să mă atragă din ce în ce mai adînc în sfera operațiunilor de spionaj desfășurate de către secția științifică a ambasadei sovietice. Amîndoi am fost de acord că Revin era un spion subtil și că el a fost temeinic pregătit de ai săi pentru a îndeplini această misiune, pe lîngă experiența ce o căpătase în anii petrecuți în S.U.A.

Revin se stabilise în Washington la 26 iunie 1963. Pentru prima dată a vizitat S.U.A. în 1958 ca student, în cadrul schimburilor culturale. A urmat cursurile de la Universitatea Berkely, California, unde a studiat fizica nucleară. Alte date deținute de F.B.I. indicau că Revin fusese folosit ca interpret și ghid la expoziția sovietică organizată la New York în vara lui 1959. Nu i se cunoștea vîrsta. Probabil că avea 32—34 ani. De un lucru eram însă sigur : Revin era un fumător pasionat. Impreună cu el locuia și soția sa, chimistă, specializată în domeniul medicinii radiațiilor. Aveau o fetiță de doi ani.

Tîrziu, în seara zilei de 13 aprilie, Revin mi-a telefonat și am stabilit să luăm masa împreună în ziua următoare. Cu această ocazie m-a rugat să-l întîlnesc la ora 12 la locul de parcare de lîngă Blair Inn, un restaurant situat peste drum de District Line, în Silver Spring, Maryland.

Miercuri, 14 aprilie, era o zi de primăvară adevărată. In ciuda vremii frumoase, am ajuns la întîlnire mai devreme de ora fixată. Așa cum ne înțeleseserăm, l-am așteptat la locul de parcare. Deoarece n-aveam ce face, m-am uitat să văd dacă e cineva pe acolo, la promenadă. Peste drum, într-un parc frumos, niște copii se jucau, iar niște bătrîni dădeau mîncare la porumbei. Nu era nimic suspect. Clădirea lui Blair Mansion Inn avea un aer aparte, în stilul ei vechi, colonial. Cu cîtva timp în urmă, fusese transformată în restaurant.

Privind mai atent, am observat că la fiecare capăt al locului de parcare se afla cîte o clădire care permitea instalarea unor posturi de observație de către agenții F.B.I., dacă aceștia voiau să facă lucrul acesta. Am studiat toate ferestrele, încercînd să zăresc ce se întîmplă în spatele lor.

Agenții F.B.I. nu mi-au spus niciodată dacă ei sînt sau nu prezenți la întîlnirile pe care le aveam cu membrii ambasadei sovietice. Probabil că nu voiau ca atenția să-mi fie concentrată asupra altor probleme în timp ce efectuam aceste întîlniri. Oricum, curiozitatea mea înnăscută mă determina

să fac presupuneri în legătură cu ce se va întîmpla la viitoarea întîlnire — inclusiv ceea ce vor face agenții F.B.I.

In cîteva situații am intuit unde erau plasați agenții F.B.I. și, o dată cel puțin, după cum am aflat ulterior, am ghicit. Nu pot avea decît admirație pentru acești agenți care stăteau ore întregi în locuri nu prea confortabile pentru a lua chiar și o singură fotografie, prin care să dovedească activitatea spionilor străini.

Agenții F.B.I. trebuiau să fie foarte prevăzători, întrucît spionii sovietici, în mod cert, aveau imaginație, iar munca pe care o desfășurau era bine conspirată.

Spionajul sovietic, în mod deliberat, nu admitea nici un fel de rutină în activitatea sa. Academia diplomatică din U.R.S.S. își instruiește studenții în mînuirea tehnicii de spionaj, precum și în modalitățile de punctare a posibililor agenți din țara unde vor fi acreditați. Printre altele, ei sînt instruiți cum să scape de filaj, să folosească ascunzătorile și echipamentul de ascultare tehnică, tehnica fotografierii, precum și psihologia recrutărilor. Mai învață geografia țării în care vor acționa, precum și obiceiurile și legislația acesteia.

In sfîrșit, la 12,15, Revin a apărut pe partea cealaltă a străzii. In timp ce mergeam spre intrarea restaurantului, el a arborat un zîmbet amabil, iar ochii îi sticleau, uitîndu-se încolo și încoace pentru a depista agenții F.B.I. sau orice alte lucruri suspecte.

— John, am fost la Chicago și am dus-o rău acolo. Nu mi-a plăcut acest oraș.

— De ce, Val ? Mie îmi place Chicago-ul. Este fantastic, plin de lucruri interesante. De ce nu ți-a plăcut ?

— Sînt mulți oameni răi acolo. A tăcut ca să găsească cuvîntul potrivit. Unul, probabil era un bătăuș, a venit la mine și mi-a cerut un dolar, nici mai mult, nici mai puțin. Mi-a fost frică. Mi s-a părut că cere prea mult. Părea înarmat, mi s-a părut că vrea să mă jefuiască. Purta haine vechi, era netuns și nebărbierit. Chicago este un loc neplăcut, a conchis el. In timp ce urcam scările l-am compătimit. El a mormăit :

— Niciodată n-am să mai merg acolo.

Am intrat în restaurant și ne-am instalat într-un separeu. In timp ce așteptam băuturile comandate, Revin a vorbit foarte puțin. Acest lucru îmi părea ciudat și atunci am încercat să-l angrenez într-o discuție.

— Nu-i așa că-i plăcut aici, Val ?

Revin a răspuns într-o doară, ca și cum s-ar fi gîndit la altceva.

— Da, e drăguț.

Am studiat lista cu mîncăruri. Intre timp, simțisem că această întîlnire va fi foarte importantă. Revin era atît de tăcut !

Venisem îmbrăcat cu hainele mele obișnuite. Intotdeauna purtam culori închise, care mă făceau mai bătrîn. Nu-mi plăcea ca oamenii să spună că am numai 24 de ani, cum se întîmpla adesea. Revin purta un costum de tweed cenușiu, cu o cravată albastră, era neras și cu pantofii nefăcuți. Amuzant era faptul că părul îi creștea drept în sus, fapt care-l demasca că e străin. Se ocupa mult de frizură, dar nu reușea să-și fixeze părul. Interesant era și faptul că nu-și nota nimic, cum făcea Butenko. In mod sigur avea asupra lui un magnetofon.

După ce am băut, Revin mi-a spus :

— John, ți-ar părea bine dacă contractul s-ar încheia ?

N-am știut ce să răspund pe moment. După cîteva clipe i-am spus :

— Desigur ! Ar fi un profit pentru mine, tocmai acum cînd acțiunile companiei sînt în continuă scădere. Și-a aprins leneș o țigară, apoi, împrăștiind fumul albastru, mi-a spus cu o voce precaută :

— John, este adevărat că ai nevoie de bani ca afacerile tale să meargă bine ?

— Nu banii constituie ceva care pune în mișcare afacerile. Principalul este profitul. Știu că în sistemul vostru comunist profitul nu interesează niciodată, întrucît statul coordonează toată economia.

— E adevărat, John, afacerile noastre sînt de cu totul altă natură. Noi asigurăm o slujbă fiecărui cetățean și un con-

cediu pentru fiecare. Pentru noi profitul n-are sens. Fiecare are un salariu pentru a-și procura cele necesare.

— Val, te-ai gîndit vreodată că s-ar putea, într-o zi, ca la voi să fie adoptat un sistem care să permită obținerea de profituri în urma afacerilor? Poate că ar fi mai rentabil! Un individ poate progresa rapid, dacă are talent.

— Da, dar noi n-am ajuns pînă acolo. Nu sînt expert în probleme economice, dar cred că ar fi bine dacă ar interveni o schimbare în sistemul nostru de producție. Conducătorii țării mele apreciază că nu este încă timpul pentru a se întreprinde vreo schimbare pe plan intern. Ei încă mai consideră S.U.A. ca un pericol pentru poporul nostru și eforturile trebuie concentrate în direcția întăririi apărării, urmînd ca progresul social să se contureze mai bine în anii următori. Noi am înregistrat, totuși, pași serioși în acest sens. Producem magnetofoane și ceasuri pentru populație și chiar exportăm. Am produs mai mult de 20.000 de tractoare pentru export.

— Vorbind despre tractoare, am înțeles că aveți nevoie de piese de schimb. La New York am auzit pe unul spunînd că nu va mai cumpăra utilaje din U.R.S.S. pentru că nu sînt la fel de bune ca cele produse în Germania sau Elveția, pe care le găsește la același nivel cu cele fabricate în S.U.A.

Trecînd cu mîna prin păr, Revin spuse încet:

— De ce te interesează aceasta? Nu înțeleg de ce mi le spui mie. Eu sînt om de știință, nu expert în probleme de comerț.

— Speram că te pricepi în aceste probleme. Altfel, mi-am pierdut timpul încercînd să-ți vînd produsele mele chimice.

Revin era din ce în ce mai nervos.

— Ascultă, John. Eu vreau să te ajut în încheierea unor afaceri cu țara mea, dar trebuie să știi că nu sînt expert în aceste treburi. Am un prieten care te poate ajuta. (S-a oprit, ca și cum și-ar fi pregătit cuvintele învățate pe de rost.) Țara mea a înființat o nouă organizație, Zapceast Export, care exportă sute de tipuri de mașini pentru agricultură și construcții de drumuri, automobile, tractoare și piese de schimb pe piața mondială.

— Serios! Se pot cumpăra și piese de schimb din U.R.S.S.? Excelent!

Am continuat să mîncăm în tăcere. Mă gîndeam cum de am putut să sper în încheierea unui acord comercial cu ei și să colaborez, în același timp, cu F.B.I.-ul. Mă gîndeam și la călătoria pe care, curînd, trebuia să o fac la Santo Domingo. Plănuisem să plec peste cîteva zile. De fapt, nu voiam să spun nimănui despre asta și despre ceea ce auzisem. Se vorbea despre un amestec al lui Castro în treburile interne ale statului dominican. Mă feream de acest lucru, căci altfel Revin ar fi dedus că sînt agent secret al S.U.A. Doream foarte mult să văd dacă pot face vreo afacere în Republica Dominicană, deoarece știam că această mică republică importă chimicale.

Revin a luat o altă țigară și am observat că se uita la mine cu o privire distrată. Gîndurile mele erau la Santo Domingo, ale lui poate mai departe. Probabil că la Moscova, unde îi erau părinții, unde putea vorbi deschis. Sau poate că se gîndea tot la modul în care să mă atragă în acțiunile sale? Se gîndea la momeală. Ce îmi putea aduce? Bani? Femei frumoase? Șantaj? Amenințări? O prietenie sinceră?

— John, cred că ne potrivim. Sîntem amîndoi oameni de știință și amîndoi muncim din greu. Ne vom întîlni mai des pentru a face un schimb de idei.

— Val, în primul rînd trebuie să-mi plasez produsele, astfel încît să realizez un profit. Scuză-mă, dar în afacerile mele oamenii au investit bani și eu răspund pentru succesul acestor investiții. Timpul pe care l-am petrecut cu tine poate constitui o premisă a succesului în afaceri și, apoi, aceasta mă interesează și-mi face plăcere.

— Tu ai vreo predilecție pentru ceva? Cum te odihnești?

— Muncesc. Asta e pasiunea mea. Este atît de mult de lucru! Nu am timp pentru recreere.

— John, înseamnă că niciodată nu joci golf, tenis?

— Exact! Am mașina pe care o îngrijesc, o conduc, și acest fapt constituie singurul sport și singura mea pasiune.

— John, ce rost au rezervele armatei ? Se spune că numai cei care au pasiunea armatei fac parte din ele.

— Greșit ! Acestea sînt efective constituite din oameni instruiți pentru situații deosebite. Eu însumi am urmat mai multe cursuri de chimie, biologie și radiologie de război. Două săptămîni, vara, se face instrucție la unități active ale armatei. Am comandat două unități chimice. Val, tu ai fost în armata sovietică ?

— Nu, eu sînt om de știință și diplomat. Nu împărtășesc ideea războiului și nu-mi place să văd prea mulți soldați în lume.

— Nu mi-ai spus dacă tu ai luat locul dr. Stupar, nu mi-ai răspuns pînă acum la această întrebare.

— Regret. Incă nu. Funcția pe care a îndeplinit-o el e grea. Cine va veni în locul său va trebui să fie om de știință și să vorbească englezește. De asemenea, să fie absolvent al Academiei diplomatice. Sînt condiții grele și e greu de găsit persoana care să le îndeplinească pe toate.

La sfîrșit, Revin a promis că mă va căuta peste cîteva săptămîni. Nu puteam spune dacă Revin mai avea încredere în mine, dacă aștepta instrucțiuni de la Moscova cum să procedeze în continuare, sau dacă avea de gînd să mă abandoneze. In orice caz, după 4 ani de contacte și întîlniri secrete, am început să-mi dau seama că înaintea mea nu se profila încă ceva concret din viitoarea activitate de spionaj pe care se presupunea că mi se va cere să o desfășor.

Restul săptămînii am fost ocupat cu pregătirile în vederea plecării în Republica Dominicană, la Santo Domingo. M-am aprovizionat cu tot ce aveam nevoie și apoi am plecat.

SUSPICIUNE ȘI INTEROGATORIU

In sfîrșit, eram acasă. După ce am garat mașina, am întrebat soția dacă a mai auzit ceva despre Revin.

— Nu. N-a telefonat nimeni cît timp ai fost plecat.

Era puțin nervoasă și m-a întrebat :

— Ce-o să zică Revin despre plecarea ta în Republica Dominicană ? I-ai spus că pleci ?

I-am răspuns în timp ce intram în casă :

— Revin nu știa că plec. Va trebui să vorbesc cu cei de la F.B.I. în legătură cu treaba asta. S-ar putea ca Revin să nu știe unde am fost plecat.

Alice mi-a aruncat un ziar și a continuat supărată :

— Cum să nu știe ? Numele tău e trecut pe lista americanilor indezirabili expulzați din Santo Domingo.

M-am dus în dormitor, m-am trîntit în pat și am adormit. N-am simțit nimic, nici măcar că Alice m-a descălțat și m-a învelit cu pătura. Am dormit așa cîteva ore pînă cînd m-a trezit telefonul. Era un post de televiziune care-mi cerea un interviu. Revoluția dominicană surprinsese micile agenții de presă care, în primele zile ale revoluției, nu aveau reprezentanți la Santo Domingo.

Interviul mi-a fost luat acasă și a fost foarte scurt. N-a durat mai mult de zece minute. Imi dădeam seama că mai înainte de a-l vedea pe Revin trebuia să mă întîlnesc cu cei de la F.B.I. Am reușit să iau legătura cu omul meu încă de

la prima incercare. (Pe atunci aveam o serie de numere de telefon de care mă serveam ca să iau legătura cu agenții F.B.I. In mod precis, la unul dintre aceste numere se găsea oricînd unul dintre agenții F.B.I. cu care lucram eu.) Am vorbit puțin, folosind un cod. Am căzut de acord să ne întîlnim în ziua următoare.

Ziua de 3 mai a fost o zi extrem de călduroasă, specifică pentru zilele de primăvară tîrzie. La ora 11,30, am tras mașina la Rainer, Maryland. Acest loc de întîlnire fusese fixat de F.B.I. Agenții F.B.I. m-au salutat călduros și am flecărit puțin înainte de a merge să luăm o gustare și să discutăm despre călătoria în Republica Dominicană.

— Să nu-l uităm pe Revin, a intervenit unul dintre agenți. Călătoria în Republica Dominicană prezintă interes pentru noi, dar mai mult ne interesează Valentin A. Revin, diplomat și spion.

Devenind serios, le-am spus :

— Revin n-a mai dat nici un semn de viață și nici nu cred că o să mai dea din moment ce numele meu a apărut în toate ziarele. Dumnezeii lor de ziariști ! Acum va trebui să-l conving pe Revin că pe tot timpul șederii mele la Santo Domingo n-am lucrat pentru C.I.A. Cred că ăsta-i lucrul ce-l interesează acum.

— Părerea mea e că ai dreptate, a spus agentul mai tînăr. Sper că te-ai și gîndit la o legendă verosimilă pentru cazul în care îți va telefona ?

— Credeți că o să-mi mai dea telefon ?

— Cred că da ! Te-au urmărit și verificat prea mult timp ca să te abandoneze pentru o simplă bănuială. John, părerea mea e că Revin știe că te-ai înapoiat și, în cîteva zile, o să-ți dea telefon. Fii atent, că ești supravegheat de ruși. In perioada asta o să-i intereseze foarte mult legăturile tale. Fii cu băgare de seamă, mai ales, cînd urmează să te întîlnești cu noi. Dacă observi că ești urmărit nu veni la întîlnire, te vom căuta noi, ulterior.

In timp ce mă înapoiam la birou, mă indispunea gîndul că era posibil ca Revin să nu mă mai caute.

Mă obișnuisem cu acest joc periculos și doream ca rușii să-și continue eforturile în vederea recrutării mele.

Următoarele zile am fost foarte ocupat. Am trecut pe la toate băncile ca să văd de unde aș putea împrumuta niște fonduri pentru Chemprox și mă întrebam dacă rușii credeau cînd le spuneam că volumul vînzărilor era prea mic ca să pot obține profituri în urma acestei afaceri. Imi aminteam că Butenko remarcase o dată : „John, dacă tu lucrezi atita, de ce mai vrei să închei un contract cu noi ? Lucrînd zi și noapte trebuie că cîștigi o grămadă de bani ?".

Butenko nu putea înțelege că muncă multă nu înseamnă neapărat și cîștiguri mari.

Joi seara eram la Chemprox împreună cu un coleg, încercînd să rezolvăm problema dezoxidării metalelor rare. Hotărîsem să folosim pentru treaba aceasta Alcid 707. Discutam despre posibilitatea modificării vitezei de reacție și ne cam ciorovăiam. Eu eram de părere că viteza de reacție trebuia micșorată, ca să putem interveni și împiedica coroziunea metalului, iar colegul era pentru mărirea vitezei de reacție. El susținea că viteza era mijlocul prin care noi am fi reușit să facem din Chemprox o firmă rentabilă. A sunat telefonul. Am răspuns cam repezit, fiind încă angrenat în discuție.

Vocea de la capătul celălalt al firului m-a făcut să-mi schimb tonul și să uit formulele, Alcidul 707 și toate celelalte probleme.

— Val ? Salut ! Imi face plăcere că ți-ai adus aminte de mine !

Rusul a intrat direct în problemă.

— John, cînd ne putem vedea ? Am ceva foarte important de discutat cu tine.

M-am forțat să răspund cît mai bucuros posibil.

— Oricînd dorești, Val ! Și eu aș vrea să te văd. Am să-ți povestesc niște chestii interesante. Sper să vii cu vești bune la întîlnire.

Revin, tot cu o voce rece, de om de afaceri, mi-a răspuns :

— E important să ne întîlnim mîine. Ce zici, poţi veni la întîlnire?

— Da, cum să nu! Unde? In acest timp căutam febril un creion şi o agendă ca să-mi notez.

— Vino la intersecţia străzilor Eastern şi Michigan, din partea de nord-est a Washingtonului. Intersecţia respectivă se află în apropierea Chemprox-ului şi n-o să-ţi fie peste mînă să vii pînă acolo.

— La ce oră ne întîlnim?

— La unsprezece şi jumătate! a hotărît el.

— Bine, mi-am notat. Atunci, pe mîine!

Preocupat cum să termine mai repede discuţia, Revin m-a întrebat:

— Deci, totul e clar pentru mîine, nu?

— Da, Val. La revedere! Am închis telefonul. De mîine o să încep să-l pun pe jăratic. Dacă trec eu la atac, el o să mă slăbească cu întrebările legate de Santo Domingo. Atacul e cea mai bună apărare, mi-am reamintit eu.

Puţin mai tîrziu de miezul nopţii, am plecat de la birourile Chemprox, fiind atent la tot ce se întîmpla pe stradă. După o jumătate de oră am intrat într-o zonă comercială a oraşului şi m-am oprit lîngă o cabină telefonică. Am stins farurile şi am oprit motorul. Am aşteptat cîteva minute, timp în care am fost atent la ce se petrecea în jurul meu. Nu se vedea ţipenie de om prin apropiere. Am deschis portiera, m-am dat jos din maşină şi am închis la loc portiera. Ţanc! Zgomotul a spart liniştea nopţii. Scîrţîitul uşii de la cabina telefonică era amplificat de tăcerea cristalină din jur. Nu era lună, dar cerul înstelat radia o lumină argintie. Am introdus fisa în telefon. Tonul se auzea foarte tare. Am format un număr secret. Precautul „alo" de la celălalt capăt al firului îmi era familiar.

— John la telefon, am zis eu încet, în timp ce cu privirea scormoneam toate umbrele din împrejurimi.

— Ce s-a întîmplat? a întrebat de data asta foarte interesată vocea de la celălalt capăt al firului. Te-a sunat Val?

— Da! Ne întîlnim mîine dimineaţă la intersecţia Michigan şi Eastern, la ora 11,30.

— Altceva? a întrebat agentul.

— Nimic. Mi-a zis că are ceva foarte important de discutat cu mine. Sper să nu fie vorba de funeraliile mele. N-a spus despre ce-i vorba, dar cred că vom discuta despre Santo Domingo.

— Interesantă discuţie, a remarcat căscînd somnoros agentul. Mai ai şi altceva de comunicat?

— Nu. Noapte bună. Mergi şi te culcă. Mă gîndeam şi eu la culcare. Am pus receptorul în furcă şi am ieşit.

In timp ce părăseam cabina telefonică şi mă urcam la volan, m-a cuprins o stare de nelinişte. Am pornit motorul, şi, uitîndu-mă în jur, am plecat. De îndată ce am trecut de colţul clădirii mi-am dat seama de ce mă neliniştisem. La colţ se afla o maşină. Mă întrebam dacă şoferul auzise ceva. Simţeam cum mi se face părul măciucă. Am frînat şi m-am uitat din nou la maşină. Avea număr de Virginia, deşi zona aceasta a oraşului făcea parte din Maryland. Fiindu-mi din ce în ce mai frică, am apăsat pe accelerator şi am ţîşnit în noapte.

Şaizeci... şaptezeci... optzeci de mile pe oră. N-am parcurs decît cîteva sute de metri şi atinsesem viteza de 100 de mile pe oră. Vedeam farurile maşinii care mă urmărea apropiindu-se în mare viteză, totuşi, nu se apropia prea mult de mine. Doamne, Dumnezeule! De data asta se gîndeau să se ocupe de mine în mod serios. Probabil că aveau ordin de la Revin ca să mă curețe! Am ajuns în vîrful dealului şi am închis caloriferul şi radioul.

In timp ce treceam peste coama dealului am văzut maşina care mă urmărea. Folosea faza mare, iar viteza era cam aceeaşi pe care o aveam şi eu. Era, totuşi, cam la o milă distanţă de mine. M-am uitat la vitezometru: 105 mile pe oră. Drumul se bifurca şi eu puteam să o iau în orice parte aş fi dorit. Am frînat brusc, am luat-o la stînga şi iar am accelerat. Am făcut o buclă şi m-am reîntors în drumul principal. M-am apropiat de o benzinărie, am tras pe dreapta în spatele

unui camion. Am oprit motorul și am stins farurile, am deschis portiera și am ascultat. Se auzea doar șuieratul vîntului printre sîrmele de telegraf, lătratul unui cîine și o motocicletă care trecea undeva departe.

Totuși, m-am aplecat și am scos de sub bancheta din spate o cutie în care aveam pistolul. Am băgat glonț pe țeavă, am pus piedica de siguranță și l-am băgat în buzunar. Apoi, am ieșit din mașină și m-am dus la un telefon public.

— Alo ! am auzit din nou vocea aceea somnoroasă.

— John te deranjează. Uite despre ce-i vorba : o mașină m-a urmărit în timp ce îți dădeam telefon și pe drum înspre casă. I-am dat numărul mașinii și am închis telefonul.

Dimineața următoare am aflat că mașina respectivă era o mașină de închiriat. Poate că am devenit prea nervos !

Ziua de 7 mai a fost o zi înnourată, ploaia putea începe în orice clipă. După discuția telefonică cu un agent al F.B.I.-ului am petrecut cîteva ore la uzină. La ora 11 dimineața, m-am schimbat și am plecat.

Am ajuns la locul de întîlnire la ora 11,25 și am rămas în mașina parcată în apropierea intersecției. Timpul trecea greu. Mă uitam în oglinda retrovizoare și urmăream tot ce se întîmpla în jurul meu. Revin nu mai venea. Trecuseră deja 10 minute. Apoi l-am zărit. Se afla lîngă un magazin de peste drum, îndreptîndu-se spre mașina mea pe un itinerar complicat. L-am recunoscut după mers și după pardesiul descheiat. S-a uitat în jur și apoi s-a apropiat repede de mașină deschizînd portiera :

— Salut, John ! Iartă-mă că am întîrziat. Îmi zîmbea cu toată fața.

— Nu face nimic ! i-am răspuns zîmbindu-i, în timp ce îi întindeam mîna. Am pornit motorul și am plecat, iar Revin a amplificat aparatul de radio la maximum, așa cum făcea de obicei.

— Hai să mergem la restaurantul Leonie, de pe bulevardul Universității. Cunoști drumul ?

— Nu, îmi spui tu pe unde s-o iau. La radio se transmiteau marșuri. Val, știi să cînți la vreun instrument ?

— Da, mi-a răspuns el cu o undă nostalgică în glas. Am cîntat mai mulți ani la pian. Pe timpul războiului, în timp ce exersam, asupra orașului cădeau bombe. John, dacă-mi amintesc eu bine, mi-ai spus că și tu cînți la clarinet, e adevărat ?

— Cînt la clarinet de cînd aveam șase ani. Tata a făcut parte din fanfara marinei mai mult de 30 de ani și el a fost acela care s-a îngrijit ca noi copiii să învățăm să cîntăm la diferite instrumente.

— Mamei îi plăcea să asculte cum cîntam la pian, și mie îmi plăcea să cînt. Dar noi nu putem face numai ce ne place, așa că renunțam la lucrurile mai puțin importante pentru a avea timp pentru celelalte.

La restaurant am fost serviți de o ospătăriță excepțional de drăguță. Revin o mînca din ochi pe cînd făceam comanda și a urmărit-o cu privirea în timp ce se îndepărta.

— Măi, ce femeie ! Îmi amintește de fetele de la Moscova. De ce nu vrei să vii la Moscova ? Poate că aș reuși să-mi iau și eu concediul atunci și ți-aș fi ghid.

Îmi stătea pe limbă să-i spun : „Da, mai ales spre sediile K.G.B.-ului". I-am răspuns :

— Ar fi frumos, dar tocmai m-am întors dintr-o călătorie în care mi-am irosit și ultimele rezerve pecuniare.

Val m-a întrerupt.

— Da ?! Unde ai fost ?

— La Santo Domingo, ca să-mi aranjez niște probleme de afaceri. Am fost nevoit să fac lucrul acesta din moment ce voi nu vreți să încheiați un acord comercial cu Chemprox, dar cea mai urîtă treabă a fost că m-a surprins revoluția și nu m-am putut întoarce decît cu o mare întîrziere.

— Ai fost în țara în care Statele Unite intervin brutal, încălcînd normele de drept internațional ?

M-am uitat la el ca la o ceapă degerată :

— Din cîte îmi dau eu seama, ceea ce s-a întîmplat la Santo Domingo nu se aseamănă cu ce s-a întîmplat la Budapesta. Ne uitam unul la altul, eu înfuriat, iar el cu o supe-

rioritate pompoasă. Mi-am revenit și am spus cu cea mai obișnuită voce a mea:

— Uite ce! Se pare că n-o să fac nici o afacere cu Uniunea Sovietică, deși aș avea nevoie de un contract comercial, că altfel dau faliment, dar...

— John, iartă-mă te rog. Pe noi doi nu ne interesează politica, ci știința și afacerile.

— Da, asta-i ceea ce și facem, însă după ce am văzut măcelul acela mă întreb dacă-i bine. Cred că ar fi bine să ne intereseze mai mult treburile astea.

Revin a ignorat ultima remarcă.

— Dacă guvernul ar încheia prin ambasadorul de la Washington un acord comercial cu S.U.A., te-ar ajuta acest lucru? Ce părere ai?

— Nu înțeleg, care guvern? Al vostru?

— Da, John! Guvernul marii Uniuni a Republicilor Socialiste Sovietice.

— Din discuțiile pe care le-am avut pînă în prezent, în toți acești ani, eu înțelesesem că vom încheia un astfel de contract comercial foarte curînd, zic un contract privind livrarea de produse chimice...

— Net! Adică — nu! Eu mă gîndesc la un alt fel de contract, un contract care să te privească doar pe tine. Dar, să lăsăm asta pentru mai tîrziu. Poftă bună. E o mîncare delicioasă.

Cîteva minute am mîncat în tăcere, apoi Revin m-a întrebat pe neașteptate:

— Ce fel de pașaport ai? Ai pașaport diplomatic? In timpul ăsta mă privea, urmărindu-mi toate reacțiile.

— Nu! Un pașaport obișnuit. Am băgat mîna în buzunar, am scos pașaportul și i l-am aruncat. Am făcut toate aceste operațiuni fără a lăsa furculița din mînă. Am continuat să mănînc de parcă n-aș fi remarcat caracterul neobișnuit al întrebării.

Revin a luat repede pașaportul, dar, încurcat de acest gest, a băgat mîna în buzunarul interior al hainei și a scos pașaportul său diplomatic pe care mi l-a dat ca să mă uit la

poză. In timp ce Revin studia fiecare pagină a pașaportului meu, eu nici măcar nu i l-am deschis pe al lui, ci l-am lăsat pe masă. Voiam să arăt că pe mine nu mă interesa identificarea pe care o făcea Revin. In cele din urmă, i-am luat și eu pașaportul și, ca o chestie de bun simț, m-am uitat la fotografie și la vize, după aceea i l-am dat înapoi. Revin l-a luat, dar continua să-l rețină pe al meu pentru o examinare amănunțită. Apoi, cu un aer gînditor, m-a întrebat:

— John, ce ai făcut tu la Santo Domingo?

— Așa cum ți-am spus, Val, în timpul ăsta continuam să mănînc, voiam să fac unele prospecțiuni comerciale. Și că veni vorba de afaceri, ce facem cu acordul ăla? Nu mi-ai spus nimic despre ce s-a mai făcut, încep să-mi pierd speranțele. Mi se pare că voi nu vreți sau nu vă interesează afacerile cu mine. Nu vreți să scăpați de rugină?

Aceste afirmații l-au făcut, cel puțin pentru moment, să renunțe la întrebările legate de călătoria mea în Republica Dominicană. Enervat, m-a întrebat:

— Ce vrei să zici cu asta, cu rugina?

Am zîmbit.

— Val, eu vînd substanțe chimice prin care se dezoxidează metalele, așa cum cred că ai aflat deja. Acestea sînt substanțele cu care fac eu afaceri, deși pînă în prezent n-am prea avut succes. Dacă Uniunea Sovietică nu vrea să folosească aceste substanțe, care, după părerea mea, sînt cele mai bune din lume, atunci despre ce altceva vrei să discutăm? Singurul lucru la care mă gîndesc este că vreți să vă băgați banii în altă afacere. Știi bine, Val, că mă gîndesc mult la tine. In definitiv, îl reprezinți pe dr. Stupar și acesta a afirmat că ar fi posibilă încheierea unui acord comercial, așa cum au mai afirmat de altfel și alți prieteni ai tăi.

Cu un aer de om foarte încurcat, Revin mi-a răspuns:

— Ascultă! Eu *încerc* să te ajut să faci alt tip de afaceri cu țara mea. Apropo, care dintre „prietenii" mei ți-au făcut aceste promisiuni?

— Ii cunoști — colegii tăi, Butenko și Izvekov! Ei, precum și dr. Stupar, mi-au promis cîte în lună și în stele.

Discuţia noastră se încingea din nou. Îmi dădeam seama că pe el îl preocupa călătoria mea la Santo Domingo şi nu reuşea să abordeze acest subiect aşa cum ar fi vrut.

— John ! Ce crezi că fac eu aici ? Crezi că am vreun interes ca să-mi creez singur neplăceri ? Poţi fi sigur că nu ! Şi dă-mi voie să-ţi spun că nici Butenko şi nici Izvekov nu-mi sînt „colegi", cum le spui tu, şi nici nu mi-au fost vreodată ! Îi cunosc şi eu, dar asta-i tot. Şi te rog nu mai schimba subiectul discuţiei, a continuat el supărat. Noi vorbeam despre „mica ta călătorie", după cîte îmi amintesc. Acum vreau să te ascult, deoarece eu nu vreau să am de-a face cu oameni care nu-mi spun totul şi, mai ales, care nu-mi spun adevărul. Nu uita că am posibilitatea să verific tot ce-mi spui.

— Voi n-aveţi ambasadă la Santo Domingo şi nu văd cum ai putea verifica cele spuse de mine.

Îl vedeam cum se înfurie.

— Avem mai multe mijloace prin care să verificăm cele spuse de tine. Nu-i nevoie de ambasadă ca să aflu ce ai făcut tu la Santo Domingo. Ţara mea are mulţi prieteni, pretutindeni ! Auzi ? Pretutindeni !

Temîndu-mă că relaţiile noastre s-ar putea rupe în acest moment, am încercat să-l calmez pe Revin.

— Val, te rog, nu te enerva ! i-am zîmbit eu. El a ţipat :

— Cine s-a enervat ? Eu unul, nu ! Tu încerci să strici prietenia !

Mă gîndeam să mai încerc încă o dată să-mi ating ţelul. În caz de nereuşită aveam să-l reped şi să pun punct întregii porcării. Mă săturasem, eram obosit, iar Chemprox-ul îmi lua foarte mult timp. Timpul pe care-l petreceam în compania individului ăsta era o simplă pierdere de timp din punctul meu de vedere, dar, cu toate astea, voi mai face o încercare.

— Val, fii atent la mine ! Nu vreau să mă înţelegi greşit. Poate că nu eşti în cea mai bună dispoziţie, iar în ce mă priveşte, avînd de lucru pînă peste cap, mai ales că s-au strîns o mulţime de lucrări în perioada în care am lipsit, nu-s nici eu prea calm pentru o discuţie de genul acesteia. Hai să o luăm de la capăt şi fără ceartă. Pune-mi întrebări, iar eu o să-ţi răspund. Bine ?

Cîteva minute am mîncat în linişte. Apoi Revin şi-a şters mîinile cu un şerveţel şi a întrebat :

— John, pe timpul revoluţiei, ai lucrat pentru vreuna din agenţiile guvernamentale ?

— Val, ţi-am mai spus de cîteva ori că am fost plecat cu probleme de afaceri, că încerc să mişc din loc afacerile firmei Chemprox. Aceeaşi cauză mă determină să stau de vorbă acum cu tine. Am nevoie de cîteva contracte comerciale ! Se pare că nu înţelegi ce-ţi spun de atîta timp !

— John, eu te înţeleg. N-am să mai aduc vorba despre această chestiune. Te cred. Dacă tu susţii că ăsta a fost singurul motiv pentru care ai plecat în Republica Dominicană, te cred !

Îl convinsesem. Eram aproape epuizat după această discuţie. În dimineaţa zilei următoare, foarte devreme, m-am întîlnit cu agenţii F.B.I. în suburbia care aparţine de Virginia.

— John, a spus unul dintre agenţi, ai reuşit să faci o treabă bună, în ciuda faptului că porneai handicapat în această acţiune. Domnule, bănuia ceva ?

— A fost foarte bănuitor şi foarte nervos tot timpul. Am băgat mîna în buzunar după notele informative.

Agentul m-a întrebat.

— Ce crezi, renunţă la tine sau te va verifica în continuare ? Crezi că l-ai convins că o să fii un bun spion pentru ţara lui ?

— Nu ştiu ce să zic ! Era foarte intrigat de călătoria făcută în Republica Dominicană, dar îl interesează atît de mult legăturile mele cu oamenii din cercurile guvernamentale şi cunoştinţele mele ştiinţifice, că s-ar putea să treacă peste suspiciunile pe care le are. De acum încolo cred că va acţiona mai viguros, dar şi mai precaut, verificîndu-mă la tot pasul.

Le-am comunicat agenţilor că Revin a spus că o să-mi dea un telefon pentru a aranja locul unde urmează să ne întîlnim din nou. Era clar că el dorea să discute despre mine cu şefii săi de la ambasadă, luînd în consideraţie călătoria

mea în Republica Dominicană și explicațiile pe care eu i le-am dat.

După părerea mea, Revin avea un șef la ambasadă și unul la Moscova. Toate concediile și le petrecea la Moscova și, după propria lui afirmație, acolo „îmbina plăcerea cu afacerile".

In ziua de 24 mai, la ora 11 seara, am fost sunat la Chemprox. Era ciudat că Revin îmi dădea telefon la o oră așa de tîrzie. Eu îi spusesem că lucrez cîte 15—18 ore pe zi, așa că faptul că el m-a găsit la birou la o oră așa de tîrzie confirma adevărul celor spuse de mine. Rușii nu prea aveau încredere în Chemprox. Ei socoteau această firmă ca fiind o acoperire pentru C.I.A. sau F.B.I., că a fost creată în scopuri de contraspionaj și nu pentru afaceri.

Revin era vesel și mi-a fixat o întîlnire pentru cea de a doua zi.

La locul și ora fixată pentru întîlnire a apărut Revin, care a intrat imediat în mașină. Avea o față serioasă și solemnă.

— A murit fiul dr. Stupar! mi-a spus el. Il priveam uluit.

— Fiul dr. Stupar? Ce s-a întîmplat? Revin, tot trist, mi-a răspuns:

— Da, John, e o mare tragedie. A murit de amigdalită. Asta este ceea ce am aflat eu de la Moscova.

Revin era într-adevăr șocat. Aflase vestea doar cu cîteva ore mai înainte. Serghei Stupar îi era prieten bun. Știam că dr. Stupar își iubea foarte mult băiatul mai mare, deși mai avea un copil, dar acesta era mai atașat de maică-sa, de Valentina. Fiecare își avea copilul preferat.

Mergeam foarte încet, uitîndu-mă în același timp la drum și la Revin.

— Val, e într-adevăr o tragedie. Știu cît de mult își iubea Serghei copilul! Ce s-a întîmplat?

— Băiatul a murit la Moscova. Dr. Stupar a trebuit să plece la Dnepropetrovsk, unde lucrează, iar Valentina era și ea plecată la niște rude. Nu prea e limpede povestea asta!

— Te rog să-i transmiți și condoleanțele mele cînd îi vei scrie.

Revin și-a dat seama că și pe mine vestea m-a întristat.

— Da, John, am să-i transmit. Sînt sigur că dr. Stupar va aprecia gestul tău.

— Crezi cumva că activitatea lui va avea de suferit după această nenorocire? Știu că unii oameni trec cu greu peste astfel de momente.

— El e șeful secției de metalurgie feroasă din Institutul de tehnologie străină și are destui adjuncți care să se îngrijească de bunul mers al treburilor pînă cînd va putea reveni la activitatea normală. Aș dori să fiu lîngă el, deoarece știu ce șoc i-a produs această moarte, dar așa ceva nu se poate.

Vocea i s-a stins. După cîteva clipe s-a smuls din starea în care se găsea și a zis mult mai vesel:

— Ei, John, mai bine să discutăm despre acordul nostru comercial și să mergem undeva să luăm și o gustare. Să mergem la Grădina italiană. Ia-o la dreapta, îți spun eu pe unde să mergi.

Am întors mașina în direcția indicată și am accelerat. Revin se uita nervos peste umăr spre toate străzile laterale pe lîngă care treceam. Scormonea cu privirea fiecare centimetru pătrat al interiorului mașinii în căutarea unor obiecte din care să rezulte că sînt agent.

In timp ce intram în restaurant, Revin s-a oprit o clipă și a privit strada. Nu se uita după femei, ci căuta să-i descopere pe agenții F.B.I.-ului.

După ce ne-am așezat, Revin și-a aprins o țigară și a răsuflat ușurat. Am comandat niște fripturi și băutură. Revin a început să mă descoasă despre obiceiurile mele, despre familie, despre tata, exact cum mai făcuse și dr. Stupar cu un an înainte. Aveam impresia că Revin a citit notele scrise de dr. Stupar. In cele din urmă, i-am tăiat-o scurt întrebîndu-l:

— Dar cînd discutăm și de afacerile noastre? Care-i ultima scuză pe care ați fabricat-o?

Iritat, Revin și-a îndreptat spinarea și cu un ușor accent rusesc m-a întrebat:

— Ce vrei să zici? Nu înțeleg despre ce scuză vorbești?

— Ascultă Val, eu nu pot să mă joc cu treburile astea, să mă întîlnesc cu un diplomat sovietic de florile mărului. Mă întîlnesc cu tine și cu alți colegi ai tăi. Fiecare îmi promiteți marea cu sarea și, de fapt, nu iese nimic. Dacă nu obțin ceva concret, și asta foarte curînd, am terminat-o cu întîlnirile.

Revin și-a aprins o altă țigară și a spus pe un ton destul de spășit:

— Ceilalți membri ai ambasadei nu au nimic de-a face cu această afacere. Eu tratez cu tine și tu vei obține un cîștig cert din această afacere. Trebuie să ai răbdare. Am și eu șefi și sînt nevoit să-i lămuresc, să-i conving că tu ești prieten al poporului sovietic. Ai răbdare, te rog! Ți-am adus ceva de la dr. Stupar.

Revin a băgat mîna în buzunar și a scos un pachețel.

— Avînd în vedere tragedia din familia dr. Stupar, nu se face să-l iau, Val!

— Serghei ar insista și el ca să-l primești. Despachetează-l. Inăuntru se găsea o cutie lucrată în stil popular. Era transpusă pe cutie o scenă folclorică, iar lucrătura era extraordinar de fină. I-am mulțumit lui Revin și l-am rugat să-i transmită lui Serghei mulțumirile mele. S-a uitat la ceas:

— Trebuie să plec. Sînt chemat la ambasador și nu pot să întîrzii.

Acționind ca și cînd m-aș fi săturat pînă în gît de promisiunile sovieticilor, l-am dus pînă în oraș în cea mai desăvîrșită tăcere. Cînd am ajuns la Riversdale, Revin m-a rugat să opresc la drumul 410, mormăind ceva despre o întîlnire cu un prieten. In timp ce cobora din mașină, i-am spus:

— Val, personal te stimez, dar nu mai pot aștepta pînă vă hotărîți voi, am nevoie de comenzi pentru produsele mele.

— O să-ți telefonez foarte curînd, a spus Revin. A închis portiera mașinii, mi-a făcut semn cu mîna și a dispărut printre ceilalți trecători. Nu se deosebea cu nimic de studenții care treceau pe stradă.

Nu mi-a telefonat decît pe 8 iulie. Mă invita la un restaurant pe data de 13 iulie.

Pe 13 iulie, ne-am întîlnit așa cum stabilisem. I-am adus niște informații pe care mi le ceruse. Mă gîndeam că iar o să mă întrebe despre călătoria în Republica Dominicană, că de data asta mă va interoga mult mai serios.

Și așa a și fost. A început cu un ton destul de bănuitor.

— Povestește-mi, te rog, despre călătoria ta în Republica Dominicană. Ce-ai făcut acolo? Vreau să cunosc adevărul! Acordul nostru depinde de răspunsul pe care mi-l vei da tu acum.

— Val, i-am zis eu confidențial, ți-am mai vorbit deja o dată de treaba asta. O să-ți dau și acum același răspuns: am fost acolo ca să explorez posibilitățile încheierii unor acorduri comerciale sau să construiesc o uzină chimică. Cam asta ar fi totul.

— Nu te cred! Dacă asta a fost totul, de ce te-ai întors acasă așa de tîrziu, după ce toți ceilalți americani erau de mult în țară? Mi-ai spus că ai fost la Haina cu elicopterul, de acolo ai fost luat pe bordul portavionului Boxer, iar ulterior ai fost transferat pe o altă navă. Mie mi se pare că acest transfer s-a făcut pentru a se da o aparență de legalitate întoarcerii tale acasă. Intîrzierea ar avea o explicație logică numai dacă ai fost plecat acolo cu alte scopuri. Ar fi mai bine dacă mi-ai spune adevărul! Apoi, întinzînd degetul arătător spre mine, a repetat cu o voce intensă, joasă:

— Spune-mi adevărul!

Incă calm și întinzînd niște unt pe pîine, m-am uitat la el și i-am spus:

— Val, vezi-ți lungul nasului. Am mușcat din pîine, am pus felia de pîine pe marginea farfuriei, mi-am șters mîinile, am pus șervețelul pe masă și am spus:

— Noi doi am terminat-o! Era și timpul, dacă tot ce poți face este să-mi promiți marea cu sarea, atunci ne pierdem timpul degeaba. Amîndoi sîntem bănuitori și nu avem încredere unul în altul. N-o să iasă nimic bun din aceste relații. Eu mi-am asumat un risc colosal, punîndu-mi în pericol securitatea personală. A întîlni un diplomat sovietic e un

lucru deosebit de periculos, e prea periculos ca să mă mai întîlnesc cu tine!

— John, eu vreau să fiu sigur de tine. Cariera mea ar fi distrusă dacă aș face greșeala să te recomand ca pe o persoană cu atitudine prietenoasă față de țara mea, iar apoi să se afle că ești agent secret. N-am nevoie de necazuri, așa că poți să-ți dai seama că această afacere este un risc pentru amîndoi.

Mi-am dat seama că discuția devenise prea negativă, dar eu reușisem să-l fac să schimbe subiectul. Mi-am zis că trebuie să-mi revin și să-l las să mă conducă pe drumul pe care voia el să mă duc. Știam că el era convins de loialitatea mea, că era gata să-și asume un risc mai mare. M-am aplecat asupra farfuriei și am început să mănînc ca și cînd mă pregăteam să termin mai repede și să plec.

— Val, cred că asta-i ultima masă pe care o mai luăm împreună. M-a întrerupt brusc:

— Să nu fim pripiți. Parcă așa se spune, nu? Pripit, da, pripit! Mă cunoști, îmi ești simpatic și sper să te ajut cu Chemprox-ul tău. Să vedem dacă nu cumva pot să-ți fac rost de ceva mai concret pînă la începutul anului. Am să subliniez urgența acestei afaceri în discuția pe care o s-o am cu șeful.

De data asta vorbea cu autoritatea unui general rus.

— Știi, John, eu sînt cineva în țara mea. Cu aroganță deplină, a adăugat: Pot face multe pentru tine, cu condiția ca tu să lucrezi foarte strîns cu mine, foarte strîns!

Prefăcîndu-mă că mă dau bătut, i-am spus:

— Bine, Val. O să mai aștept cîteva săptămîni, dar poți să fii sigur că după acest termen n-o să mai avem ce discuta.

M-am lăsat pe spătarul scaunului și am sorbit puțină apă.

— Nu trebuia să-ți aduc informațiile pe care mi le-ai cerut! De acum încolo n-o să-ți mai dau nimic pînă cînd tu nu vii cu ceva concret.

I-am dat un plic pe care era trecută adresa dr. Stupar. „Condoleanțele", am zis eu în timp ce-i dădeam plicul.

— John, te rog să mă crezi că eu îmi dau toată silința să aranjez treburile cu Moscova. După ce s-a uitat la ceasul

de fabricație rusească pe care-l purta ostentativ la mînă, mi-a spus:

— E timpul să plecăm. Poți să mă duci pînă în oraș? O să-ți spun eu unde anume.

Am dat din cap și am plecat. Ajunși afară, ne-a luat în primire soarele fierbinte de iulie. Revin a zis ceva despre „blestemata asta de căldură", grăbindu-se să ajungă mai repede la mașină. Mi-a spus să-l duc înapoi pe drumul pe care am venit.

Tocmai treceam de drumul 495, cînd Revin mi-a spus:

— Mă duci acolo, uite acolo! In timpul acesta arăta cu degetul spre un magazin universal.

— Vreau să cobor dincolo de magazin. Am întors mașina și l-am dus spre locul indicat de el.

— Pe curînd, mi-a spus el în timp ce cobora avînd în mînă plicul cu notele date de mine. In notele respective erau cîteva informații referitoare la unele probleme speciale din domeniul metalurgiei.

Această acțiune de contraspionaj începuse să mă obosească. In ziua aceea am fost deosebit de obosit și speram că întîlnirea cu agenții F.B.I.-ului să dureze cît mai puțin.

Indreptîndu-mă spre locul de întîlnire am ieșit din strada pe care se afla magazinul universal spre Beltway, South. In timp ce acceleram, am observat că un Volkswagen mă urmărea. M-am apropiat de str. Pennsylvania și am semnalizat că o iau la dreapta. Volkswagenul a încetinit pînă am făcut manevra indicată, pe urmă a pornit grăbit după mine. Eu am mers doar pînă la prima stradă laterală, luînd-o pe aceasta și întorcîndu-mă pe șosea.

Eram pe partea cealaltă a șoselei cînd Volkswagenul a țîșnit scîrțîind pe strada Pennsylvania. Am observat plăcuța pe care scria C.D. Am accelerat îndreptîndu-mă spre locul unde voiam să ajung.

Seara aceea n-am mai văzut Volkswagenul. Se pare că șoferul n-a observat manevra pe care am făcut-o sau a greșit strada pe care am luat-o eu. Eu m-am dus la întîlnirea cu agenții F.B.I. Intîlnirea a avut loc la Hot Shoppes.

Agentul m-a întrebat :

— Acum, după ce ai mai avut o întîlnire cu Revin, ce părere ai despre omul acesta ?

— E foarte deștept, foarte deștept ! Vorbește excelent englezește și scormonește exact în locurile cele mai vulnerabile ale călătoriei mele la Santo Domingo. Cu toate astea n-a reușit să afle nimic compromițător despre mine. In ce mă privește, eu l-am pus pe jeratic ! Vreau să am un răspuns clar, ori da, ori ba, data viitoare. Era cît pe ce să uit ! Unul din Volkswagenele lor m-a urmărit după ce m-am despărțit de Revin.

Le-am povestit manevrele făcute și le-am spus ce dorea Revin de la mine. Le-am spus agenților că o să fac rost de aceste materiale în cîteva zile, de îndată ce o să aflu unde se găsesc. Revin voia să afle unele date privitoare la un procedeu special de fabricare a îmbrăcămintilor metalice pentru noile blindaje folosite de armată. Eu știam unele lucruri din acest domeniu, așa că le-am spus celor de la F.B.I. :

— O să trec cîteva informații exacte pe care o să le dezvolt pe mai multe pagini în așa fel încît să fie foarte greu de sesizat. In fond, ei n-au să afle mare lucru. Am să-i spun că o să-i dau un raport mai detaliat după ce încheiem acordul comercial de care îmi pomenește mereu.

— Bun ! a spus unul din agenți. O să te văd peste vreo două zile și atunci îmi vei spune ce s-a mai întîmplat. Să nu uiți să-mi faci nota informativă.

Mi-au spus să plec primul, ca să nu fim văzuți împreună. Luînd în considerație Volkswagenul, trebuia să fim foarte atenți cînd ne întîlneam.

Următoarea întîlnire cu Revin a avut loc pe 3 august. Mi-a cerut să ne întîlnim pentru a treia oară la intersecția străzilor Eastern și Rhode Island. Mă întrebam de ce ține atît de mult să ne întîlnim în același loc, fiind sigur că nu din cauza lipsei de imaginație, căci m-am convins că nu-i lipsește de loc așa ceva.

Ne-am dus la restaurantul Wagon. In timp ce conduceam mașina, Revin era mult mai atent la ce se întîmpla în jur

decît fusese înainte. Se uita în stînga, în dreapta, înapoi, dăduse drumul la radio la maximum și mă făcea să o iau cînd la dreapta, cînd la stînga.

In cele din urmă l-am întrebat :

— Vai, de ce ești așa de nervos ? Dacă vrei să merg mai repede, spune-mi ! In felul acesta nu ne va putea urmări nimeni. Revin s-a uitat foarte urît la mine și mi-a zis :

— Că tot vorbim de condus, unde ai fost după ce ne-am despărțit rîndul trecut ?

— Am fost în mai multe locuri, exceptînd Republica Dominicană ! i-am răspuns eu sarcastic. Am fost la Raleigh, Carolina de Nord și în New York City. S-a supărat.

— Nu, John ! Unde ai fost imediat după ce ne-am despărțit ?

Imi dădeam seama că iar o să fie o seară de întrebări și răspunsuri. Acesta era doar începutul. Oricum, știam amîndoi că eu fusesem urmărit imediat după despărțire. Era mai bine să-i dau un răspuns rezonabil.

— Ultima noastră întîlnire ? Dă-mi voie să mă gîndesc, ultima întîlnire ! A, da ! Imi amintesc ! Am fost la unul din magazinele firmei, în legătură cu niște probleme referitoare la un client. Dar de ce te interesează ?

— Ei, nu ! a răspuns el încurcat. Nu mă interesează, dar eram curios să știu cît lucrezi. Nu înțeleg cum mai poți rezista !

Ajunși în restaurant am discutat despre diferite fleacuri pînă cînd ne-am hotărît să facem comanda, după care Revin a început cea mai dificilă discuție pe care am avut-o vreodată cu el. Mă aflam într-un restaurant în fața unui spion rus, supravegheat, probabil, și de alți spioni ruși aflați în momentul respectiv în restaurant. E îndoielnic că F.B.I.-ul știa unde mă aflam.

— Stai să vedem, mormăia Revin. John, nu crezi că cel mai bine ar fi să luăm cîte o friptură în sînge ?

Intrebarea demonstra că Revin citise Documentele Penkovski, povestea unui colonel rus care a lucrat pentru serviciul secret britanic.

Răspunsul meu a fost unul obișnuit:

— Nu cred că-i cea mai nimerită. Cred că un mușchi de porc e mai gustos. In ce mă privește, eu comand un mușchi de porc.

Tot ce a zis Revin a fost un „oh". Și-a ascuns fața după lista de bucate și a comandat fripturi de porc.

In timp ce așteptam fripturile Revin a început să strîngă șurubul. De fapt, această intîlnire a necesitat un consum atît de mare de energie nervoasă încît nu știu de ce am mai comandat mîncarea, pentru că nu m-am atins de ea.

Revin a început intr-un mod foarte direct:

— Spune-mi, ce le-ai zis celor de la F.B.I.?

Am lăsat furculița jos, m-am uitat la el și am exclamat destul de tare:

— Ești nebun?! Ce vrei să spui cu asta? In viața mea n-am fost insultat atîta! Am pus mîna pe furculiță, voind să mă servesc, dar nu mai puteam. Revin și-a aprins o țigară neslăbindu-mă cu privirea. Era calm și hotărît să nu se dea bătut. A continuat:

— Am vorbit cu dr. Stupar cind am fost ultima dată la Moscova și el mi-a spus că ai legături cu F.B.I.-ul. Vreau să știu ce ai avut tu de discutat cu F.B.I.-ul. Ințelegi? Vreau să cunosc conținutul acelei discuții.

— O, tocmai de chestia aia e vorba? Eu și uitasem de incidentul acela. Eu eram secretar la S.A.M., in timp ce dr. Stupar participa la întîlnirile respective. Un agent al F.B.I.-ului a discutat cu mai mulți membri ai S.A.M. ca să afle ce făcea dr. Stupar la aceste ședințe și cum se comportă față de ceilalți membri ai societății.

Revin a răspuns direct:

— Nu-i adevărat, și tu știi care-i adevărul! Voiau să afle tot ce spunea dr. Stupar, nu-i așa? Mai voiau să știe și cu cine vorbea.

— Ascultă, Val! Poate că ai dreptate. Dar eu nu văd nici o diferență între ceea ce spui tu și ce ți-am spus eu. Nu l-am mai văzut pe agentul acela, de atunci. N-am discutat cu

nimeni de la F.B.I. și nimeni, care să se prezinte ca fiind de la F.B.I., nu a venit să stea de vorbă cu mine.

A continuat să mă preseze cu întrebări de care am scăpat relativ ușor, dar nu destul de calm. Așteptam cu groază fiecare întrebare.

S-a aplecat peste masă, intr-o mînă avînd țigările și în cealaltă chibriturile, și, extrem de încet, m-a întrebat privindu-mă in ochi:

— Ești agent al F.B.I.-ului sau nu? Răspunsul a fost rapid și direct:

— Te-ai tîmpit! Ce înseamnă toate tîmpeniile astea? Știi cu ce mă ocup. N-am fost niciodată angajat de vreo întreprindere sau instituție de stat. Imi pare rău că vii și-mi pui astfel de întrebări, și, în definitiv, nu înțeleg ce te interesează atît de mult persoana mea?

Revin și-a aprins altă țigară, în timp ce mă privea fix in ochi.

— John, eu am fost la Moscova și am vorbit cu dr. Stupar despre tine. L-am intrebat dacă putem avea încredere în tine și dacă pe tine te interesează în mod sincer poporul sovietic. Am întrebat dacă ești demn de încredere. Răspunsul lui m-a tulburat. Mi-a zis: „Moartea-i pe tine cît capra, Valentine, pe tine și nu pe mine!" Ințelegi ce înseamnă asta, John? Inseamnă că eu îmi asum răspunderea pentru toate legăturile pe care țara mea le va avea cu tine. Pot s-o încurc, iar din cariera mea să se aleagă praful dacă iau vreo hotărîre greșită. Te întreb ultima dată: Ești sau nu ești agent secret? Spune-mi adevărul! N-o să ți se întimple nimic. Iți promit.

Am luat cîteva bucățele de pîine în timp ce mă uitam in gol.

— Care va să zică, dr. Stupar n-a vrut să mă ajute în afacerile mele comerciale cu U.R.S.S. De ce, Val, de ce? M-am uitat la chibriturile cu care se juca și apoi m-am uitat în ochii lui.

— De ce n-are încredere in tine dr. Stupar? Revin s-a lăsat pe spătarul scaunului și a început să pufăie din țigară după moda europeană, ținind țigara între degetul mare și cel

arătător, apoi a continuat: Vezi, John, dr. Stupar a avut unele neplăceri pe cînd era aici. El a avut multe necazuri și nu-i de loc dispus să o mai pățească și din cauza ta. John, eu nu vreau să fiu aluziv, cum spui tu. Eu îți repet ce mi-a spus dr. Stupar. Cîțiva din prietenii săi cei mai buni s-au dovedit a fi informatori ai F.B.I.-ului. Ocupau diverse funcții de oameni de știință și, în cele din urmă, s-au dovedit a fi „șoptitori". Ei au fost cauza unor neplăceri pe care le-a avut prietenul meu. În urma acestor necazuri Serghei și-a ruinat sănătatea.

Revin a turtit chiștocul țigării în scrumieră de am crezut că-și rupe degetele.

— Așa se explică faptul că nu arăta prea bine cînd a plecat, am mormăit eu. Val, spune-mi, te rog, un lucru, doar atît!

— Da, John, mi-a spus el politicos. Ce vrei să știi?

Am întins brusc furculița spre pieptul lui și l-am întrebat:

— Ce legătură au toate chestiile astea cu mine? Vorbeam sacadat și nervos, într-un fel care nu-mi era propriu. Și ce legătură există între loialitatea față de poporul rus și un acord comercial? Il amenințam cu furculița. *Tu* ești cel care trebuie să răspunzi la întrebări, nu eu. Am ajuns să mă întreb dacă sînteți în stare să onorați ofertele pe care le facem!

Puțin cam intimidat, Revin a răspuns:

— Mă, ești agent secret sau nu ești? Dacă mă minți o să o pățești urît de tot. Înțelegi ce-ți spun eu?

— Nu, nu înțeleg despre ce tot trăncănești acolo. De fapt, nici nu știu ce dracu caut aici și de ce stau de vorbă cu tine. Pur și simplu, e ridicol!

Revin, înfuriat că nu am arătat prin nimic că i-aș fi înțeles amenințarea, mi-a spus:

— Eu nu prostesc pe nimeni, poți fi sigur. Asta e o afacere serioasă și dacă ne îndeplinim corect obligațiile vom avea și răsplata cuvenită, dar te avertizez, John Huminik, că dacă-mi cauzezi vreo neplăcere ducîndu-te la F.B.I., asta înseamnă — o pauză și un gest — sfîrșitul! Te vom considera dușman al regimului sovietic și vom lua măsuri deosebite împotriva ta. Aceste măsuri n-au să fie prea plăcute pentru tine. E clar ce-ți spun eu?

Făcînd semn că am înțeles, l-am întrebat:

— Da, domnule, e clar, dar cînd începem discuțiile în legătură cu încheierea acelui acord comercial de care am discutat atîta timp?

Revin și-a ridicat privirea spre tavan.

— Curînd, John, foarte curînd!

— E și timpul.

După încă cîteva întrebări, Revin părea satisfăcut. Amîndoi eram epuizați după calvarul care a durat două ore.

A început să vorbească despre nimicuri.

— John, știi că acum e cea mai frumoasă vreme la Moscova? Părinții stau în pragul casei privind la cerul înstelat. Tata pufăie din lulea, iar mama ascultă muzică la radio. Știu că foarte curînd o să fie din nou prea frig ca să stea afară, așa că se bucură de ultimele seri de vară. Aici e extraordinar de cald. Cum puteți rezista?

Dintr-o dată, pe neașteptate, a venit o întrebare sfredelitoare:

— Lucrezi pentru C.I.A., ai lucrat pentru C.I.A. în Republica Dominicană? Răspunsul tău nu va afecta cu nimic relațiile dintre noi, dar vreau să știu lucrul acesta.

De data asta n-am știut ce să-i răspund. Nu mi-a dat timp. Apoi, mi-am revenit:

— Ți-am spus de nu știu cîte ori ce am făcut acolo. Crezi că dacă aș lucra pentru o agenție guvernamentală aș lucra zi și noapte, fără odihnă? Te rog să nu-mi mai pui astfel de întrebări. Nu mai vreau să aud așa ceva, că am terminat-o. E clar ce ți-am spus acum?

În cele din urmă, Revin se pare că a decis că e destul pentru seara respectivă.

— Bine, John! Am terminat. La următoarea întîlnire vom trece la afaceri. Trebuie să discut mai înainte cu șeful să vedem ce părere are și el. Am să-ți dau telefon în momentul

în care s-a hotărît să începem treaba. A apelat din nou la Documentele Penkovski pentru o nouă încercare. In cartea aceea se spune că americanii dau întotdeauna un bacșiș de 10% din costul consumației. Revin a sugerat viclean : John, cred că 10% e suficient pentru bacșiș, ce zici ?

— Nu, eu întotdeauna dau 15%.

Devreme, foarte devreme dimineața următoare, m-am întîlnit cu agenții F.B.I. Am plecat din Washington spre Virginia, deoarece aveam de parcurs peste 30 de mile pînă la locul de întîlnire. Noi consideram locul respectiv ca fiind un loc sigur. Am discutat evenimentele serii trecute, iar agenții erau încîntați.

— John, se pare că Revin vrea să te recruteze și să te atragă într-o acțiune de spionaj pe care are misiunea să o execute !

Ritmul acțiunii s-a accelerat în toamna aceea. M-am întors la Melpar, firma de cercetări și studii la care am fost angajat ani în șir. După o pauză de două luni, în care n-auzisem nimic de Revin — perioadă în care șefii lui sovietici se pare că acționaseră cu o intensitate sporită ca să afle dacă lucrez sau nu pentru F.B.I. sau C.I.A. — am auzit din nou la telefon vocea lui atît de cunoscută.

— Alo, John ! a explodat el cordial. Imi face plăcere să-ți aud din nou glasul. Poți să te întîlnești cu mine pe 26 octombrie, să zicem la ora șapte, la locul de parcare de la Blair Mansion Inn ?

Răsuflînd ușurat la gîndul că relațiile noastre erau aparent intacte, i-am răspuns entuziasmat :

— Imi va face plăcere. Sper că-mi aduci vești bune ?!

Nu mi-a răspuns la întrebare. Tot ce a zis a fost :

— Atunci ne vedem acolo. Bună seara. Clic, și telefonul a amuțit.

A fost ultima dată cînd am mai discutat cu Revin la telefon. Incepînd din seara aceea toate întîlnirile erau stabilite dinainte. Aranjam o serie de întîlniri și locuri de întîlnire astfel încît folosirea telefonului nu mai era necesară.

Am parcat la Blair Mansion cu un sfert de oră mai devreme, ca să studiez situația și să văd dacă nu cumva voi zări vreun om de-al lui Revin ascunzîndu-se în umbrele serii. In

timp ce priveam Silver Spring, am văzut că în majoritatea locuințelor se aprinseseră luminile.

Revin a apărut pe neașteptate cu mersul său de școlar și cu un zîmbet ce-i lumina fața. N-arăta de loc a fi spion.

De îndată ce am intrat în restaurantul discret luminat, Revin a început să mă întrebe dacă sînt interesat să lucrez cu el. I-am răspuns cu o întrebare :

— Da, desigur ! Despre ce crezi că am discutat pînă acum, dacă nu de asta ?

— Să presupunem că nu se va încheia nici un acord comercial, ci un alt aranjament, ce ai face în cazul acesta ? Revin s-a lăsat pe spătarul scaunului și și-a aprins o țigară.

— Depinde de ce îmi vei propune, i-am zis eu precaut. Revin s-a aplecat din nou peste masă și mi-a spus :

— John, eu știu că ai investit foarte mulți bani în Chemprox și că acum ai nevoie de bani cu care să trăiești. Îmi dau seama că dacă ai duce-o mai bine, ai putea lucra cu o eficiență sporită.

Ascultam atent să văd ce vrea el.

— Ai adus informațiile pe care te-am rugat să mi le procuri ? m-a întrebat el.

— Da, Val ! Sînt în mașină. O să ți le dau la plecare. Dar astea sînt ultimele informații pe care ți le mai procur înainte de-a încheia împreună un acord.

— Just ! Sînt gata să-ți fac o ofertă de pe urma căreia, sînt sigur, vom avea profituri amîndoi. Se pregătea să-mi pună întrebarea crucială. Vrei să devii consilier al guvernului meu în cazul în care îți vom plăti cel puțin 10.000 de dolari pe an, acesta fiind minimum garantat ? Activitatea pe care va trebui să o desfășori va fi foarte discretă, după cum ziceți voi americanii. Nu i-am răspuns imediat. Am continuat să mănînc, părînd puțin încurcat de propunerea pe care mi-a făcut-o Revin.

— Știu eu ce să zic ?! Să încercăm să facem și treaba asta, deoarece am nevoie de bani. Dar, ascultă, vreau să-mi plătiți un acont imediat.

— Ce să faci cu banii ? Să-i pui la bancă ? N-ar fi prea înțelept din partea ta.

Revin era acum mai relaxat. Își îndeplinise misiunea. Tocmai recrutase un spion.

M-am arătat mai interesat :

— Val, spune-mi cînd o să primesc și eu niște bani de pe urma acestei afaceri. Aș avea nevoie și acum...

Răspunzînd întrebării lui, i-am spus :

— Am să țin banii acasă și o să-i cheltuiesc cîte puțin. N-o să-mi schimb modul de viață și n-o să atrag prin nimic atenția asupra noilor mele resurse de cîștig. Poți fi liniștit din partea asta.

— Bun. Acum aș vrea să-mi faci o listă cu toate domeniile de activitate din care ai cunoștințe și cu toate domeniile din care poți obține informații fără să trezești suspiciuni. Această listă îmi va servi drept ghid în alegerea problemelor asupra cărora pot să te consult.

I-am spus precaut :

— Înseamnă că trebuie să-ți dau o listă cu acele ramuri ale științei în care sînt competent și, de asemenea, cu domeniile din care eu pot obține informații ? Cu alte cuvinte, încă n-ai o idee precisă asupra problemelor despre care vrei să mă consulți !

— Cam așa ceva, John. Din cînd în cînd, îți voi cere anumite lucruri, în special din clipa în care vei începe activitatea la Melpar. Sînt sigur că acolo se discută multe lucruri despre care guvernul țării mele ar dori să fie informat.

Eram sigur că rușii doreau acest lucru. „Isuse, un spion rus infiltrat în Melpar ar avea de lucru ! E o fericire că nu-s cu adevărat spion, luînd în considerație documentele strict secrete legate de apărarea statului cu care operez în fiecare zi." Astfel de gînduri îmi treceau prin cap în timp ce-l ascultam pe Revin.

Înainte de a ne lua rămas bun, am hotărît să ne întîlnim la același restaurant, pe 16 noiembrie, la ora 7 seara. Am fost de acord să aduc niște informații și lista cerută. La rîndul lui,

Revin mi-a spus că o să aducă destui bani ca să-mi dovedească că țara lui e interesată în serviciile care i le pot aduce.

La ora 7,00, în ziua de 16 noiembrie, stăteam pe locul de parcare așteptîndu-l pe Valentin A. Revin. In timp ce așteptam, am început să mă gîndesc la omul Revin. Se pare și trebuie că a fost bine instruit în țară. Era un tip plăcut din cîte îmi dădeam cu seama, deși nu-mi plăcea că mă presa, că mă împingea de la spate. Il admiram, în schimb, pentru devotamentul cu care își îndeplinea misiunea de a mă recruta. Credeam că lui îi plăcea să-și petreacă timpul în compania mea. Acum făcea cunoștință cu America din interior, iar prin studierea dosarului meu și stînd de vorbă cu mine cunoștea un cetățean al țării mele.

O dată mi-a spus că soției lui, Alexandra, îi plăcea orașul. Și lui Revin îi plăcea New Yorkul, pe care-l vizita de cîte ori avea prilejul sau vreun motiv să se ducă acolo. Mi-a spus că lui îi plac magazinele unde se găsesc tot felul de aparate de radio și lucruri deosebite. Mi-a spus că le trimisese părinților un tranzistor pe care l-a cumpărat la unul din aceste magazine. Rusului îi plăcea să stea în S.U.A. Era de mai mulți ani în S.U.A. și începuse să se acomodeze cu modul nostru de viață. Cît de mult i-ar plăcea să rămînă aici pentru tot restul vieții, asta nu puteam ști.

Mă gîndeam să-l determin într-un fel oarecare să facă acest lucru. Probabil că va trăda dacă voi reuși să-l prind într-o situație din care i-ar fi greu să mai dea înapoi, iar întoarcerea în Rusia ar deveni imposibilă pentru el. Nimeni de la F.B.I. nu s-a gîndit la așa ceva. Misiunea lor era să afle prin mine modul de a acționa al rușilor în astfel de cazuri, totuși, eu am început să mă gîndesc la un plan pentru a-l aduce pe Revin în situația de a trăda.

Tocmai în clipa aceasta omul în cauză a apărut, trecînd ca din întîmplare pe lîngă mașinile garate în locul respectiv. Cu gulerul hainei ridicat, el mi-a dat mîna fără ca să o întindă din cot. Niciodată nu întindea mîna, ci o ținea lipită de corp ca și cînd s-ar fi ferit să nu fie surprins de o figură de judo. In timp ce ne dădeam mîna el a venit foarte aproape

de mine și mi-a șoptit cîteva cuvinte de salut. Mi-a spus că ar fi bine dacă ne-am duce la un alt restaurant în seara aceea.

A propus să mergem cu mașina mea, iar el urma să-mi dea indicațiile necesare. Ca de obicei, primul lucru pe care l-a făcut a fost să amplifice la maximum aparatul de radio. Mi-a trecut prin cap să montez un magnetofon sub bordul mașinii, cu speranța de a înregistra unele crîmpeie din discuția noastră, dar am ajuns la concluzia că ideea era prea riscantă.

Am ajuns la Wagon Inn, unde mai luasem și înainte masa. Revin găsea acest local ca fiind excelent, deși era situat în afara Washingtonului.

Obosit de atîta condus, am întrebat :

— De ce nu ne întîlnim în oraș ca să nu ne mai deplasăm atîta ?

— E nevoie să asigurăm conspirativitatea acestor întîlniri, mi-a răspuns el cu un ton autoritar. Orașul este plin de agenți ai F.B.I.-ului și de tot felul de polițiști.

A mai spus că întîlnirile noastre trebuie să dureze cît mai puțin ca să mi se asigure mie securitatea.

— De ce îți faci griji din cauza mea, Val ? Și tu ai putea să ai neplăceri. Nu poți fi declarat persona non grata ?

— Da, n-ar fi prea plăcut să fiu declarat persona non grata, în special cînd mă voi întoarce la Kremlin. Totuși, tu ești prietenul meu și pe mine mă preocupă mai mult securitatea ta decît a mea. La început aș vrea să-ți explic unele semnale prin care ne vom avertiza reciproc că sîntem în pericol. Apropo, ai adus ceva pentru mine ?

— Da, i-am răspuns și am băgat mîna în buzunarul hainei ca să scot documentele pregătite pentru el.

— Nu, nu ! Nu le scoate din buzunar acum și aici ! a șoptit el furios. M-a mustrat că le-am adus cu mine în restaurant.

— Să nu mai aduci niciodată astfel de documente cu tine cînd luăm masa împreună. E periculos pentru amîndoi. In special e periculos pentru tine.

Calmîndu-se puţin, a spus mai tare:

— Şi acum despre semnalele de avertizare. Dacă sîntem pe punctul de a ne întîlni şi, ori tu ori eu, vedem pe cineva care ne urmăreşte sau că s-ar putea să fim prinşi în cursă, în fine, ceva mai deosebit, mai în afară de normal, noi ne vom folosi de aceste semnale. Nu vom schimba un cuvînt între noi.

Cu mîna şi-a potrivit cravata. A spus:

— Asta-i tot ce vei face. Îţi potriveşti cravata şi te întorci acasă sau la birou. Voi aranja eu o altă întîlnire. Ulterior vom alege locuri alternative de întîlnire.

I-am zis cu un fel de admiraţie pentru el:

— Te gîndeşti la toate. Văd că te preocupă siguranţa mea.

Mi-a răspuns mîndru:

— Da, voi avea întotdeauna grijă de tine cît timp tu eşti loial faţă de mine. Acum, hai să discutăm despre un alt semnal de avertizare. De data aceasta pentru cazul în care se întîmplă ceva deosebit în afara întîlnirilor, dacă observi că te urmăreşte cineva sau dacă te vizitează vreun străin în legătură cu vreo problemă care ne interesează pe amîndoi.

Acum era destins. A făcut semn ospătăriţei şi a mai comandat un rînd de băuturi. Eu nu mai puteam bea.

— John, despre aceste semnale: ştii că există un indicator pe drumul Brinkley? Este un indicator semnificînd intersecţie de drumuri, o cruce neagră pe un fond galben. Tu să treci şi să te uiţi la indicatorul respectiv în fiecare zi. Dacă eu am observat că ne pîndeşte vreun pericol am să lipesc acolo o bucată de gumă de mestecat. Guma va fi lipită la baza crucii, astfel că jumătate din gumă să fie pe negru şi jumătate pe galben.

— Am înţeles, i-am răspuns eu.

— Bun, atunci am să continui. Locul unde tu vei face acelaşi semn, în cazul în care tu ai observat că sîntem în pericol, va fi cutia poştală de la intersecţia drumului Piney Branch şi strada nr. 14, în partea de nord a Washingtonului. Bagă de seamă ca guma de mestecat să fie lipită pe linia de întîlnire a culorii albastre cu culoarea roşie. O să mă uit la

cutia respectivă în fiecare zi şi dacă voi vedea semnul am să mă duc la locul pe care am să ţi-l indic acum. Dacă tu vei vedea semnul pe indicator te vei duce în acelaşi loc miercurea sau sîmbăta următoare, care din acestea sînt mai apropiate de ziua în care ai văzut semnul.

Am să-ţi repet ultima parte. E foarte important ca să ne fie foarte clare aceste lucruri. Tu sau eu vom merge la această întîlnire *specială* miercurea sau sîmbăta care urmează după ce am văzut semnul. Ne vom duce la locul respectiv timp de 2 săptămîni, pînă vom reuşi să ne întîlnim. Cînd vei pleca spre locul de întîlnire asigură-te că nu eşti urmărit. Un astfel de lucru ar avea urmări foarte neplăcute pentru amîndoi.

Locul de întîlnire este Magazinul Popular, care se află peste drum de locul unde ne găsim noi acum. Te duci la standul de cărţi şi reviste la ora 8,30 seara şi mă aştepţi maximum zece minute. Vom avea o scurtă discuţie şi eu te voi instrui ce trebuie să faci.

„Oho, mă gîndeam eu, tipul ăsta s-a gîndit la toate, pînă în cele mai mici amănunte."

— Val, vreau să te întreb ceva important. Ce să fac dacă am neplăceri cu F.B.I.-ul? Pedepsele sînt grele pentru cei care lucrează pentru ţara ta. Spune-mi ce-ai putea face ca să mă scapi de închisoare?

Răspunsul lui a fost o bombă:

— Pot să-ţi asigur fuga în Rusia!

A urmat o pauză pentru a-mi da răgaz să pricep despre ce-i vorba. El îmi urmărea toate reacţiile. Trebuia să reacţionez cît mai repede şi cît mai nimerit pentru situaţia respectivă, ca el să nu bănuiască adevărata mea calitate de agent instruit.

— Lăsînd de o parte faptul că nu cunosc limba rusă, ce aş putea face acolo ca să-mi cîştig existenţa?

— John, cu cunoştinţele şi talentul tău sînt sigur că vei învăţa rusa foarte repede. În ce priveşte încadrarea ta într-o activitate potrivită pregătirii pe care o ai, iarăşi n-ai de ce să-ţi faci griji. O să am eu grijă de treaba asta. Ţara mea va

fi mîndră să aibă un om de știință de talia ta. Pentru noi ești un om de știință și un tehnician de prima mînă!

— Cum o să ajung acolo? N-o să pot părăsi țara pe căile obișnuite, cu atît mai mult atunci cînd F.B.I.-ul e pe urmele mele. In cazuri de acestea nu poți trece nici măcar strada, dar să mai pleci în altă țară.

— O să mă ocup eu de toate aranjamentele necesare ca să poți fugi, dacă vei fi nevoit să faci treaba asta, bineînțeles!

Seara aceea Revin a fost foarte mîndru de el. Mă prinsese în laț. Avea succes în acțiunea întreprinsă, iar șeful său putea să fie mulțumit.

Restul întîlnirii a decurs normal, exceptînd faptul că nu-mi adusese nici un ban.

— Imi trebuie timp să aranjez modalitățile de plată! Guvernul țării mele își ține cuvîntul dat și eu vorbesc în numele guvernului. Vei fi plătit, plătit bine!

Apoi, Revin mi-a explicat procedeul prin care urma să-i transmit documente și informații data viitoare.

— Din momentul acesta nici un fel de informații sau documente nu vor mai fi transmise pe timpul cînd luăm masa împreună. E prea riscant.

Arătîndu-mi data cînd va avea loc noua întîlnire, mi-a spus:

— Vei merge la cabina telefonică de la stația Gulf, piața Riggs, din partea de nord a Washingtonului. La ora 9 seara vei intra în una din cabinele telefonice din fața magazinului.

A făcut o schiță ca să-mi arate unde este locul respectiv.

— Fă-te că dai un telefon și apoi te întorci la mașină și stai liniștit. Atunci voi apărea eu și, de asemenea, o să intru într-o cabină telefonică și o să mă fac că vorbesc la telefon. Mă vei urmări ce fac, iar cînd voi urca în mașină și voi pleca, tu să mă urmezi. Voi conduce mașina pînă la un loc sigur, unde am să opresc pretinzînd că am o pană. Vei opri și tu și te apropii de mine întrebîndu-mă dacă am nevoie de ajutor. In timpul acesta vei arunca plicul cu documentele și informațiile pe care le ai pentru mine în mașina mea. Eu o să am grijă să las geamul deschis.

Cu asta întîlnirea — și ce întîlnire! — a luat sfîrșit. L-am dus pînă la Washington, unde a coborît la un colț de stradă. Am mers acasă aproape fără să cred că am luat parte la o astfel de întîlnire. Cînd m-am întîlnit cu agenții F.B.I., în cealaltă zi, aceștia n-au părut să fie prea surprinși cînd le-am spus cum a decurs întîlnirea cu Revin.

Unul dintre ei a zis:

— Aceasta este metoda lor clasică pentru cazurile în care vor să pună la cale o acțiune de mari proporții. Se pare că s-au hotărît să te înroleze în serviciul lor. Totuși, tu trebuie să fii foarte precaut. Ei nu glumesc cînd e vorba de astfel de lucruri.

Am discutat și noile cereri de informații. Le-am spus:

— Eu pot face rost de informațiile respective. Ne întîlnim și vom hotărî ce putem să dăm și ce nu.

Un altul din cei trei agenți care luau parte la întîlnire, a remarcat:

— Laboratorul nostru poate produce și unele documente prin care să-l dezinformăm pe Revin.

F.B.I.-ul elaborase un plan foarte amănunțit pe baza căruia aveau loc întîlniri între agenții F.B.I.-ului și mine. Planul lui Revin părea copilăresc pe lîngă ceea ce elaborase F.B.I.-ul. Mi s-au asigurat sisteme de legătură rapide, care au funcționat excepțional de fiecare dată cînd le-am folosit în cele 10 luni de acțiune. Intrucît procedeele folosite mai constituie secrete, nu pot fi dezvăluite.

Pe vremea aceea lucram la Melpar și făceam parte din personalul de conducere, fiind consilier în probleme de cercetare a compoziției metalelor, în probleme de dezvoltare și desfacere. Făceam adeseori vizite în unitățile Pentagonului ca să discut probleme de afaceri.

Participam, de asemenea, la multe conferințe științifice organizate pe linie de stat în probleme deosebite, inclusiv în probleme legate de viața în jungla Vietnamului, de blindaje și de aliajele din care să fie fabricate diferite arme, probleme legate de programul nostru de cucerire a spațiului cosmic etc.

Duceam o viață extrem de obositoare, mai ales că nu aveam destule comenzi pentru Chemprox, iar firma era nerentabilă. In același timp, eram comandantul unei unități de rezervă a forțelor armate, mai precis al celui de-al 419-lea centru chimic, biologic și radiologic, situat în apropiere de baza aeriană Andrews, dar această funcție nu incumba prea multe greutăți.

UN CADOU SCUMP

2 decembrie 1965. Am tras mașina lîngă stația de benzină Gulf, in centrul comercial Riggs Plaza. Era ora 9 seara. M-am îndreptat spre cele două cabine telefonice care se află după primul colț la dreapta, am intrat într-o cabină și am dat telefon unui angajat al firmei Chemprox. Am vorbit cîteva minute, după care am pus receptorul în furcă și m-am întors la mașină. Stăteam în mașină cu luminile stinse, numai ochi și urechi ca să prind cel mai mic zgomot, tremurînd cînd rafale de vînt înghețat pătrundeau prin geamul lăsat. Am așteptat cam zece minute, întrebîndu-mă dacă Revin va mai veni la întîlnire sau nu. Lîngă mine aveam un plic din hîrtie maro, aspră, conținînd niște informații de care eram sigur că aveau să-l incînte pe Revin.

Revin a apărut într-o mașină nouă pe care o comandase, spunea el, unui fel de serviciu special. Mașina era un Rambler vopsit albastru închis, cu cauciucuri negre. Dacă n-ar fi avut plăcuța cu inscripția C.D. și dacă n-ar fi existat supravegherea electronică, mașina ar fi dispărut foarte repede printre celelalte mașini de pe străzile orașului. Revin se îndrepta spre cabina telefonică. M-a văzut. Ținea o mînă în buzunar și n-a scos-o nici cînd a introdus fisa în telefon, nici cînd a format numărul cu cealaltă mînă. Mă întrebam ce avea în buzunar, o mînă nebegită de frig sau o armă ?

S-a întors la mașină. Am pornit motoarele în același timp

și am trecut peste locul de parcare de pe marginea drumului Riggs. Am accelerat ca să ajung în spatele lui în timp ce intra în șuvoiul de mașini de pe drum.

După ce a trecut de cîteva cvartale de locuințe, a luat-o la stînga și a accelerat la maximum, apoi a cotit-o din nou, și același lucru l-am făcut și eu cîteva secunde mai tîrziu. O dată am zărit numele unei străzi, dar mergeam prea tare ca să mai fiu atent la altceva decît la volan.

Am mers așa pe străzile Washingtonului aproape o oră. Îmi ziceam că circulînd cu viteza asta, unul din noi, sau amîndoi, vom fi opriți de poliție. Treceam pe multe porțiuni de drum cu o viteză de două ori mai mare decît viteza legal admisă. In cele din urmă am ajuns în cartierul Silver Spring, din partea de nord a orașului. Am condus pe niște drumuri șerpuitoare, prin zona parcurilor, pînă la un anumit punct unde ne-am oprit.

M-am uitat repede spre dreapta în timp ce Revin a aprins de două ori faza mare. Un Volkswagen i-a răspuns la semnal aprinzîndu-și farurile și îndreptîndu-se spre noi în plină viteză. Tocmai atunci Revin a virat peste pajiștea parcului Sligo Creek și, pe o distanță de cîteva mile, a condus pe o porțiune de teren unde nu era nici un drum.

Eu l-am urmat, iar Volkswagenul venea după mine. Apoi, Volkswagenul a încetinit. Misiunea acestuia se pare că a fost aceea de a verifica traseul. Eram îngrijorat. Situația nu era de loc încîntătoare pentru mine. Tot ce se poate ca Revin să fi aflat că lucrez pentru F.B.I. Drumul de țară pe care mă aflam era ideal pentru un „accident". Curînd, Volkswagenul a dispărut și eu conduceam pe un drum de pădure îngust și șerpuitor, iar în fața mea era mașina unui spion rus.

In cele din urmă, Revin a tras pe marginea drumului, a oprit motorul, a sărit afară din mașină și a deschis capota.

Am oprit lîngă mașina lui și m-am apropiat de el spunîndu-i :

— Domnule, ce cursă, domnule !

— Sst ! In situații de astea nu se vorbește. Ținînd o mînă pe pistolul din buzunar și cu cealaltă ținînd plicul maro,

am trecut pe lîngă mașina lui și i-am aruncat plicul pe banccheta din spate.

Văzînd că sînt înspăimîntat, Revin mi-a spus :

— Seara asta a fost bine. La revedere, la următoarea întîlnire !

Fără a scoate o vorbă m-am întors cît am putut de repede la mașină și am plecat imediat. Cred că i-am stropit Ramblerul lui Revin cu noroi, dar atunci nu mi-am dat seama. După ce am ieșit din zona respectivă am luat-o spre casă pe Beltway. Inima îmi bătea să-mi spargă pieptul nu alta.

Seara zilei de 14 decembrie m-a găsit în fața cinematografului Carol, din Heights. Stăteam acolo prefăcîndu-mă că mă uit la poze și reclame în timp ce-l așteptam pe Revin. Deoarece sosisem prea devreme am hotărît să intru într-un magazin din apropiere ca să fac niște cumpărături. Pe cînd mă îndreptam spre magazin am observat un individ care părea să fie rus după înfățișare. Privea într-o vitrină. M-am îndreptat direct spre el și era cît pe ce să ne ciocnim, dar individul nu m-a privit nici o clipă, ci se uita cu încăpățînare în vitrină. Dacă dă cineva peste tine, e mai mult decît natural să te uiți la el măcar, dar tipul ăsta, de care cred că era un post instalat de Revin, era prea încurcat ca să se uite la mine. M-am ferit puțin și am intrat în magazin. După ce am intrat, am întors capul să-l văd încă o dată, dar dispăruse.

După ce m-am uitat vreo cinci minute la diferite mărfuri am făcut cumpărăturile de care aveam nevoie acasă. M-am înapoiat la mașină și am băgat pachetul cu cumpărături în portbagaj. M-am întors la intrarea în cinematograf exact în clipa în care Revin apărea de după colț. Am dat mîna și am luat loc în mașina mea. Mi-a ordonat :

— Inainte spre Maryland ! Așa am ajuns la Oakland Inn din Marlboro Pike. Pe cînd intram în restaurant i-am spus că am niște material pentru el și mi-am exprimat speranța că și el are ceva pentru mine.

Revin m-a privit încurcat și mi-a zis :

— John, șeful n-a aprobat încă să ți se dea bani. Imi pare rău...

— Prietene, cred că ar fi mai bine dacă aş pleca acasă şi să economisim, tu sau eu, banii care ar trebui să-i plătim pentru masă. Nu mai vreau să fiu dus cu zăhărelul! Promisiunile făcute sînt frumoase, dar cum asta-i totul...

— Fă-mi te rog plăcerea, insista Revin, şi stai să luăm masa împreună. Vreau să te convingi că sînt prietenul tău, prietenul tău cel mai bun. Îmi dau seama că lucrurile nu merg aşa cum ai dori tu dar, John, crede-mă că fac tot ce depinde de mine ca situaţia să se schimbe.

— Bine, bine! O să mai vin la o întîlnire, deşi e riscant. E foarte riscant să mă întîlnesc cu tine!

Am servit o masă excelentă şi am discutat despre felul cum priveşte Revin modul de viaţă american.

— Îmi place foarte mult ţara asta. Din unele puncte de vedere se aseamănă cu Rusia, iar din alte puncte de vedere e complet diferită. Admir maşinile pe care le fabricaţi. Pe mine mă uimeşte faptul că aveţi maşini de toate mărimile, de toate formele şi la toate preţurile.

— Ce părere ai despre femeile noastre, Val?

— De data asta vorbeşti de ceva cu adevărat frumos. Sînt foarte frumoase. La noi sînt foarte multe femei grase. La voi nu sînt, şi cu toate astea americancele mai vor să slăbească. Rusoaicele încep să se îngraşe după ce au depăşit vîrsta de 35 de ani. Îmi plac apartamentele din America. La noi camerele şi apartamentele sînt mai mici. Da, îmi place America, dar nu trebuie să uit că am o misiune de îndeplinit. Peste cîţiva ani o să mă întorc la Moscova şi n-am să mai văd America niciodată.

Revin mi-a spus că există unele greutăţi, care-l împiedicau să-mi plătească, totuşi, dacă o să-i aduc şi-n continuare informaţiile de care are nevoie, o să poată să-i determine pe şefii lui să mă plătească cît mai curînd posibil. I-am răspuns că ar fi bine să facă lucrul acesta data viitoare, dacă nu, să nu se mai deranjeze să vină la întîlnire.

Îmi dădeam seama că ceva nu era în regulă. Fusesem sigur că în seara aceea urma să primesc o sumă de bani şi mă întrebam unde era greşeala.

În timp ce plecam cu maşina, Revin a scos din buzunar o cutiuţă şi mi-a dat-o.

— John, ăsta e un mic cadou din partea mea, ca să-ţi demonstrez că sînt om de cuvînt. Să ştii că eu am încredere în tine şi că n-ai de ce să fii îngrijorat. O să-mi îndeplinesc toate promisiunile.

Am deschis cutia. Înăuntru se găsea un ceas de aur, marca Omega. Am fost surprins.

— Val, nu trebuia să-mi faci cadou aşa ceva! Nu era nevoie. Te-a costat o groază de bani!

Revin era încîntat de reacţia mea:

— Sper să-ţi placă. Te va ajuta să vii la întîlniri la ora fixată.

L-am dus pînă la Washington, unde a coborît, iar eu m-am dus direct acasă ca să mă culc. Înainte de a mă culca i-am arătat ceasul soţiei.

— Da, e frumos, dar mîine ţi-l ia F.B.I.-ul, mi-a zis ea.

— Nu ştiu ce se va întîmpla, poate va fi vîndut la licitaţie după ce se va încheia afacerea aceasta, dar pînă atunci va trebui să-l port eu, ca Revin să nu devină bănuitor.

Întîlnirea pe care am avut-o a doua zi cu agenţii F.B.I.-ului mi-a confirmat supoziţia că trebuia să port ceasul ca să nu dau de bănuit ruşilor. Ei erau de părere că ăsta era doar începutul şi că data viitoare ruşii îmi vor da şi bani. Mi-au spus că pot să reţin ceasul, deoarece era un cadou personal şi nu făcea parte din plata pentru serviciile pe care le aduceam eu lui Revin. Am socotit că sînt foarte generoşi faţă de mine, dar mi-au trebuit cîteva luni de zile pînă să mă obişnuiesc cu gîndul că ceasul îmi aparţinea.

Butenko a reapărut pe scenă în timpul următoarelor şedinţe ale S.A.M. Pe 15 decembrie, el a participat la şedinţa comună a Societăţii americane de sudură şi a Societăţii americane de metalurgie.

La această şedinţă a vorbit Hiram Brown despre aspectele materiale ale lipirii metalelor.

Butenko venea la şedinţe cu calendare şi agende pentru mine şi pentru încă cîţiva cărora le „făcea curte". Stătea ală-

turi de noi în timpul discuţiilor şi lua notiţe foarte amănunţite. Inainte de şedinţă, Butenko mi-a spus că fusese foarte prins cu trimiterea în Rusia a rapoartelor sale şi că va discuta cu şeful lui posibilitatea încheierii unui acord comercial între firma mea şi Uniunea Sovietică.

Eu nu mai înţelegeam nimic, deoarece Revin îmi spusese că nu există o astfel de posibilitate. Totuşi, Butenko continua să-mi facă promisiuni. Acest fapt a constituit încă un indiciu pentru mine că cei doi lucrau pentru organizaţii diferite.

Următoarea şedinţă a Societăţii americane de metalurgie, la care a luat parte Butenko, a avut loc pe 10 ianuarie 1966. Tema : „Aplicarea presiunii hidrostatice la turnarea formelor".

Profesorul H. D. Pugh, oaspete din Anglia, membru asociat al Institutului de tehnologie din Cleveland, Ohio, a ţinut raportul principal şi a vorbit despre ultimele metode şi tehnici folosite în turnarea metalelor.

După conferinţă Butenko, care luase pagini întregi de notiţe, m-a luat de mînecă şi mi-a spus :

— Vino cu mine puţin, te rog. Vreau să te întreb ceva.

M-a împins într-un colţ şi s-a uitat foarte atent în jur dacă nu ascultă cineva. Părea foarte nervos şi îngrijorat.

— John, dacă te-ai întîlni cu şeful meu în străinătate, s-ar aranja ceva în legătură cu acel acord comercial de care am discutat. Şeful nu poate veni în S.U.A., dar dacă tu ai putea să pleci undeva în străinătate şi să discuţi cu el, te asigur că ai face o treabă bună.

Vorbea atît de greoi încît mă aşteptam ca-n orice clipă să nu mai poată vorbi englezeşte.

Am pus mîna pe umărul lui muşchiulos şi l-am întrebat :

— Mă inviţi în Rusia ?

— Nu. E o localitate mai aproape de ţara mea şi mai ferită. Vei putea vorbi cu şeful, confidenţial, într-o siguranţă mai mare. Şi, desigur, noi vom suporta toate cheltuielile. Nu te va costa o para chioară. Ce zici, vii ?

In minte căutam un răspuns. Gîndurile se ciocneau între ele ca într-un calculator electronic.

Ar plăti doar biletul pentru dus ?

Au aflat de legăturile mele cu F.B.I.-ul ?

Are chestia asta vreo legătură cu Revin ? Am respins această ipoteză, dar mă întrebam care-s relaţiile dintre Revin şi Butenko. Incearcă Butenko să-mi acapareze serviciile şi să-l înlăture pe Revin ?

Butenko mă întrebă din nou :

— John, mă auzi ? Vrei să te întîlneşti cu şeful, dacă o să fac toate aranjamentele necesare ?

M-am smuls din lumea gîndurilor şi i-am răspuns cu un zîmbet prietenesc :

— Vladimir, n-am nimic împotriva unei întîlniri, cu atît mai mult cu cît tu mă sfătuieşti şi spui că asta ar fi o afacere bună. Cînd va avea loc întîlnirea ?

— Nu ştiu. La început trebuie să fac aranjamentele necesare. O să iau curînd legătura cu tine.

Dimineaţa următoare am raportat agenţilor F.B.I. despre discuţia avută cu Butenko. Agenţii n-au făcut nici o remarcă, ci s-au uitat unii la alţii uimiţi. Unul dintre ei a spus :

— John, cine poate să ştie ce vor face ei data viitoare ? Cazul acesta devine din ce în ce mai interesant. Putem spune cu siguranţă că, pentru ei, prezinţi un interes deosebit. Da, domnule, îi interesezi mult.

20 ianuarie 1966. Așa după cum stabilisem dinainte, l-am așteptat pe Revin în fața magazinului A. et P. din Oxon 11, Maryland. Speram ca Revin să-mi aducă bani. Din moment ce ei îmi vor da bani o să am certitudinea că sînt considerat agentul lor. L-am văzut stînd aproape de intrarea în magazin. Cerceta foarte atent locul de parcare, încercînd să străpungă întunericul acestui loc destul de prost luminat. Era ora 7 seara și nu mai era liber nici măcar un loc de parcare în zona respectivă.

M-am apropiat de el mergînd prin umbra clădirii. Cînd am fost la vreo zece pași de el, i-am spus :

— Hello, Val !

Pentru moment s-a speriat, dar și-a revenit și mi-a spus cu un aer foarte nervos :

— Eram îngrijorat din cauza ta. Nu te vedeam aici și mă întrebam ce s-a întîmplat.

— Ei, sînt aici și sper că ai adus ceva pentru mine.

Acționam ca și cum n-aș fi avut răbdare să mai aștept. La mînă aveam ceasul Omega, ce mi-l dăruise el, iar în buzunarul hainei aveam pistolul de 22 mm pentru cazul în care lucrurile ar fi luat o întorsătură neplăcută. Îmi dădeam seama pe zi ce trecea că la aceste întîlniri eram singur și totul depindea de mine. F.B.I.-ul nu putea fi pretutindeni.

Trebuia să fiu pregătit ca să acționez rapid în cazul în

care Revin sau ceilalți oameni ai lui ar fi aflat că sînt nu numai omul de știință presat de nevoi financiare, ci și agent al F.B.I.-ului. Știam prea bine că viața unui om, pentru o țară ca Rusia, nu prea are mare valoare.

Impreună ne-am apropiat de mașina mea, dar pe drum n-am schimbat o vorbă. El a mai aruncat o privire asupra locului de parcare al magazinului A. et P., apoi s-a urcat în Cadillac.

In timp ce urmam drumul nostru intortocheat — cu scopul de a ne pierde de filaj — i-am spus :

— Val, vreau să plec săptămina viitoare la Santo Domingo. Poate reușesc să inchei un contract pentru construirea unei uzine chimice pe insulă. Consider că s-ar putea realiza o astfel de afacere acolo.

Mi-a răspuns brutal :

— Cred că-i prea periculos pentru tine să te duci acum la Santo Domingo. Sînt sigur că n-o să pleci și... ar fi bine să stai acasă.

Mă uitam prin oglinda retrovizoare la o mașină care se apropia din spate.

Eram pe o porțiune dreaptă a șoselei Indian Head, mergînd cu o viteză de peste 60 de mile pe oră. Mașina ce venea din spate mergea cu cel puțin 90 de mile pe oră. In timp ce mașina se apropia de noi, Revin devenea foarte concentrat. Interiorul mașinii mele era luminat de farurile mașinii din spate, iar eu puteam vedea groaza din ochii tovarășului meu de drum.

Mașina a zburat pe lîngă noi și în cîteva secunde a dispărut. Sentimentul de ușurare pe care îl trăia Revin era vizibil. Radioul din mașină era amplificat la maximum, caloriferul frigea, iar Revin s-a cufundat toropit pe bancheta din spate. Iși revenea de pe urma spaimei pe care o trăsese.

In timp ce ne apropiam de o intersecție, mi-a spus :

— Trage acolo, pe stînga ! Pe cînd vorbea arăta cu degetul spre o clădire de pe partea stîngă a drumului.

Am intrat pe locul de parcare din apropiere, iar Revin mi-a spus că se duce să caute o masă liberă.

— In seara asta ești invitatul meu, a adăugat el. Am intrat într-un local și Revin, din nou increzător în succesul său, a ales o masă într-un colț mai ferit de privirile consumatorilor.

Am servit masa fără ca ceva deosebit să se intîmple. Apoi Revin a intrat în subiect :

— John, cred că e timpul să vorbim și de unele lucruri serioase.

— Da, l-am intrerupt eu, tu știi că indicatorul de la intersecția străzii Brinkley cu drumul Temple Hills e foarte probabil să fie luat de acolo ? Acela e indicatorul pe care spuneai că o să mă avertizezi, făcînd un semn cu gumă de mestecat în cazul în care mă amenință un pericol. Poate alegi acum alt loc.

Puțin iritat, Revin mi-a răspuns :

— N-are importanță lucrul ăsta. Dacă indicatorul e luat de acolo vom alege un alt semnal de avertizare. Despre ce vreau să-ți vorbesc e mult mai important decît acest semnal. Seara asta o să-ți dau niște bani și o să-i primești cînd vom fi în mașină, dar mai înainte aș dori să facem unele precizări în ce privește relațiile dintre noi.

A aprins o țigară și s-a uitat pe furiș în jur să vadă dacă nu ascultă cineva, apoi s-a aplecat peste masă și mi-a șoptit :

— De acum încolo vom lua masa impreună numai ca să hotărîm locul și metodele prin care îmi vei transmite informațiile pe care le procuri. Ulterior, nu ne vom mai intîlni nici pentru treaba asta, nu vom vorbi la telefon și, în cazul în care vom pierde legătura, ne vom intîlni în cea de a treia joi din lunile cu soț. Mă vei aștepta la ora 8,00 seara, în fața cinematografului Carol. Ai ințeles ?

— Da. Adică în cea de-a treia joi din lunile februarie, aprilie, iunie și așa mai departe. Eram atent ca să nu-mi scape nimic din aceste instrucțiuni.

Revin a continuat :

— Să nu uiți chestia asta. Să n-o notezi nicăieri ! Acum altceva. Vei arde toate cărțile de vizită primite de la mine

sau de la colegii mei și să-mi dai înapoi cutia pe care ți-a dat-o dr. Stupar!

Revin a completat foarte repede:

— John, vreau să-mi dai înapoi cutia respectivă, deoarece e făcută în Rusia și poate fi ușor recunoscută. Nu trebuie să ai astfel de lucruri acasă la tine. Asta ar putea să ne cauzeze neplăceri la amîndoi.

L-am privit în ochi și i-am răspuns foarte rece:

— Nu-ți dau cutia și nimănui nu o să i-o dau!

— Bine, bine! a cedat el supărat. Dar dacă te întreabă cineva de unde o ai, să spui că ai cumpărat-o de la magazinul lui Victor Kamkin, din Washington. Magazinul respectiv vinde obiecte de o calitate deosebită, importate din Uniunea Sovietică. Apropo, să nu te duci pe acolo. Cred că-i supravegheat de F.B.I. și nu-i un loc sigur.

Revin s-a aplecat din nou peste masă și mi-a spus:

— Acum o să discutăm din nou cîteva detalii importante. Ascultă cu atenție. Aș vrea să-ți cumperi un aparat de fotografiat. Vei folosi acest aparat ca să fotografiezi documentele pe care vrei să mi le transmiți. Ai cumva vreun aparat de fotografiat bun?

— O, da! Am un Kodak și o Minolta. Cu Minolta, care are dimensiuni reduse, fac niște fotografii excelente.

A mîriit ceva enervat de aparenta mea prostie.

— Alea nu-s aparate bune pentru treaba pe care ți-o cer eu să o faci, sînt aparate pentru turiști. Cumpără un Contaflex Super B. Aparatul e de fabricație germană și costă aproape 300 de dolari. Banii pe care ți-i dau astăzi includ și costul aparatului. Ești tehnician de meserie, așa că nu-i nevoie să-ți explic eu cum să-l folosești. Citești instrucțiunile și-ți însușești modul de manevrare a aparatului. De asemenea, nu uita să faci o mulțime de fotografii familiei. Incearcă să faci fotografii artistice ca să justifici cumpărarea aparatului față de vecini și cunoscuți.

L-am întrerupt:

— Vai, de unde cumpăr eu aparatul ăsta?

— Iată și o întrebare pusă cu cap. Te duci la Baltimore sau New York și-l cumperi de acolo, dar să nu folosești numele tău, ci un alt nume. La magazin o să-ți ceară numele pentru a te trece în registrul de garanții. Inţelegi?

Eu nu mă așteptam să ajung pînă în acest stadiu. Revin lucra repede. F.B.I.-ul avea să fie surprins și el cînd va afla de repeziciunea cu care Revin mă atrăgea în activitatea de spionaj.

— O să-mi trebuiască o mulțime de becuri și blitzuri ca să pot fotografia hîrtiile alea. Ce o să mă fac cu atîtea becuri, blitzuri, proiectoare?

Imi dădeam seama că mă considera un novice cînd era vorba de fotocopierea unor documente.

— John, nu vei folosi blitzuri, ci lumina unei lămpi de birou. Pui cîte o lampă de fiecare parte a documentului, fixezi timpul de fotografiere la 1/15, observi prin vizor și ai grijă ca ochiul acela verde de pe aparat să-și păstreze culoarea pe tot timpul fotografierii. Fixezi atent obiectivul asupra paginilor respective și apeși foarte încet pe declanșator. Tot ce trebuie să reții este că viteza să fie 1/15, iar aparatul să fie bine reglat. Fotografiile vor fi excelente, te asigur.

Schimbînd subiectul discuției, i-am spus că i-am adus o listă a locurilor unde pot merge ca să-i transmit informațiile. Am scos din buzunar niște hîrtii împăturite și i le-am dat. In timp ce lua hîrtiile și le băga în buzunar, părea înspăimîntat și nemulțumit.

— Să nu mai faci niciodată treaba asta! Ți-am spus că nu trebuie să-mi mai aduci nici un fel de materiale cînd luăm masa împreună! E foarte riscant. Calmîndu-se puțin, a adăugat că se gîndește doar la securitatea mea.

— Inţeleg, i-am răspuns eu spășit. Credeam că vorbești despre viitoarea noastră întîlnire și nu de asta de acum.

— Toate întîlnirile! a răbufnit el. *Toate* întîlnirile de acum înainte. Mi-a spus cînd o să aibă loc următoarea întîlnire, cînd o să-i dau primul rolfilm și data cînd vom lua masa împreună.

De îndată ce am plecat cu mașina de lîngă restaurant el mi-a dat un pachet gros de dolari. I-am mulțumit și eu am condus mașina fără să schimbăm vreo vorbă cu excepția indicațiilor date de Revin ca să nu depun banii la nici o bancă și să-i cheltuiesc cu grijă ca să nu atrag atenția asupra mea. „Cum ziceți voi americanii — ia-o încet!"

Cu două străzi mai înainte de a intra în comitatul Columbia, Revin mi-a cerut să opresc. Eu am luat-o spre Glassmanor Drive, am oprit mașina și am băgat banii în buzunarul paltonului. Am dat mîna, iar el a coborît. Cînd m-am apropiat de șantierul de construcții am fost conștient de prezența unui Volkswagen care era parcat în apropiere. Farurile de la Volkswagen erau stinse, iar înăuntru se afla cineva. In timp ce mergeam în susul străzii am mai văzut un Volkswagen care tocmai apărea de după o curbă. Și ăsta avea luminile stinse. Imi dădeam cu presupusul că cele două mașini se găseau acolo ca să-l ia pe Revin.

Incercam să ies din această rețea de străduțe, deoarece era aproape miezul nopții și avînd banii în buzunar nu mă simțeam în apele mele. In timp ce luam o curbă am zărit din nou primul Volkswagen, de data asta în mașină se găseau două persoane, una din ele probabil că era Revin. Am zărit și plăcuța pe care apăreau literele C.D. In cele din urmă, am reușit să ies la drum drept și să o iau direct spre casă.

A doua zi am avut o întîlnire cu agenții F.B.I.-ului într-o suburbie, pe locul de parcare aparținînd unui spital. Stăteam în mașina lor și am discutat despre întîlnirea mea cu Revin. Le-am dat banii.

Erau foarte emoționați de faptul că de data asta Revin mi-a dat bani. Le-am spus ce trebuia să fac data viitoare cînd urma să mă întîlnesc cu Revin. Părerea mea era că agenții F.B.I.-ului ar fi trebuit să fie prin apropiere ca să observe metodele și procedeele folosite de Revin, dar ei nu pomeneau nimic de așa ceva. Aveau încredere în mine că le spuneam totul și erau de părere că nu era nevoie să fie și ei de față ori de cîte ori aveau loc întîlniri între mine și Revin. Știam că ei adună dovezi pe care să le prezinte Departamentului de Stat ca probe ale activității desfășurate de Revin, iar Departamentul de Stat va lua măsurile necesare ca să pună capăt unor astfel de acțiuni.

Inainte de a pleca în Republica Dominicană am cumpărat aparatul de fotografiat pe care mi l-a indicat Revin. După cîteva zile am întîlnit niște agenți ai F.B.I.-ului și le-am arătat aparatul. Unul dintre agenți i-a luat seria, F. 29103. Le-am arătat bonul de cumpărare pe care era trecut numele lui Albert S. Bould și numele vînzătorului care mi-a vîndut aparatul. Un agent mi-a luat acest bon de cumpărare spunîndu-mi că-l duce să-l fotocopieze și că originalul îmi va fi înapoiat ca să-l arăt lui Revin. In felul acesta Revin va fi convins că am urmat întocmai instrucțiunile date de el.

Am discutat și despre unele documente de care făcusem rost ca să le dau lui Revin. Agenții mi-au promis că vor cere permisiunea ca aceste documente să fie transmise lui Revin și că vor face lucrul acesta în perioada în care eu am să fiu plecat în Republica Dominicană.

Am mai discutat și posibilitatea ivirii unor situații deosebite în perioada în care eu o să fiu în Republica Dominicană. In definitiv, Santo Domingo era încă ocupat de trupe ale S.U.A. și ale Organizației Statelor Americane. Le spusesem mai înainte celor de la F.B.I. că eu consideram că-i cazul să-l anunț pe Revin că plec în Republica Dominicană și asta ca să nu prejudiciez acțiunii în care eram angrenat. Revin putea să mă suspecteze, dacă nu-i spuneam, că lucrez pentru C.I.A. sau F.B.I. și ar fi intrat în panică. Le-am mai spus celor de la F.B.I. că în cazul în care Revin mă bănuiește că sînt agent al F.B.I.-ului va încerca să mă lichideze pe cînd mă voi găsi la Santo Domingo. Un agent de la F.B.I. mi-a spus:

— Poftim două nume și un număr de telefon. Dacă ești în vreo situație mai deosebită dai telefon aici. Aceștia vor fi informați că ești angrenat într-o acțiune de contraspionaj, împotriva unei țări străine și nimic altceva. O să primească ordin să-ți dea ajutorul pe care îl soliciți într-un caz deosebit. Dacă va trebui să iei legătura cu ei, și eu sper să nu

fii nevoit să faci lucrul acesta, să nu le spui nimic despre activitatea pe care o desfăşori la Washington.

Mi-au plătit aparatul de fotografiat şi mi-au reamintit să memorez numele şi numărul de telefon al legăturilor din Santo Domingo, iar după aceea să distrug bucăţica de hîrtie pe care erau trecute aceste date.

SEMNALE PERICULOASE ŞI PAŞAPOARTE FALSE

Pe 26 ianuarie am plecat din nou în Republica Dominicană ca să studiez posibilitatea încheierii unui acord comercial cu dominicanii. Din nou am căutat să-mi petrec timpul în compania unora din conducătorii ţării şi să realizez o apropiere, ca să pot să fac afaceri în insulă şi, în acelaşi timp, îmi dădeam seama că această călătorie mă va ajuta în relaţiile mele cu Revin. El se va convinge că sînt cu adevărat interesat în afacerile pe care le-aş putea face cu Republica Dominicană, din moment ce eu mă reîntorc în această ţară.

Am petrecut patru zile, de joi pînă duminică inclusiv, discutînd cu oameni de afaceri dominicani, cu avocaţi sau cu reprezentanţi oficiali ai guvernului.

Am stat la hotelul Embajador şi am petrecut o bună parte din timp cu bunul meu prieten Bill Slaughter, care îmi aranja întîlnirile cu diferiţi oameni de afaceri din oraş. Am vizitat cîteva fabrici şi ne-am plimbat pe pitorescul bulevard George Washington. Prezenţa trupelor americane se mai făcea simţită, la fel ca cea a trupelor din Peru, Paraguay şi Brazilia. Odată am auzit împuşcături. Atmosfera era liniştită, dar periculoasă. Aveau loc demonstraţii studenţeşti, iar unui poliţist i se dăduse foc de către studenţi. Autorităţile au trimis o forţă suficient de mare ca să reprime demonstraţia.

Guvernul încerca să pună din nou mîna pe cele 30.000 de arme pe care le pierduse în timpul revoluţiei din aprilie

1965. Am aflat din discuţiile cu tinerii dominicani că multe arme fuseseră duse la ţară sau pur şi simplu îngropate.

Am împrumutat motocicleta marca Honda a lui Bill Slaughter şi am făcut un tur prin oraş încercînd să evaluez pierderile pricinuite oraşului în timpul luptelor. O serie de clădiri mai purtau încă urmele gloanţelor, iar altele fuseseră distruse de tancuri şi de bombardamentele de aviaţie. Pereţii erau acoperiţi cu inscripţii de mînă: „Yankei, căraţi-vă acasă!".

Acest stat era, în fond, o ţară sub ocupaţie. In legătură cu această problemă nu încape nici o îndoială. Peste tot erau tot felul de santinele şi patrule. Se apropiau alegerile şi cele două partide politice, conduse de Juan Bosch şi de Joaquin Balaguer, luptau cu îndîrjire pentru putere.

Eram extrem de precaut, în timp ce mă plimbam prin oraş. Nu ştiam sigur dacă Revin mă suspecta sau nu, dacă a avertizat agenţii sovietici de sosirea mea la Santo Domingo, dacă era convins că lucram numai pentru Uniunea Sovietică şi de aceea trebuia să fiu atent.

Am vizitat oameni de afaceri americani care se găseau pe insulă şi am discutat cu reprezentanţi ai guvernului dominican despre necesitatea dezvoltării unei industrii chimice în Republica Dominicană dar, cu toate acestea, am plecat înapoi în ţară fără să fi obţinut ceva concret.

La ora 8,30, în ziua de 10 februarie 1966, am intrat într-un magazin universal aflat în centrul comercial Shirlington. M-am dus la secţia de ziare, mi-am cumpărat nişte reviste şi un maculator, după aceea am ieşit în stradă şi m-am îndreptat spre capătul străzii. Apoi, nevăzîndu-l pe Revin, m-am întors plimbîndu-mă încet. Ştiam că venisem mai devreme, dar îmi dădeam seama că acest fapt mă făcea să par mai mult un amator decît un agent instruit.

Apoi, Revin şi cu mine ne-am zărit în aceeaşi clipă. Se afla pe partea cealaltă a străzii, făcîndu-se că priveşte cu interes nişte obiecte de îmbrăcăminte expuse într-o vitrină. Eu am continuat să mă plimb pe partea străzii pe care mă aflam

pînă cînd el a plecat de la vitrină, atunci am traversat şi am început să merg în urma lui. Ambii acţionam de parcă nu ne-am fi cunoscut.

Apoi Revin a încetinit pasul şi eu m-am apropiat de el. Nu ne-am oprit nici unul. Mergeam în continuare, în timpul acesta m-am gîndit să-l enervez puţin.

— Poţi, i-am spus, să-mi faci rost de nişte şperacle şi chei false? Am aflat un loc de unde pot face rost de nişte informaţii interesante. Doar o încuietoare, destul de simplă, mă împiedică să pun mîna pe ele.

Revin a început să se enerveze. Mi-a şoptit:

— Nu acum, John, aşteaptă pînă la prima întîlnire şi vom vorbi atunci despre problema asta. Eu trebuie să mă concentrez asupra problemelor pe care le avem de rezolvat în seara asta şi, te rog, nu mai vorbi!

Ne-am îndreptat spre o clădire cu uşi duble. Prin geamul uşii am putut vedea scările dinăuntru. Revin a încercat să deschidă uşa, dar era încuiată. Arăta înspăimîntat, în timp ce privea în jur, dar eu nu vedeam nimic care ar fi putut să-l alarmeze.

— Hai să plecăm de aici, mi-a şoptit el. Nu înţeleg ce s-a întîmplat!

I-am înmînat un pacheţel cu rolfilme şi am plecat îndreptîndu-mă spre maşină fără a scoate vreun cuvînt, exact cum mă instruise el cu cîteva săptămîni mai înainte. Am mers cu maşina pînă acasă şi nu mi s-a întîmplat nimic deosebit. Agenţii F.B.I., cu care am avut o întîlnire cîteva zile mai tîrziu, erau de părere că Revin a ales clădirea cu uşi duble într-o seară cînd acestea erau descuiate. In mod cert el n-a mai verificat ulterior acest lucru. O altă posibilitate era aceea că cineva de la ambasadă, unul nu prea conştiincios, a trecut pe acolo, a văzut uşile, dar n-a mai verificat dacă acestea sînt încuiate sau nu. Am avut o discuţie de două ore despre modalităţile în care îi puteam induce în eroare pe sovietici, fără ca aceştia să bănuiască ceva.

Următoarea întîlnire cu Revin o aveam la restaurantul Mosley din Fairfax, Virginia. Intîlnirea fusese programată

pentru ziua de 1 martie, într-o marți. Urma să ne întîlnim în holul restaurantului. Nu călătoream împreună. Eu am ajuns mai devreme, ca de obicei, și am așteptat într-un fotoliu confortabil de unde puteam vedea ușa de la intrare. Au trecut cincisprezece minute. In mod normal Revin trebuia să fi venit de cinci minute. Eram puțin nervos, cum mi se întîmpla ori de cîte ori așteptam pe cineva, dar eram întotdeauna calm cînd apărea Revin. De ce mă temeam mai mult era ca nu cumva în locul lui Revin să apară niște zdrahoni de la ambasada sovietică. Dacă apărea Revin, însemna că acțiunea continua să aibă succes.

A sosit Revin cerîndu-și scuze că a întîrziat. Am dat mîna și am intrat în restaurant foarte degajați. In timp ce ne lăsam paltoanele la garderobă am observat că paltonul lui Revin era făcut în Germania federală. A observat că mă uit la palton și mi-a spus :

— L-am făcut în Germania acum cîtiva ani, e un palton bun.

Mi-am zis în gîndul meu : „Sigur, te-ai plimbat ! Mai mult ai stat prin alte țări decît în Rusia".

După ce a făcut comanda, Revin era gata să înceapă discuția despre ceea ce îl interesa.

— E un local drăguț. Dar ce mai faci, John ? Văd că ești mai bronzat după călătoria în Republica Dominicană. De data asta n-au mai avut loc revoluții, hm ? Ha, ha ! Credea că a făcut un banc bun. I-am răspuns cu un zîmbet.

— Da, e bine să mai călătorești prin țări calde, măcar cîteva zile, după gerul ăsta de aici. Aș fi curios să știu cum au ieșit fotografiile.

— Nu sînt proaste pentru început, dar cum le-ai făcut ? Cîteva n-au ieșit prea bine.

I-am spus cum am fixat materialul între două lămpi de birou și cum am fotografiat fiecare pagină separat, stînd aplecat peste spătarul unui scaun.

Revin a intervenit :

— E un lucru obositor. Ar fi mai bine dacă ți-ai cumpăra un trepied. Operația ar fi mult mai ușoară. De asemenea,

trebuie să mai cumperi un declanșator automat ca să nu mai miști aparatul după ce l-ai fixat o dată, și fii atent, John, cînd îți cumperi trepiedul, să-ți cumperi unul bun, că altfel n-ai făcut nimic.

Am dat din cap că am înțeles.

— O să-l cumpăr imediat. Apoi, Revin mi-a spus ce informații să caut și mi-a specificat ce anume dorea el cel mai mult, adăugind că, cu cît îi fac rost de informații mai bune, cu atît va cere mai mulți bani pentru mine. A continuat cu locul de întîlnire unde aveam să-i înmînez următorul set de filme.

— John, mergi la restaurantul Normandy Farms din Potomac, Maryland. Asta o faci pe la ora 11 seara. Te duci la bar, bei ceva și apoi ieși și te îndrepți spre locul de parcare ca să-ți iei mașina. Eu o să vin spre restaurant în momentul în care tu o să mergi spre mașină. Tu n-ai altceva de făcut decît să-mi dai pachețelul cu rolfilme în clipa în care trec pe lîngă tine. Operațiunea asta se va efectua la ora 11,30 seara. Trebuie să ai ceasul potrivit și să nu întîrzii, nici să nu te grăbești. Folosești ceasul pe care ți l-am dat eu.

I-am spus că am înțeles și că voi executa întocmai instrucțiunile date.

Apoi, mi-a spus :

— De data asta, cînd îmi aduci rolfilmul, aș vrea ca să fie împachetat în ceva mai sigur și într-un singur pachet. Am să-ți explic cum se face treaba aceasta. Și-a aprins o țigară și a continuat : Mergi într-un ungher sau alt loc întunecos din casa ta și deschizi caseta de metal în care se găsește filmul. Scoți rolfilmele, le pui unul peste altul, după care le înfășori la loc. Inţelegi ?

— Da, i-am răspuns. Cred că am înțeles. Adică vrei ca toate rolfilmele să formeze o simplă rolă. Dar cum le feresc ca să nu le strice lumina ?

— Foarte simplu ! Infășori rola mare în hîrtie neagră pe care o legi apoi cu o bandă de celofan. Pui rola respectivă într-un plic fără ca să scrii ceva pe el, și mi-l înmînezi la viitoarea noastră întîlnire.

— S-a făcut ! Am înțeles. Val, mai avem o problemă de discutat. Am mai amintit-o și înainte. Indicatorul care tu urma să-l folosești ca să mă avertizezi în caz de pericol a fost distrus de oamenii care își construiesc o casă în locul respectiv, mă refer la indicatorul de la intersecția străzii Brinkley cu șoseaua Temple Hills.

— Asta nu-i o problemă. Alege un alt indicator din jurul casei tale.

— Nu cunosc un astfel de indicator prin cartierul meu. Revin a început să-și piardă calmul.

— Alege, domnule, un lucru, un obiect care să nu se miște, alege orice stă pe loc !

— Ce părere ai despre cutia poștală de la intersecția Middleton Lane și Old Branch Avenue ?

— E bună ! Știu unde este, mi-a răspuns Revin. Vom folosi același semn făcut cu gumă de mestecat pe care tu trebuie să-l faci ca să mă înștiințezi pe mine, acela pe care trebuie să-l faci pe cutia mea de scrisori ! Mai știi care e ?

— Da ! O bucată de gumă de mestecat pe linia care desparte culoarea roșie de cea albastră !

— Bun ! Mai sînt și alte probleme ? Spune-mi, te rog, ce s-a întîmplat în Republica Dominicană ? Ce-ai făcut acolo ?

— Nu mai am alte probleme, exceptînd faptul că sînt îngrijorat că ce o să fac dacă voi fi prins. N-am unde fugi de F.B.I. sau de poliție. Tu pleci în Rusia, nu-i o problemă, dar eu ? Plec la închisoare, sau chiar mai rău. Mă gîndesc că asta e o ocupație prea periculoasă pentru mine și ar fi bine să o abandonez.

Foarte încrezător în el, Revin mi-a spus :

— N-are de ce să-ți fie frică. Am să te scot din S.U.A. dacă vei avea necazuri. Te duc în Rusia.

— Dar ce fac eu în Rusia ca să-mi cîștig pîinea ?

— Nu-ți face probleme în privința asta. Ți-am mai spus și înainte. O să capeți o slujbă foarte bună și o să fii foarte mulțumit, te asigur eu.

Și-a aprins o altă țigară și a continuat :

— Dar mai înainte să aranjăm fuga ta din S.U.A., dacă acest lucru va fi necesar, bineînțeles. S-a rezemat de spătarul scaunului expirînd fumul în rotocoale ca și cînd s-ar fi gîndit la ce să-mi spună.

— John, am nevoie de două fotografii pentru un pașaport american. Pașaportul va fi făcut la Moscova de către experți, așa că o să-ți vină ușor să pleci din S.U.A. Asta e problema cea mai dificilă, după cum știi, să părăsești țara. Vama și reprezentanții forței publice nu permit nimănui ieșirea din țară, dacă n-are toate actele în cea mai perfectă ordine. Am să vorbesc cu șeful să vedem ce-i de făcut ca să-ți asigurăm plecarea în minunata mea patrie.

Am terminat masa și am plecat spre mașină.

— Val, știi că Butenko m-a întrebat dacă n-aș putea ieși undeva, în exterior, ca să mă întîlnesc cu șeful lui ? Spunea că m-ar putea ajuta să închei niște contracte pentru Chemprox. Ce voia să zică cu asta ?

Revin s-a oprit și s-a uitat la mine. Nu știa ce să zică. A îngăimat :

— A spus el asta !? Ce altceva mai vrea să facă ? Stăteam pe trotuar în frigul nopții de martie.

— Încearcă să încheie un contract comercial și mi-a cerut să-i procur niște informații, exact cum mi-ai cerut și tu. Poate că în cele din urmă o să reușesc să închei un contract comercial. Știam că aceste cuvinte, precum și încercarea lui Butenko de a mă face să lucrez pentru G.R.U. nu-i conveneau lui Revin.

Revin a zis ceva în rusă. Suna foarte urît. Apoi, mi-a spus :

— Nu trebuie să te mai gîndești la Butenko. O să vorbesc eu cu el. Să facă bine și să nu-și mai bage nasul unde nu-i fierbe oala. Tu lucrezi cu mine, ai înțeles ? A mai vorbit cu tine și altcineva din ambasada noastră, exceptîndu-l pe Butenko ?

— Nu, nimeni.

Revin s-a îndreptat spre mașină și a repetat :

— Nu trebuie să te mai gîndești la Butenko. El nu va

mai participa la nici o altă ședință a S.A.M. și nu te va mai deranja sub nici un motiv. Totuși, dacă te va mai contacta vreodată, folosește semnalul de avertizare pentru pericol și spune-mi. Dacă se va mai intimpla, o să aibă de furcă cu ambasadorul, cu Dobrinin.

L-am dus cu mașina pînă la intersecția drumului 50 cu Little Rivers Turnpike, unde mi-a spus că vrea să coboare, deoarece trebuie să se întîlnească cu un prieten care făcea cumpărături prin apropiere. Mi-a trecut prin cap că e cel puțin straniu ca cineva să facă cumpărături la ora aceea.

Inainte de a ajunge la intersecție, i-am spus :

— Am o sticlă de whisky pentru tine. Ai fost foarte amabil cu mine și vreau să-ți fac acest mic cadou.

— E foarte drăguț din partea ta, deși nu pot să aștept pină o scoți din portbagaj. Păstrează-o pentru data viitoare.

— Nu durează decît o clipă, i-am răspuns în timp ce trăgeam mașina pe marginea drumului la vreo cincizeci de metri de intersecție. Am sărit afară din mașină, am deschis portbagajul, am pus mîna pe pachetul în care se găsea o sticlă de whisky, cel mai scump whisky pe care l-am găsit în oraș, și i l-am dat lui Revin. Nu era nici o mașină în spate, așa că am stat aproape un minut, timp în care Revin mi-a mulțumit. Apoi, m-am îndreptat spre casă.

Ziua următoare am discutat timp de patru ore cu agenții F.B.I. despre toate aspectele întîlnirii de la Moseby. Ii interesa problema pașaportului și măsurile pe care le lua Revin ca să-mi asigure securitatea personală. S-a căzut de acord ca să-i dau lui Revin fotografiile pentru pașaport.

Aproape o lună după aceea, în ultima zi a lunii martie, am intrat, la ora 11 seara, în restaurantul Normandy Farms. Parcasem mașina în locul indicat de Revin. Am cerut ceva de băut și am rugat-o pe ospătăriță să-mi facă un sandviș. Am spus să mi-l facă repede, dar pe cînd trebuia să plec sandvișul nu era încă gata. Am fost nevoit, la plecare, să plătesc cinci dolari pentru băutură și pentru sandvișul pe care nici nu l-am văzut măcar. Era momentul să ies și să-l întîlnesc pe Revin. Aveam un pachet cu rolfilme. Pachetul era aproape cît o minge de baseball. Il înfășurasem intr-o foiță foarte subțire de aluminiu.

In timp ce mă îndreptam spre locul de parcare, am ajuns la concluzia că era prea multă lumină pentru o acțiune de genul aceleia în care eram angrenat. Am observat o dubă, de forma celor folosite de serviciul de electricitate, ce mi se părea suspectă, la fel ca și C.D.-ul parcat chiar lîngă mașina mea. Nu l-am văzut pe Revin, deși acum era momentul ca el să apară. Am străbătut jumătate din drumul care mă despărțea de mașină cu speranța că el va apare între timp. Dacă am văzut că nu vine m-am dus la mașină, mi-am făcut de lucru cîteva minute, apoi m-am așezat la volan așteptind cu gîndul că o să vină cineva. In mașină era frig, așa că am dat drumul motorului și am mai așteptat puțin. Am observat că puțin mai în spate de locul unde mă aflam eu era o pădure. Pădurea se întindea și pe partea dreaptă a drumului, spre oraș. Nu mi-a plăcut lucrul acesta. In pădure se putea ascunde foarte bine o persoană înarmată. Cînd ești angrenat în acțiuni de spionaj suspectezi totul și te temi de orice.

M-am hotărît să plec.

Eram dezamăgit și conduceam foarte încet pe drumul șerpuitor. La cîteva mile de restaurant am dat peste un stop. In timp ce priveam spre dreapta am văzut o persoană care fugea de la o cabină telefonică spre o mașină de culoare închisă. Era Revin. L-am recunoscut după felul cum alerga. Eram la vreo 45 de mile de casă. Conduceam cu viteză legală, așteptînd să văd ce face el. Apoi, am văzut în oglinda retrovizoare cum farurile de la mașina lui Revin luceau din ce în ce mai puternic. Revin era pe punctul de a mai face o șmecherie de-a lui. M-a depășit pe o porțiune de drum unde depășirea era interzisă. Mă gîndeam că nu are nici un fel de considerație pentru legile noastre, nici măcar pentru regulile de spionaj.

A claxonat pe cînd trecea pe lîngă mine și eu l-am urmat. Micșorase viteza pînă la limita prevăzută pentru porțiunea de drum respectivă. M-a dus pe un drum șerpuitor pînă la un loc unde se aflau o serie de clădiri, a oprit și a ieșit

din mașină. Am parcat mașina puțin mai în spate și am rămas în mașină cu mîna pe pistolul pe care-l scosesem din toc. Țineam pistolul în apropierea portierei ca să nu-l poată vedea în timp ce se apropia de mașină.

Părea puțin înspăimîntat cînd mi-a spus :

— Nu mi-a plăcut locul acela de parcare și, gîndindu-mă la securitatea ta, m-am hotărît să procedez în felul acesta. Ce părere ai de acest procedeu ?

— Val, nu pot spune altceva decît că ești formidabil și ai o mulțime de idei. Poftim pachetul. Ne vedem la următoarea întîlnire și nu uita să-mi aduci niște bani.

Cu asta eu am demarat, lăsîndu-l în picioare pe marginea drumului.

Ziua următoare toți agenții F.B.I. au fost uluiți de procedeul folosit de Revin. Unul dintre agenți a remarcat :

— Asta nu-i prost de loc ! Mă mir că reușești să-l protești cu informațiile învechite pe care i le dai !

— Singura explicație ar fi faptul că eu lucrez foarte mult ca să le pregătesc. Orele pe care le petrec cu voi și cele petrecute în compania lui Revin formează doar o parte din timpul dedicat de mine activității în care sînt angrenat. Îmi trebuie timp ca să găsesc și să fotografiez astfel de documente, am nevoie de timp ca să scriu notele informative pentru voi și, în sfîrșit, în restul timpului mă gîndesc cum se va sfîrși toată treaba aceasta. Astăzi v-am adus un plan privitor la viitoarele noastre acțiuni cu Revin. Luați-l și spuneți-vă părerea.

Am mai discutat cîteva minute, după care am căzut de acord ca următoarea ședință să aibă loc după întîlnirea cu Revin, cea din 19 aprilie.

Am ajuns la Stone House Inn din Silver Spring, Maryland, pentru proiectata întîlnire cu Revin. A întîrziat și eu am fost foarte rece. Stone House Inn este un restaurant situat la colțul unei intersecții foarte aglomerate. Am așteptat mai mult de un sfert de oră după ora stabilită de el pentru întîlnire. Eram hotărît să plec. Totuși, cînd mă îndreptam spre mașină l-am văzut pe Revin parcîndu-și mașina la vreo

cincizeci de metri în josul străzii. L-am urmărit cum încuia portiera și cum se îndrepta grăbit spre restaurant. Cînd a ajuns în dreptul meu mi-a zîmbit și a spus :

— După cum vezi, mașina mea e lăsată la vedere. Hai să luăm mașina ta și să plecăm în altă parte.

Am plecat pe b-dul Universității și ne-am dus la restaurantul lui Leonie, cel din Langley Park. În timp ce serveam masa, Revin mi-a spus că săptămîna următoare era ziua lui de naștere. Masa a durat relativ puțin. Cea mai mare parte din timp, Revin mi-a prezentat pe o schiță locul unde urma să-i transmit următorul pachet cu microfilme. Mi-a mai prezentat o adevărată dizertație despre natura informațiilor pe care le aștepta de la mine.

Revin a trecut prin toate stările sufletești în seara aceea :

— John, ultimul film pe care mi l-ai dat a fost perfect. De fapt, a fost perfect din punct de vedere profesional. Înveți repede, poate chiar prea repede. Aici vocea lui a căpătat o nuanță de suspiciune, de îndoială. Apoi, a fost din nou jovial. John, tu ești un tip foarte talentat și ai deprins repede procedeul fotografierii prin microscop, e și normal ca să prinzi repede, ești doar tehnician de meserie. Îmi place să lucrez cu tine, nu-i nevoie să o iau pe departe, cum spuneți voi americanii. Spune-mi, te rog, cum fotografiezi documentele pe care vrei să mi le transmiți ?

După ce am terminat de sorbit ultima picătură din pahar, i-am răspuns :

— Folosesc două lămpi de birou, așa cum ți-am spus și rîndul trecut. Le duc pe amîndouă la mine în birou și, după ce încui ușa, instalez trepiedul cu aparatul de fotografiat. Folosesc în locul obiectivului lentile de apropiere. Reglez durata fotografierii la 1/15 și verific focarul. Cîteodată documentele respective nu stau întinse și atunci le țin cu mîna sau pun pe ele o greutate. Să știi că-i al dracului de cald între cele două lămpi. După cîteva ore de lucru sînt lac de sudoare. Pentru fotocopierea ultimului material mi-au trebuit cinci ore.

Motivul pentru care țineam documentele cu mîna era ca Revin să se convingă că eu făceam fotografiile. O dată am fotografiat camera, astfel că Revin putea vedea biroul și parchetul. Cînd fotocopiam unele foi mai mari, le puneam pe dușumea și aveam grijă ca în imagine să apară și parchetul, sau, cînd foloseam biroul, în fotografie apărea ori suportul unei lămpi, ori mîna mea.

In felul acesta el era convins că fotografiile erau făcute de mine și la mine acasă.

Revin a continuat să-mi dea sfaturi în legătură cu securitatea mea.

— Bagă de seamă unde arunci casetele rolfilmelor. Fii atent, cînd le arunci să nu te vadă nimeni. Dacă va observa cineva o cantitate mai mare de casete, se pot ivi bănuieli în legătură cu ocupațiile tale. Deci, cînd arunci chestiile astea nu le arunca toate într-un singur loc, ci în diferite lăzi și coșuri de gunoi din oraș.

Apoi Revin a scos o listă cu ședințele care urmau să fie ținute de diferite organizații științifice. Mi-a spus :

— John, la aceste ședințe se vor discuta probleme care îi interesează pe unii din prietenii mei și ar dori să capete copii după procesele verbale încheiate la ședințe. Te rog să fii precaut, deoarece unele din aceste procese verbale sînt secrete. Poți să faci rost de ele, ce zici ?

M-am uitat în jur ca să mă asigur că nimeni nu ascultă și i-am spus :

— Val, depinde ! Voi verifica dacă am dreptul să iau aceste documente pentru consultare, dar e posibil ca eu să nu primesc aprobarea, deoarece multe n-au nici o legătură cu domeniul meu de cercetare. După cum probabil știi, în S.U.A. informațiile secrete se dau numai celor care trebuie să le cunoască. De exemplu, în probleme de cercetare și dezvoltare, firma Melpar trebuie să aibă contracte aprobate de guvern, în care să se specifice expres că salariații ei au nevoie să cunoască informațiile respective. De asemenea, vreau să subliniez că aceste ședințe au avut loc recent sau vor avea loc curînd, așa că rapoartele și celelalte documente s-ar putea să nu fie redactate în forma finală și nu se pot da încă în studiu.

Revin, plin de sine, mi-a răspuns :

— Cunosc toate aceste lucruri, dar eu te plătesc ca să-mi faci rost de materialul respectiv și nu ca să-mi prezinți pretexte și scuze. Trebuie să capăt de la tine un material pe care să-l pot prezenta șefului și acesta să fie convins că tu ești de partea noastră.

— Val, dar materialul pe care ți l-am dat pînă acum nu-i bun ? Care-i părerea șefilor ?

— Da, era material interesant, dar nu era secret.

— Vezi tu, pentru asta trebuie timp, exact cum vă trebuie și vouă cîțiva ani ca să încheiem acel contract comercial de care tot vorbim.

Revin mi-a tăiat-o scurt.

— Ar fi mai bine dacă, în cel mai scurt timp, ai face rost de materialul pe care ți-l cer !

I-am răspuns la fel de dur.

— Treaba asta-i periculoasă și am nevoie de mult ajutor din partea voastră dacă dau de dracu. Vreau să fiu sigur că voi putea părăsi țara și să am, totodată, siguranța că voi primi o slujbă corespunzătoare în Rusia, în cazul în care voi fi nevoit să-mi părăsesc țara. Am scos un plic și i l-am dat. Poftim fotografiile pentru pașaport. Le-am făcut recent. Sper să fie bune.

— Dacă tot am început să vorbim de asta, a intervenit Revin, pot să-ți spun că șeful a început să se gîndească la drumul pe care va trebui să-l urmezi pe timpul fugii. Mi-a spus că ți se vor da pașapoarte, buletin de identitate, bani și alte documente, încît să poți părăsi țara dacă-i nevoie. Mai pot să-ți spun că oameni de-ai mei, care se află în diferite țări ale lumii, te vor ajuta în această acțiune.

— Ai spus pasapoarte, voi avea nevoie de mai multe ?

— Da, a răspuns Revin. Va trebui să ai și un pașaport dominican. Deci, vreau ca să te duci la un fotograf dominican și să-ți faci trei poze. Trebuie făcute în Santo Domingo, astfel încît mărimea și hîrtia să fie originale. Șeful a hotărît,

întrucît mergi des pe acolo, să folosim Republica Dominicană ca escală pentru fuga ta. De asemenea, o să aranjăm să te scoatem din țară cu vreun submarin sau cu un vapor, deoarece țărmul mării nu este prea bine păzit.

Am fost pur și simplu uimit de ce-mi spunea și i-am dat un răspuns măgulitor pentru el.

— Văd că te gîndești la toate. Sînt fericit că lucrez cu tine și nu cu un altul mai puțin abil. S-a simțit flatat.

— Și cu tine, John, e ușor de lucrat, deoarece ești un om realist și nu un american prost. S-a aplecat puțin în față și mi-a spus : Am niște bani pentru tine. O să ți-i dau mai tîrziu. Dacă vei pune mîna pe ceva cu adevărat bun o să-ți aduc mai mulți data viitoare. Și de data asta sînt destul de mulți !

Am terminat cu servitul mesei, am plătit și ne-am dus la garderobă. Garderoba era cu autoservire și cînd ne îndreptam spre colțul unde ne erau hainele, Revin mi-a înminat un plic voluminos, pe care l-am ascuns repede în buzunar.

Ne-am dus la mașină, iar Revin mi-a cerut să-l las aproape de locul unde era parcată mașina lui. L-am lăsat la vreo patru străzi de Stone House Inn.

Cînd m-am întîlnit cu agenții F.B.I., aceștia și-au manifestat interesul față de planul „fugii" mele și erau intrigați de ce Revin mi-a dat mai mulți bani.

Ori de cîte ori le dădeam bani ei mă întrebau rîzind : „Și restul ?". Eram tentat să pun de la mine 39 de cenți ca să-i fac să-și bată capul puțin.

Intr-o seară plăcută și senină m-am dus la magazinul popular din Alexandria, Virginia. Era ora 8,30.

Imi parcasem mașina cu vreo trei străzi mai departe de magazin și observasem cu grijă străzile din jurul locului de întîlnire. Am intrat în magazin și m-am dus la secția de ziare și reviste. Am răsfoit aproape toate revistele așteptîndu-l pe Revin.

In cele din urmă a apărut. A intrat în magazin și s-a dus la un alt raion unde a făcut niște cumpărături. Privirile ni s-au întîlnit în clipa în care ieșea pe ușă. Instrucțiunile lui

îmi cereau să aștept un minut și apoi să plec pe drumul stabilit dinainte. Am plecat din magazin exact la un minut după Revin și am luat-o spre dreapta, străbătînd o distanță destul de mare prin inima zonei comerciale a orașului Alexandria. Am cotit-o la stînga, pe cea de a doua stradă care intersecta drumul pe care mergeam eu. Acolo l-am văzut pe Revin privind în vitrina unui magazin de îmbrăcăminte. In timp ce traversam strada el s-a apropiat de mine. Ne-am plimbat împreună pe strada aceea foarte întunecoasă, unde, doar din loc în loc, se găsea cîte un bec cu lumină palidă. Trotuarele făcute din cărămidă, probabil de pe vremea cînd S.U.A. mai erau o colonie engleză, erau pline de gropi. După ce am parcurs o bună bucată de drum, Revin mi-a spus :

— Am să-ți spun cînd să-mi dai pachetul. Să nu scoți o vorbă ! Aveam asupra mea două pachete. In unul erau 7 role de film și un portmoneu cu o felicitare, iar în celălalt pachet aveam revistele cumpărate în seara aceea. Pe cînd treceam printr-o zonă foarte întunecoasă, cu foarte mulți copaci, Revin mi-a șoptit cu o voce răgușită :

— Dă-mi pachetul. Acum dă-mi-l !

I-am dat pachetul cu mîna stîngă. Totdeauna mergeam în dreapta lui ca să am brațul drept liber pentru cazul în care aș fi fost nevoit să acționez rapid.

După ce i-am dat pachetul, mi-a șoptit :

— Foarte bine, John, parcă ai fi de meserie.

Am zîmbit, în ciuda voinței mele, cînd am auzit că mă laudă și am luat-o spre dreapta, îndreptîndu-mă spre locul unde aveam parcată mașina.

El a luat-o spre stînga și a dispărut în umbră.

Ziua următoare am avut o întîlnire cu cei de la F.B.I. Foloseam un cod prin care fixam locul, timpul și amînarea sau contramandarea întîlnirilor. Supravegheam cu mare atenție zona în care urma să avem o întîlnire și schimbam destul de des cartierul în care ne întîlneam. Agenții își luau notițe în timp ce eu prezentam verbal raportul despre modul în care au decurs întîlnirile cu Revin. Apoi le dădeam toate infor-

mațiile scrise de mine. Astfel că rușii n-ar fi găsit nimic asupra mea sau acasă, în cazul în care aș fi fost percheziționat.

23 mai. Din nou Revin a ales pentru intîlnirile noastre un loc în apropierea statului Virginia, la motelul Hospitality House, din Arlington.

Ca de obicei, am ajuns mai devreme. Existau două blocuri în apropiere și m-am gîndit că dacă aș lăsa mașina la capătul celălalt al locului de parcare le-aș crea celor de la F.B.I. posibilitatea să mă fotografieze împreună cu Revin. Chiar dacă am pleca în altă parte, tot ar putea face cîteva clișee. Studiam, pe atunci, meseria de spion și mă pregăteam dinainte pentru fiecare intîlnire. Voiam să nu-mi scape nimic care ar fi fost de folos F.B.I.-ului pentru a da o lovitură serioasă spionajului făcut de ambasada sovietică. Nu trecea o zi în care să nu mă gîndesc sau să nu studiez probleme legate de spionaj și contraspionaj. Mi-a plăcut întotdeauna să duc o treabă pînă la capăt, și-mi dădeam seama că lipsa de instruire poate fi învinsă printr-o muncă intensă, așa cum am făcut în tinerețe. Pregătirea profesională m-a ajutat enorm. Eram capabil să analizez o problemă sau o situație și apoi să trag o concluzie sau să dau un răspuns. Mă sprijineam pe agenții F.B.I. care mă îndrumau și sfătuiau, așa că puteam evita capcanele. Ei erau de meserie, iar eu amator.

Am mers pe jos vreo sută de metri, pînă la intrarea în hotel. Era ora 7 seara.

Din nou vremea era frumoasă. In ce mă privește eram puțin îngrijorat de ce o să zică Revin privitor la calitatea, cantitatea și conținutul filmului transmis rîndul trecut. In timp ce intram în holul hotelului mă întrebam dacă vreunul din colegii lui Revin nu m-a urmărit pe cînd mă apropiam de hotel. Il așteptam pe Revin și mă uitam atent la celelalte persoane care stăteau în holul hotelului, întrebîndu-mă dacă printre ele nu erau și agenți ai F.B.I.-ului. N-am să știu lucrul ăsta niciodată.

M-am hotărît să mă plimb prin hol, sperînd să-l zăresc pe Revin cînd se apropie de hotel. Pe cînd treceam pe lîngă

o ușă laterală l-am zărit apropiindu-se de ușa de la intrare, iar eu m-am grăbit să-mi reiau locul. Revin s-a apropiat de ușă, apoi s-a întors imediat și s-a înapoiat la locul de parcare. M-am dus din nou la ușa laterală și l-am văzut la colțul străzii, cu spatele spre hotel și cu o țigară în mînă. Am ieșit să-l salut. In felul acesta lăsam impresia că nu știam prea multe despre activitatea de spionaj și că nu eram agentul instruit pe care-l suspecta el.

— Salut, Val ! i-am spus eu, în timp ce mă apropiam de el.

S-a întors și mi-a zîmbit.

— Salut, John ! Aștepți de mult ?

— De vreo cincisprezece minute. Stăm aici ?

— Da ! Mai cerceta încă împrejurimile și părea să fie satisfăcut că nimeni nu-l urmărea. Hai să intrăm. Cred că ăsta e loc sigur.

Am comandat o masă destul de simplă și ne-am petrecut majoritatea timpului cu un curs de spionaj. Revin era profesorul, iar eu elevul.

— Am ales cîteva ascunzători pe care urmează să le folosești de acum înainte ca să-mi transmiți filmele, mi-a spus Revin.

— Adică ? Ce sînt ascunzătorile ?

— Sînt niște locuri dinainte stabilite unde lași materialul pe care ai să-l transmiți. Ascunzătorile le folosim pentru apărarea ta. Ele elimină o serie de neplăceri în cazul în care unul dintre noi este urmărit. Am pregătit o mică schiță ca să-ți arăt cum se folosesc acestea. Prima ascunzătoare este lîngă un copac. Bagi filmul într-un bidonaș de bere și pui bidonașul la rădăcina copacului.

L-am întrerupt.

— Pot folosi un bidonaș de coca-cola, pentru că eu nu beau bere ?

— Folosește orice fel de bidonaș vrei. Pe mine nu mă interesează bidonașul. Copacul se află lîngă Hyde Field, un mic aeroport, nu prea departe de casa ta. Știi unde-i Hyde Field ?

— Da! Tata avea brevet de pilot și de multe ori închiria cîte un avion de la acest aeroport.

Revin a scos o bucată de hîrtie pe care era o schiță a locului respectiv.

— Acesta-i locul. Vezi punctul de aici? El reprezintă copacul, iar asta-i poteca care trece prin apropierea lui. Vreau să pui bidonașul acolo și să-l acoperi cu frunze și cu pămînt ca să nu fie observat de cei care trec prin apropiere. Vezi ca bidonașul să nu fie nou, mai turtește-l și tu puțin! Dacă bidonașul e prea nou atrage imediat atenția, înțelegi? Copacul e cam la 800 de metri de cabina telefonică ce se află lîngă ultimul hangar. Pricepi ce-ți spun eu?

— Da, desigur! Insă nu-mi place de loc ideea, deoarece lăsind tot filmul acolo s-ar putea să-l găsească cineva, să-l dea poliției și îți dai seama că m-am ars.

— Nu-ți fă griji în privința asta. In cel mult o oră din momentul în care ai pus filmul în ascunzătoare o să-l ridic de acolo, așa că n-are de ce să-ți fie frică. Acum mai am să-ți spun ceva. In Clinton, Maryland, există o cabină telefonică, cam la vreo 12 minute de mers cu mașina de la punctul pe care ți l-am arătat mai înainte. E situată în fața magazinului de zarzavaturi și fructe al lui B. K. Miller. Imediat ce ai ascuns bidonașul lîngă copac te duci la această cabină telefonică. Pe pagina 135 a cărții de telefon a comitatului Columbia, în partea de jos a paginii, vei scrie un număr de telefon care să se termine cu trei zerouri. Acesta va constitui pentru mine dovada că tu ai pus materialul în ascunzătoare. După ce ai făcut chestia asta te duci acasă. Bidonașul respectiv o să-l plasezi lîngă copac în jurul orei 11,00 seara, în ziua pe care eu am să ți-o indic imediat. Dimineața următoare te duci la stația de benzină Shell, de pe drumul Allentown, în apropiere de intersecția cu drumul Temple Hills. Acolo este o altă carte de telefon a comitatului Columbia și te uiți la pagina 235. Dacă este scris un număr de telefon terminat cu trei zerouri înseamnă că eu am luat filmul, dacă nu, întoarce-te în cea mai mare grabă la ascunzătoare și ridică materialul. Acum, te rog, să-mi repeți toate instrucțiunile.

Am repetat tot ce mi-a spus și i-am pus și cîteva întrebări. Părea să fie mulțumit de felul în care am reținut toate aceste instrucțiuni complicate.

— Vei pune în practică acest procedeu în seara zilei de 2 iunie. Bagă de seamă să te verifici dacă nu cumva ești urmărit. Doresc să faci rost de informațiile pe care ți le-am cerut și, mult mai important, vreau să-mi faci rost de informații privitoare la satelitul Surveyor. Cred că se mai numește și „proba lunii, Surveyor".

A mai adăugat și alte materiale despre care nu pot nici măcar să pomenesc, deoarece au atingere cu apărarea națională și cu programul nostru de cucerire a cosmosului. (Revin nu știa că pe 5 și 6 mai fusesem la Pittsburgh la o conferință ultrasecretă, la care se discutase despre o nouă tehnologie a aliajelor și despre tendințele noi în cercetarea și folosirea aliajelor pentru tehnica de luptă utilizată în Vietnam. Eu fusesem și în Canada ca să discut posibilitatea unor afaceri legate de echipamentul folosit pentru protejarea oamenilor aflați în cabinele spațiale. In timp ce mă aflam în Canada am fotografiat ambasada sovietică de acolo. Ulterior i-am spus lui Revin că am fost în Canada, deși niciodată nu i-am pomenit nimic despre conferința de la Pittsburgh.)

Revin a fost foarte categoric.

— John, vreau să capăt aceste informații! Dă-ți silința și procură-le.

Apoi, el mi-a descris zona în care urma să fie a doua ascunzătoare.

— Următoarea ascunzătoare pe care o vei folosi se află la intersecția drumului Gardner cu șoseaua Maryland nr. 373. O vei folosi pe data de 20 iunie, la ora zece seara. Vei folosi aceleași cabine telefonice, dar de data asta să scrii numărul de telefon pe marginile galbene, același număr și folosești același procedeu.

Revin și-a aprins o țigară. Intr-adevăr, în seara asta a avut de lucru. Imi dădeam seama cît de repede mă împingea pe

drumul pe care voia. La fiecare întîlnire mă învăța noi procedee.

— Vreau să-ți spun exact unde va fi această ascunzătoare. La intersecția șoselei 373 cu drumul Gardner, cum vii dinspre șoseaua Indian Head, este un gard de sîrmă ghimpată. Te duci pe lîngă gard pînă ajungi la un stîlp de telegraf. Acolo va fi ascunzătoarea. Poți să lași mașina undeva și să urci pe jos dealul pînă în dreptul stîlpului unde urmează să lași bidonașul. Să nu uiți să-l acoperi cu frunze. Apoi, pe data de 28 iunie, vom avea altă întîlnire. Nu face să ne mai întîlnim la restaurante de acum încolo. E mai sigur dacă nu ne mai întîlnim direct și n-are nici o importanță lucrul acesta din moment ce tu îți vei primi banii.

Mi-a spus cum o să procedăm la următoarea întîlnire. Intîlnirea avea să aibă loc într-un cartier unde se găsește un șantier de construcții. Intîlnirea se va desfășura sub forma unei plimbări obișnuite.

Am adus vorba din nou de pașapoarte.

— Val, ce se mai aude cu pașapoartele și cu planul fugii mele? Mă preocupă mult problema aceasta.

— Da?! După ce îmi vei aduce fotografiile dominicane, vei putea pleca în Rusia oricînd. O să mă îngrijesc eu ca să fie accelerată treaba la Moscova. Șeful a spus că, oricum, ar fi bine să vii în Rusia, după ce o să mai lucrezi cu mine un timp aici. Tu poți să-i ajuți pe savanții noștri în mai multe feluri și o să-ți placă viața la Moscova.

M-am uitat la el foarte contrariat și l-am întrebat:

— Dar ce fac cu nevasta și cu copiii? Ii iau și pe ei cu mine?

— Părerea mea este că acest lucru e foarte dificil. Ei n-au să pățească nimic dacă rămîn aici. Inainte de a pleca poți să le lași destui bani, sau dacă nu le poți lăsa dinainte fiind presat de timp, le trimiți după aceea. Guvernul țării mele are să se ocupe de această problemă minoră. La Moscova te prezint unei rusoaice frumoase, ca să nu-ți fie urît seara. O să mă îngrijesc ca să fii pus în legătură cu cei mai

de seamă oameni de știință. Cunosc o profesoară foarte drăguță care te va învăța limba rusă. Da, o să-ți placă Rusia, te asigur.

Am mai discutat despre cîteva informații pe care voia să le obțină și m-a întrebat dacă n-aș putea să-i fac rost de unele informații privitoare la biografiile oamenilor de știință și ale inginerilor care urmează să plece în U.R.S.S. I-am spus că o să-mi dau toată silința ca să-i procur datele cerute.

După ce am terminat masa și lecția de spionaj, am plecat spre locul de parcare discutînd banalități.

Revin mi-a recomandat să cumpăr o hartă Gulf a regiunii Washingtonului, deoarece aceasta este cea mai detaliată dintre toate hărțile orașului. Mi-a spus că o să am nevoie de ea ca să localizez ascunzătorile. (F.B.I.-ul mi-a recomandat, de asemenea, să cumpăr harta Gulf, ca fiind cea mai bună.)

Revin m-a întrebat dacă n-aș putea să-i dau un exemplar din cartea mea „Imbrăcăminți anorganice pentru temperaturi înalte". Mi-a spus:

— Am văzut exemplarul pe care i l-ai dat dr. Stupar și am găsit cartea foarte interesantă. Mi-ar place să am și eu un exemplar. Dr. Stupar a spus că oamenii noștri din Academia de științe au găsit cartea plină de date noi și foarte ușor de citit.

— Mă flatează comentariile tale. Am un exemplar în mașină și dacă îți face plăcere poți să-l iei pe ăla. Vrei să ți-l dau cu autograf?

— Nu. E mai bine să nu fie scris numele tău pe nici un lucru care-mi aparține.

Am deschis portbagajul și am scos cartea. Copertile erau colorate în oranj aprins și în galben. Revin s-a uitat la ea și m-a întrebat:

— N-ai ceva cu ce să o învelesc? S-ar putea să-i fie recunoscută coperta. I-am dat o listă de prețuri de la Chemprox cu care bineînțeles că nu putea să o învelească ca lumea. Apoi, mi-a venit o idee. I-am luat cartea din mînă, am scos supracoperta și am întors-o, încît cartea părea îmbrăcată în hîrtie albă. I-am dat-o înapoi și i-am luat lista de prețuri pe

care am aruncat-o în portbagaj. El a fost încîntat de ce am făcut și mi-a zis :

— John, tu ai cap ! O să facem treabă bună amîndoi și o să am grijă să te apăr de toate neplăcerile.

In timp ce ne despărțeam, Revin mi-a spus că ar fi bine să fac o recunoaștere a locurilor unde se găsesc ascunzătorile.

Agenții F.B.I.-ului erau foarte atenți în timp ce le prezentam detaliile în legătură cu modul de întrebuințare a ascunzătorilor. Interesul sovieticilor față de programul nostru spațial îi îngrijora foarte mult pe cei de la F.B.I. S-a hotărît ca să nu i se furnizeze lui Revin nici un fel de informații, oricît de inofensive ar fi acestea, în legătură cu planurile noastre spațiale. S-a hotărît ca să pregătim unele informații pentru ascunzătoarea ce urma să o folosesc pe 20 iunie. Trebuia să microfilmez cîteva rapoarte extrem de lungi. Mi-au trebuit ore întregi ca să fac aceste microfilme. M-am convins că viața de agent dublu nu-i de loc ușoară.

In luna iunie am plecat din nou în Canada, de data aceasta la Toronto, la sediul Cercetărilor medicale canadiene. In noaptea de 20 iunie, după ce m-am întors, am pus materialul microfilmat în ascunzătoarea de la intersecția lui Gardner Road și șoseaua 373, am făcut semnul convenit în cartea de telefon din Clinton și am plecat acasă. A doua zi dimineața am verificat cealaltă cabină telefonică și am aflat că Revin ridicase bidonașul în care se găseau cinci role de film de 35 mm.

Apoi, la 28 iunie, conform planului, am mers cu mașina pînă la intersecția șoselei Chillum cu strada 16, ca să-l întîlnesc pe Revin. Se înnorase și vedeam cum se apropia ploaia. Mi-am luat haina de ploaie. Intîrziasem puțin. Era un fapt puțin obișnuit, iar Revin, care mă aștepta la colțul străzii, mi-a spus că era îngrijorat. Am vrut să ne plimbăm, dar a început să plouă cu găleata. Revin n-avea de ales. Am fugit la mașină. Era foarte nervos, și în plus știam că materialul pe care i-l dădeam nu era de calitatea pe care el o dorea, fiind deci foarte posibil ca el să mă suspecteze. De fapt, mi-a spus :

— John, nu înțeleg de ce materialul pe care-l obții tu nu poate fi fructificat. E interesant, dar șeful meu mi-a spus că, în realitate, noi nu aflăm nimic nou din el. De ce nu faci rost de material mai bun, așa cum ne-ai promis ? Se pare

că ne servești numai scuze și pretexte, niciodată însă nu ne dai informațiile de care avem nevoie. Eu i-am răspuns:

— Val, pentru treaba asta mai am nevoie de puțin timp. Eu nu mă pot repezi la un dosar secret și să mă servesc din datele aflate acolo. Ți-am cerut chei să deschid niște broaște și tu nu mi-ai făcut rost de ele. Ai pierdut niște informații excelente, iar acum ocazia aceasta e irosită.

Ne-am îndreptat cu mașina spre College Park, Maryland, pe o rută foarte întortocheată și, în cele din urmă, am ajuns pe bulevardul Baltimore la Calvert House Inn. Am parcat mașina în spatele localului și apoi am fugit repede înăuntru.

Ploua încă și Revin era ud pînă la piele. Inăuntru el mi-a spus că are bani pentru mine și mi-a arătat locul viitoarei ascunzători. De asemenea, m-a informat că se mutase împreună cu soția lui Alexandra și cu fetița, care avea doar trei ani, într-un apartament din Silver Spring. Inainte locuise pe strada 16. Era foarte fericit că reușise să se mute.

— John, mi-a spus el, avem acum și bazin de înot, și aer condiționat. E minunat. Vreau să zic că viața e minunată. E așa de plăcut să înoți, apoi să mergi într-o cameră răcoroasă și să urmărești programele de la televiziune.

Imi dădeam seama că se obișnuia și-i plăcea din ce în ce mai mult modul nostru de viață. Doream să pun capăt eforturilor pe care le făcea ca să-și îndeplinească sarcinile K.G.B. Cum aflam din ce în ce mai multe lucruri despre acțiunile K.G.B.-ului în întreaga lume, atît din instruirea mea la F.B.I., cît și din propria mea lectură, a început să-mi displacă Revin. Era un fel de schizofrenie, dacă vreți să-i spuneți așa, îmi plăcea ca om, dar îl uram pentru ce făcea. L-am întrebat dacă vrea să-i dau și lui o parte din banii care mi i-a înmînat, iar el mi-a răspuns că nu-i nevoie, deoarece el își luase deja partea lui, iar banii care mi i-a dat sînt numai ai mei.

Cînd m-am întors la mașină mi-a dat un alt pachet de bancnote de cîte douăzeci de dolari. A adăugat că în cazul

în care fac rost de informații ceva mai bune avea să-mi dea sume de bani mult mai mari decît miile de dolari pe care mi le-a dat deja.

Cînd m-am întîlnit cu agenții F.B.I., aceștia au fost încîntați de banii pe care-i primisem, dar le era teamă că se apropia timpul cînd nu vom mai putea să-i furnizăm informații lui Revin și acesta va deveni bănuitor, îl va cuprinde panica. S-ar putea să devină periculos dacă își va da seama că îmi bat joc de el, lucrînd pentru F.B.I.

Două săptămîni mai tîrziu, pe 12 iulie, un fost locotenent-colonel din armata S.U.A. a fost arestat pentru că vindea secrete militare rușilor. Ziua următoare s-a aflat că Frank Mrkva, un curier al Departamentului de Stat, era agent dublu. El fusese contactat de doi diplomați cehi pentru a-l atrage în activitatea de spionaj, iar Mrkva plasase un microemițător în biroul unui înalt demnitar din Departamentul de Stat. Se părea că S.U.A. începuse o campanie intensivă împotriva acțiunilor de spionaj desfășurate de spionii țărilor de dincolo de cortina de fier. Am observat din ziare că și în alte țări erau demascați din ce în ce mai mulți spioni sovietici. Circulau zvonuri că generalul Vladimir Semiceastnii, șeful K.G.B., avea necazuri din cauza spionilor săi, care erau prinși puțin cam prea repede.

Ascunzătoarea folosită de noi pe data de 20 iulie a fost interesantă pentru faptul că i-a cauzat lui Revin mai multă grijă decît oricare altă acțiune anterioară. Cu această ocazie el a fost fotografiat în timp ce se afla în cabina telefonică și căuta la pagina 135 numărul prin care eu îl anunțam că pusesem materialul în ascunzătoarea de pe drumul Cool Springs, din Adelphi, statul Maryland. Această fotografie a fost publicată în ziare cu ocazia demascării lui Revin.

In acest caz eu trebuia să plasez bidonașul cu materialul informativ lîngă o plăcuță pe care scria: „Nu aruncați gunoaie", dar în locul respectiv se găseau două astfel de plăcuțe, la o distanță de o sută cincizeci de picioare una de alta. In loc să pun bidonașul cu microfilme lîngă plăcuța care mi-a fost indicată, eu l-am pus lîngă cealaltă, care era ascunsă în

tufișuri de măceș și spini. (Ulterior am aflat că Revin și-a zgîriat mîinile încercînd să găsească bidonașul.)

După ce Revin a recuperat materialul informativ, a trebuit să facă un semn în cartea de telefon din cabina telefonică aflată la intersecția șoselei Riversdale cu bulevardul Baltimore. Cabina se afla în fața unui restaurant. Am verificat, pe la miezul nopții, cartea de telefon și am aflat că luase cutia.

La 29 iulie, am plecat la Santo Domingo. Am ajuns spre prînz și m-am îndreptat spre hotelul Embajador. Impreună cu Bill Slaughter ne-am întîlnit, în zilele care au urmat, cu dominicani care ocupau poziții înalte în administrația țării lor. Am discutat probleme de afaceri și tehnice legate de dezvoltarea, în primul rînd, a agriculturii, incluzînd însă și activități industriale și de turism.

Intr-o zi m-am dus la un mic atelier de pe strada Isabela La Catolica din cartierul El Conde. Străzile înguste din această parte a orașului gemeau de mulțimea oamenilor, motocicletelor și bicicletelor. In cea mai bună spaniolă a mea am cerut să mi se facă „șase fotografii pentru pașaport" și, după puțină ciondăneală, cei din atelier m-au fotografiat. Ulterior am aflat că șeful poliției ordonase să se facă investigații amănunțite pentru a se afla cine se găsea în spatele acestui cuib de falsificatori de acte. Cîțiva dominicani care intraseră în S.U.A. cu vize false fuseseră deja trimiși înapoi în Republica Dominicană.

Aceștia au fost anchetați în scopul de a se afla dacă exista vreo legătură între falsificatori și străinătate.

Pe 15 august, într-o luni, m-am întîlnit cu Revin la ora 8,30, într-un magazin din centrul comercial Shirlington. M-am dus spre secția unde se vindeau reviste și foarte curînd Revin s-a apropiat de mine.

— Hello, John, hai să ne plimbăm puțin, mi-a spus el.

Am plătit pentru reviste și ne-am îndreptat în josul străzii, unde Revin mi-a arătat un restaurant, China Inn, aflat pe strada Randolph. Cînd am intrat în restaurant, Revin a comandat o cafea, iar eu am cerut un cîrnat și o coca-cola.

I-am dat imediat fotografiile pentru pașaport. A început să facă aprecieri.

— John, arăți ca un adevărat sud-american. Cred că-s bune, chiar foarte bune. Și acum să ne ocupăm puțin și de afaceri. Ultimul material a fost ceva mai bun, dar eu vreau ceva și mai bun. Filmele sînt excelente realizări tehnice. Intr-o zi, poate, îmi vei arăta cum poți lua atîtea vederi, sute și sute de imagini, și toate sînt perfecte. M-au impresionat, în special, fotocopiile după proiectele acelea, se văd toate detaliile! Ai făcut niște fotocopii excelente. Cum ai reușit acest lucru?

— Am pus aparatul pe trepied și l-am fixat bine. Apoi am schimbat obiectivul cu un teleobiectiv. Asta-i totul. Nimic deosebit.

— Uite, John, asta-i o listă pe care sînt trecute cîteva din informațiile de care am nevoie. Memorează-le și apoi dă-mi lista înapoi.

In timp ce eu studiam lista, el își bea cafeaua. Cerea niște informații de o importanță vitală. Știam că n-am să pot obține nici măcar una din informațiile respective. I-am dat lista înapoi și i-am spus:

— Informațiile respective îmi cer timp ca să intru în posesia lor și e foarte posibil ca pe unele dintre ele nici măcar să nu le obțin. Dar am să fac tot ce-mi stă în putință.

— John, luna trecută îți cumpărasem un mic cadou de ziua ta de naștere. Am uitat să ți-l dau atunci. Sper că n-ai să mă refuzi și o să-l primești acum.

Mi-a dat o cutie mică în care se găsea un portmoneu, făcut în Franța, din piele de aligator. I-am mulțumit și am început să discutăm despre altceva.

— John, mă întreb dacă tu n-ai putea merge mai des pe la Pentagon și să-ți vizitezi prietenii din instituțiile guvernamentale. Imi dau seama că cunoști multă lume și pe mine m-ar interesa ce discută oamenii aceștia. Mă interesează ce păreri au despre anumite probleme științifice — probleme importante — și despre războiul din Vietnam. Aș dori să faci rost de un magnetofon și să înregistrezi conversațiile sau

să te întorci acasă și să repeți în fața microfonului tot ce ai discutat cu astfel de persoane.

Eram uimit. Îmi dădeam seama că ăsta era sfîrșitul. El mă trăgea din ce în ce mai la fund.

— Val, eu nu mă pricep la magnetofoane. Ce fel de magnetofon să-mi cumpăr ?

A scos o notiță și mi-a zis :

— Ai aici o notă cu două tipuri de magnetofoane pe care le poți procura foarte ușor. Ai grijă ca viteza să fie fixată la 1 7/8 și folosește bandă cu trei piste.

I-am spus că am nevoie de bani ca să-mi cumpăr magnetofonul, mai ales că după călătoria în Republica Dominicană rămăsesem lefter.

M-a privit supărat.

— În definitiv, ți-am dat bani destui ! Nu-mi veni cu chestii de astea. Cumpără un magnetofon și pregătește materialul. Să fii gata să mi-l dai pe șase septembrie.

— Bine, am să mă străduiesc.

Mă gîndeam să evit o ceartă, cel puțin în seara aceea.

— Am niște hărți, a continuat el. Cînd le vei studia îți vei da seama că locul ascunzătorilor e plasat în zone mai complicate.

Hărțile erau destul de complicate, iar schița cu locul ascunzătorii era desenată cu mîna de către Revin pe hîrtie milimetrică de 3/5.

El mi-a spus că următoarea ascunzătoare, unde aveam să las materialul pe data de 25 august, se găsea la Neelsville, un orășel destul de departe de Washington. Orășelul era foarte aproape de Germantown, locul unde își are sediul Comisia pentru energia atomică. Revin trecea adesea pe acolo făcînd vizite dr. Glen Seaborg, președintele A.E.C.

Revin mi-a spus că e prieten bun cu dr. Seaborg, că fuseseră împreună într-o călătorie cu avionul, traversînd S.U.A. de la est la vest, și că își făceau reciproc vizite. Era evident că în timpul unei astfel de vizite el observase locul respectiv. Materialul trebuia să fie plasat lîngă un indicator de direcție.

Altă ascunzătoare, pe care trebuia să o folosesc pe data

de 6 septembrie, se găsea destul de departe, tocmai în Virginia, în apropierea intersecției drumurilor naționale 641 și 636. Locul ascunzătorii era lîngă buturuga unui copac foarte gros. Regiunea respectivă era împădurită și foarte slab populată.

Am trecut în revistă detaliile fiecărei ascunzători și a cabinelor telefonice legate de ele. Cabinele telefonice se găseau în diferite puncte ale orașului. Mi-a spus că ne vom mai întîlni să luăm masa împreună tocmai în Virginia.

Urma să-l întîlnesc în fața cinematografului Jefferson din Falls Church, Virginia. A fost stabilită și ziua, 28 septembrie, iar ca o alternativă 5 octombrie.

Mi-a trebuit o zi întreagă ca să verific locurile ascunzătorilor și ale cabinelor telefonice. Erau atît de împrăștiate că a trebuit să străbat peste o sută de mile pînă să găsesc toate locurile indicate în schițe.

Apoi, pe 25 august, am lăsat ultimul material pentru Valentin Alexeievici Revin și pentru șefii lui din K.G.B. Zona în care se găsea ascunzătoarea era pustie și mi se părea foarte periculoasă.

Locul primei ascunzători era pe un drum noroios. Am acționat rapid și am plecat de acolo cît am putut de repede. Țineam pistolul încărcat, gata pentru orice eventualitate. Am ieșit din zona respectivă și m-am simțit mult mai bine pe șoselele asfaltate. Am continuat drumul pînă la Gaithersburg, Maryland, unde am făcut semnul convențional într-o cabină telefonică de lîngă All States Inn. În cele din urmă, am străbătut și ultimele 46 de mile care mă despărțeau de casă. În dimineața următoare m-am dus la restaurantul Schulers ca să văd dacă ascunzătoarea fusese golită. Luase materialul !

Marți, 1 septembrie, la ora 6,30 după-masă, am primit un telefon de la agentul F.B.I. cu care lucram de atîta timp.

— S-a terminat, mi-a spus el. N-au să mai aibă loc alte întîlniri cu Revin, nici materiale, nici ascunzători etc.

Surprins și uimit, l-am întrebat :

— Ce s-a întîmplat ? De ce îmi vorbești direct de astfel de probleme ?

A continuat foarte calm.

— Valentin Revin a fost declarat persona non grata de către Departamentul de Stat. S-a oprit așteptînd ca eu să zic ceva, dar eram prea șocat ca să vorbesc. Apoi, cu o voce mult mai caldă, mai puțin oficială, mi-a spus : John, vei citi despre chestia asta în ziarele de mîine. S-a terminat, s-a terminat, înțelegi ce-ți spun eu ?

Mi-am revenit și l-am întrebat :

— De ce ai făcut treaba asta ?

Mi-a spus din nou cu o voce rece, oficială :

— Departamentul de Stat l-a declarat pe Revin persona non grata. Apoi a continuat cu o voce ceva mai caldă. John, o să te caut curînd. Există doar un singur lucru pe care aș dori ca tu să nu-l faci. Nu spune nimănui că ai avut vreo legătură cu această acțiune. Știu că în oraș există oameni care cunosc că ai lucrat pentru noi, dar sperăm că aceștia să-și țină gura. Și, în general, aș vrea să înțelegi că trebuie să rămîi un anonim.

Mă uitam la raportul pe care-l pregăteam pentru Revin și apoi m-am uitat la grămada de rolfilme pe care le cumpărasem în ziua aceea pentru a le folosi în etapa care urma. În cele din urmă, am spus foarte încet :

— Înțeleg, da, înțeleg.

Agentul mi-a spus :

— Trebuie să te las că am treabă. Nu uita că foarte curînd o să te caut din nou. La revedere !

Am repetat și eu „la revedere" și, foarte încet, am pus telefonul în furcă și m-am așezat pe un taburet. Gîndul se ducea mult în urmă. Îmi suna în urechi vocea lui Revin care îmi spunea : „Dacă se va dovedi că ești agent al S.U.A., cariera mea va fi ruinată". Simțeam un gol în stomac și gîndul îmi fugea de la un fapt la altul, reamintindu-mi de experiențele trăite în compania lui Revin și a celorlalți ruși : Butenko, Stupar, Izvekov, Malinin și Zorov. Toți vor afla că i-am mințit.

Mă uitam la servieta de piele tip diplomat, pe care o luam întotdeauna cu mine în mașină ca să o dau lui Revin

într-un moment cînd acesta ar fi fost teribil de furios. Voiam să mă folosesc de această servietă cum se folosise el de ceasul Omega. Îmi dădeam seama că cheltuisem pe degeaba 42 de dolari. Mă gîndeam la filmele cu James Bond, cu sfîrșitul plin de suspens, care nu se asemăna de loc cu cel al cărui erou eram eu. Mi-am amintit apoi că toți sovieticii văzuseră filmul „Din Rusia, cu drag..." și că le plăcuse foarte mult la toți.

Mi-am reamintit că agenții F.B.I. mi-au spus că sfîrșitul nu e departe, deoarece Revin mă presa prea mult ca să-i fac rost de documente ultrasecrete. Agenților F.B.I. le era teamă ca Revin să nu devină prea bănuitor și să ia măsuri.

Apoi, m-am gîndit la dr. Stupar. Dr. Stupar era acum șeful secției de metalurgie a Institutului de tehnologie străină, cu sediul în Dnepropetrovsk, un oraș din Ucraina. Dr. Stupar era, fără îndoială, cel care răspundea de studierea materialului pe care eu îl dădeam lui Revin, deoarece o parte din acest material se referea la metalurgie. Cariera acestuia va fi, de asemenea, compromisă. Am stat liniștit, fără să mă mișc, mai mult de o oră. Niciodată nu m-am simțit atît de mizerabil.

Această cădere mi-a adus lacrimi în ochi. Stăteam și priveam cu ochii încețoșați de lacrimi documentul la care lucram.

Ziua următoare m-am dus la d-nii Highberger, Flaer și Malyevac de la Laboratorul de arme navale din Dahlgren, ca să discut cîteva idei pe care le aveam în legătură cu obținerea de aliaje ușoare. Nu știam că știrea răsuflase și îmi vedeam de treabă, încercînd să-mi scot din cap viața dublă pe care o dusesem. Dar nu puteam. Îmi treceau prin cap prea multe idei. Eram curios ce o să scrie ziarele.

În timp ce mă întorceam cu mașina, la ora 2,30, am auzit prima știre oficială despre cazul Revin.

Comentatorul postului de radio spunea : „Un nou caz de spionaj sovietic a fost descoperit la Washington. Valentin A.

Revin, funcționar al Ambasadei U.R.S.S., a fost declarat persona non grata de către Departamentul de Stat. El este acuzat că lua informații științifice cu caracter secret de la un om de știință american. Aceste informații le primea în regiunea din apropierea Washingtonului. Savantul american n-a fost identificat". Comentatorul a subliniat că „eforturile rușilor de a obține informații secrete au fost zădărnicite de către F.B.I.".

Această știre m-a iritat, deoarece reieșea că savantul respectiv era un trădător. Cînd am ajuns în oraș am telefonat F.B.I.-ului și i-am întrebat dacă asta-i tot ce au ei de spus. Dacă așa stau lucrurile, eu o să ies destul de șifonat de pe urma acestei afaceri, mai ales dacă ziarele încep să se ocupe mai intens de cazul în discuție.

Cîteva ore mai tîrziu știrea pe care o transmiteau posturile de radio era completată cu următoarele propoziții: „Diplomatul sovietic a fost demascat de F.B.I. cu ajutorul omului de știință american. Omul de știință american n-a fost identificat, dar se știe că este un om de afaceri local și lucrează ca expert și inginer pentru o corporație industrială".

Seara aceea am urmărit programul de la televizor și am ascultat știrile. Le-am urmărit amuzat. E un experiment deosebit să știi, o dată cel puțin, ce se găsește în spatele unei astfel de știri. Toate ziarele de seară și din dimineața următoare aveau articole și știri care purtau ca titlu: „Statele Unite au expulzat pe consilierul științific adjunct al ambasadei sovietice, deoarece era spion", sau „Diplomat sovietic din Washington, acuzat de spionaj, guvernul cere ca acesta să părăsească S.U.A.". Pe prima pagină era fotografia lui Revin în cabina telefonică de lîngă Universitatea din Maryland. Ziarul din Washington, Daily News, scria pe prima pagină: „Spionajul sovietic poartă însemnele romanelor de aventuri, cu ascunzători dinainte stabilite în suburbiile orașului și cu un sistem complicat de legături prin intermediul cărților de telefon din cabinele telefonice".

Articolul pomenea, în continuare, despre anonimul om de știință american.

Pe 3 septembrie, Washington Post prezenta într-un articol foarte lung ceea ce se numea versiunea oficială a cazului:

„Omul de știință, care rămîne anonim, lucrează pentru o firmă particulară, avînd însă și el propriile sale probleme de afaceri. In 1961, acesta a cunoscut la o conferință un funcționar al ambasadei sovietice. Intre cei doi s-a înfiripat o prietenie, iar rusul a început să-i ceară publicații științifice și tehnice. Publicațiile respective nu erau secrete, dar ele nu se găseau la îndemîna rușilor. Omul de știință american a anunțat F.B.I.-ul."

Articolul, semnat de George Lardner, continua să înșiruie multe detalii, acum familiare cititorului.

Două săptămîni mai tîrziu, pe 18 septembrie, s-a adus la cunoștința publicului că în acest caz eu am jucat rolul agentului dublu. Larry Stern și Andrew Glass de la Washington Post au fost cei care au publicat primii un articol despre această problemă. Am fost luat cu asalt de reporteri și ziariști.

Toți doreau detalii. Drew Pearson și Jack Anderson, cu multă artă, puneau cap la cap toate aceste detalii, folosindu-se și de informațiile pe care le culegeau de la cunoscuții lor care ocupau funcții oficiale în stat.

Cam în aceeași perioadă, pe cînd ziarele mă identificau pe mine ca fiind agent dublu, Uniunea Sovietică l-a expulzat pe Donald R. Lesh, funcționar al ambasadei americane din Moscova. Acesta era acuzat de „activități incompatibile cu statutul corpului diplomatic". Acuzațiile au fost respinse de către ambasada americană, care a afirmat că Ministerul de Externe al Uniunii Sovietice n-a adus probe prin care să-și susțină acuzațiile.

Presa a continuat să scrie despre acest caz pe față. Am dat cîteva interviuri cîtorva ziariști și redactori. Toată lumea dorea să afle de ce cazul a fost închis așa repede. Existau o serie de acuzații prin care se insinua că acest caz a fost dat peste cap din motive de ordin politic, iar presa întreba guvernul de ce n-a așteptat ca să mi se dea pașapoartele false.

Le-am spus ziariştilor că eu nu ştiusem dinainte cînd se va încheia această acţiune şi că hotăririle, în astfel de cazuri, le ia Departamentul de Stat.

In această perioadă aveam aproape zilnic discuţii la F.B.I. I-am informat că intenţionez să scriu o carte în care să informez poporul american despre modul în care acţionează diplomaţii sovietici în Statele Unite.

CUPRINSUL